

Onsdagen den 22 november

Kl. 9.00–15.19
16.00–16.10

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Anna Kinberg Batra* (M) avlagt sig uppdraget som ledamot i utrikesnämnden samt som suppleant i EU-nämnden och i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält Ulf Kristersson som ledamot i utrikesnämnden.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i utrikesnämnden
Ulf Kristersson (M)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:45

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:45 Skydd för kritisk infrastruktur
av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 19 januari 2018.

Stockholm den 15 november 2017

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

Prot. 2017/18:35
22 november

Interpellation 2017/18:81

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:81 US preclearance
av Karin Enström (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är pågående beredning.

Interpellationen kommer att besvaras den 1 december 2017.

Stockholm den 16 november 2017

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Daniel Ström

Rättschef

Interpellation 2017/18:92

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:92 Ökad sårbarhet vid centraliserad flygledning
av Edward Riedl (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Anledningen är att beredning av svaret på interpellationen pågår.

Stockholm den 20 november 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:93

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:93 Säkerhet inom flygledning
av Edward Riedl (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Anledningen är att beredning av svaret på interpellationen pågår.

Stockholm den 20 november 2017

Näringsdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:94

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:94 Besparingar kring fjärrstyrning
av Edward Riedl (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Anledningen är att beredning av svaret på interpellationen pågår.
Stockholm den 20 november 2017
Näringsdepartementet
Tomas Eneroth (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Prot. 2017/18:35
22 november

Interpellation 2017/18:158

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:158 Konkurrensneutrala transportslag
av Helena Bonnier (M)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 december
2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 20 november 2017
Näringsdepartementet
Tomas Eneroth (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2017/18:163

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:163 Hot och trakasserier mot företagare
av Åsa Coenraads (M)
Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade
arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 9 februari 2018.
Stockholm den 20 november 2017
Justitiedepartementet
Morgan Johansson (S)
Enligt uppdrag
Johan Danelius
Expeditionschef

Interpellation 2017/18:166

Till riksdagen
Interpellation 2017/18:166 Åtgärder mot utländska stöldligor
av Ellen Juntti (M)
Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Prot. 2017/18:35
22 november

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 19 januari.

Stockholm den 17 november 2017

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till arbetsmarknadsutskottet:
RiR 2017:26 Matchningen på arbetsmarknaden – sökandesammansätt-
ningens betydelse

§ 5 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Skrivelse
2017/18:47 till trafikutskottet

§ 6 Ärende för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Näringsutskottets betänkande
2017/18:NU4 Statliga företag

*Statens budget 2018
Rambeslutet*

§ 7 Statens budget 2018 Rambeslutet

Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU1
Statens budget 2018 Rambeslutet (prop. 2017/18:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 6.

I dag ska vi fatta beslut om ramarna för den budget som ska gälla nästa år. Det sker i en tid då ekonomin går på högvarv, svensk export är stark och många har ett jobb att gå till. Det här är på många sätt en helt vanlig högkonjunktur. Men det finns samtidigt många som kan vittna om ett land som inte fungerar som det borde, som visar att konjunkturen inte kommer alla till del och som blottar stora problem. Det handlar om problem som växer och kräver prioriteringar och strukturella reformer – inte om några år, utan nu.

Herr talman! Låt mig ge några exempel ur den verklighet som inte vittnar om högkonjunktur eller en god utveckling.

I Polisregion syd finns 500 anmälningar om våld i nära relationer, som polisen inte utreder. Gärningsmännen är utpekade i alla fall, men på grund av alla skjutningar och mord menar polisen att den inte har tid att utreda våldsdåden. I samma region finns 50 ouppklarade våldtäktsfall, där gärningsmännen är utpekade. Det är samma gärningsmän som nu går runt på gatorna och kan möta sina offer.

Den psykiska ohälsan bland unga ökar. Många ungdomar har ångest eller depression och befinner sig hemma i sitt rum, kanske framför sin dator. Men i värsta fall stirrar de bara rakt in i en vägg. De kan i dag få vänta månader efter månader innan de får någon som helst kontakt med sjukvården.

Många som har invandrat till Sverige går till jobbet varje dag och bidrar till det som är det gemensamma. Samtidigt ökar dock integrationsproblemen i Sverige. Det tar nu nio år innan ens hälften av alla nyanlända har ett jobb att gå till. Många försörjer sig på bidrag, och många barn ser aldrig sina föräldrar gå till jobbet.

I brinnande högkonjunktur brukar de långtidsarbetslösa ha en chans att komma in på arbetsmarknaden, men så är det inte i den här konjunkturen. Antalet långtidsarbetslösa ökar. Sedan regeringen lade om arbetsmarknadspolitiken står nu över 20 000 långtidsarbetslösa helt utan någon som helst aktivitet. De passiviseras, och detta sker mitt i en högkonjunktur.

Herr talman! Jag har gett några exempel på problem som ökar och breder ut sig, trots att det finns goda möjligheter att hejda, bryta och vända utvecklingen om man vill och orkar prioritera. Vi har ju just nu en stark tillväxt. Arbetslösheten bland inrikes födda kvinnor mitt i livet är nere på ungefär 2 procent.

De goda tiderna beror dels på att alliansregeringen hanterade finanskrisen mycket väl och gjorde nödvändiga strukturella reformer, dels på tillfälliga effekter som att bostadsmarknaden och byggandet går starkt, inte minst på grund av de unikt låga räntorna. Vi får även draghjälp av eurozonen, där tillväxten är den högsta på ett decennium och framtidstron är den starkaste sedan it-bubblan. Detta ger en välkommen förstärkning för vår export.

Herr talman! Den fråga som jag ställer mig i det läge som vi nu befinner oss i är: Hur kan det vara så att vi mitt i en högkonjunktur inte har förmåga eller råd att utreda både mord och våldtäktsfall? Hur kan det vara så att vi mitt i en högkonjunktur inte har förmåga eller råd att minska vårdköerna? Hur kan det vara så att vi inte tar chansen att knäcka långtidsarbetslösheten när ekonomin går bra och skatteintäkterna ökar?

Självklart har vi råd, och självklart kan man vända utvecklingen. Men den här regeringen har inte förmågan. Det här håller helt enkelt på att bli en bortslösad högkonjunktur, herr talman.

Moderaternas budget erbjuder en annan inriktning. Det är en budget som prioriterar och fokuserar. Vi lovar inte allt till alla, men vi lovar att ta tag i de samhällsproblem som vi ser och finna lösningar på dem. Vår politik börjar alltid med jobben, för det är bara genom jobb och ansträngning som Sverige kan byggas starkt och hålla samman.

Vår budget är en budget för den som arbetar, den som har arbetat och den som vill arbeta och där ansträngning alltid lönar sig. Vår budget innehåller strukturella reformer, som väntas öka sysselsättningen med ungefär 70 000 på sikt.

Hur gör vi detta? Jo, vi föreslår den största bidragsreformen sedan 80-talet. Den innehåller bland annat ett bidragstak, som bygger på den mycket enkla principen om att det alltid måste löna sig bättre att gå till jobbet än att leva på bidrag och stanna hemma.

Vi sänker skatten för alla som jobbar, med särskild tonvikt på lägre inkomster. För en familj med två heltidslöner betyder detta ungefär en tusenlapp mer i plånboken varje månad.

Vi gör det även mer lönsamt, till exempel för en sjuksköterska eller lärare, att ta ett extra påhugg eller att bli chef. Det är inte rimligt att de betalar 50 procent i skatt när de jobbar extra.

Vi sänker också skatten för pensionärer, de som har arbetat. Vi gör det på pensionen, men vi gör det också för de pensionärer som stannar kvar på arbetsmarknaden och jobbar lite extra. Svensk arbetsmarknad behöver fler, inte färre, erfarna medarbetare.

Herr talman! Eftersom allt börjar med jobben ska vi också underlätta för de svenska jobbskaparna, företagen, att vara verksamma och växa här. Vi förbättrar med vår budget konkurrenskraft. Vi vet att det är med avancerade jobb som Sverige kan byggas starkt och konkurrera med omvärlden. Därför ser vi ett stort behov av regelförenklingar.

Vi ser vidare ett stort behov hos företag att få större möjligheter att ta in kompetens från andra länder. Vi behöver förenkla reglerna för arbetskraftsinvandring, men vi satsar också på kvaliteten i den högre utbildningen.

Samtidigt som vi ser behovet av fler jobb – vi har ett mål om 500 000 fler jobb – behöver vi också jobb som inte kräver så hög utbildning. Till sammans med Alliansen vill vi införa inträdesjobb så att fler unga och invandrare kan lära sig jobbet på jobbet och få det viktiga första jobbet.

Herr talman! Vi orkar prioritera i vår budget. Vi fokuserar på att de grundläggande funktionerna i samhället ska fungera. Den som har blivit utsatt för brott ska tas på allvar, inte mötas av att utredningen läggs ned eller behöva vänta i ovisshet och rädsla på att samhället ska agera.

Vi ger polisen och hela rättskedjan bättre möjligheter att klara av sina uppgifter. Moderaterna föreslår den största satsningen på lag och ordning i Sverige på 20 år. Det handlar om högre löner och bättre villkor så att fler vill bli poliser och fler vill stanna kvar som poliser.

Svensk vård håller hög kvalitet, men fler måste få tillgång till den. Vårdköerna har fördubblats på tre år. Därför stärker vi sjukvården med 3 miljarder för att halvera köerna, men vi satsar också på primärvården så att alla kan lita på att sjukvården inte bara håller bra kvalitet, utan man måste också kunna veta att man kan ta del av den när man verkligen behöver den.

Herr talman! Den ekonomiska politiken behöver också vara långsiktig. När nästa lågkonjunktur kommer – och jag kan lova att den gör det – är det viktigt att Sverige kan möta den med en aktiv stabiliseringspolitik. Därför vill vi moderater och hela Alliansen ha en mer återhållsam inriktning på politiken i dagens konjunkturläge. Vi sparar helt enkelt mer i ladorna än vad regeringen gör. Vi har ett finansiellt sparande som är 10 miljarder

kronor starkare än regeringens varje år under hela budgetperioden. Kombinationen av offensiva satsningar och en stramare finanspolitik möjliggörs genom tydliga prioriteringar, där jobb, trygghet och välfärd alltid går före höjda bidrag och subventionspolitik.

Herr talman! Sammanfattningsvis är det både sorgligt och anmärkningsvärt att vi i en mycket stark högkonjunktur med god ekonomi och bra arbetsmarknad har en regering som inte förmår ta tag i samhällsproblem och inte förmår presentera strukturella reformer som leder till ökad sysselsättning. Regeringen har nu lagt fram fyra budgetar, flera av dem i högkonjunktur. Men samtidigt ser vi att problemen växer på många håll runt om i samhället. Sverige kan och förtjänar betydligt bättre.

(Applåder)

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Tudelningen på den svenska arbetsmarknaden är enormt bekymmersam och börjar nu leda till mer eller mindre desperata reformer. Mer än hälften av arbetslösheten står i dag utrikes födda för. Sverige har det näst högsta relativa sysselsättningsgapet i hela OECD-området. Det förslag som Socialdemokraternas fackliga gren, ihärdigt påhejad av näringslivet, är i färd med att lansera, med mycket kraftiga lönesubventioner åt nyanlända invandrare, kommer att medföra en enorm kostnad för skattebetalarna, likaväl som det vore ett dråpslag mot den svenska modellen. Dessa skattesubventionerade låtsasjobb är inte svaret för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Vi ska göra flera saker inom arbetsmarknadspolitiken. Men ingen av de åtgärderna kommer att lösa problemen innan vi har fått en realistisk och restriktiv invandringspolitik samt en effektiv återvandringspolitik på plats.

Vi närmar oss en situation med uppemot 1 miljon människor i arbetsför ålder som försörjs av det offentliga, många av dem utrikes födda. Den situationen är inte hållbar – inte på kort sikt och ännu mindre på längre sikt.

Det vi däremot kan och ska göra är att sänka inkomstskatterna med fokus på låginkomsttagarna. Det är en reform för ökad ekonomisk frihet för hushållen, men det ökar också drivkraften att söka ett jobb. Det kan även gälla ett lågbetalt arbete eller ett deltidsarbete, vilket vi empiriskt vet är en språngbräda till ett reguljärt heltidsjobb. Vi satsar 20 miljarder kronor på att sänka skatterna för huvudsakligen låg- och medelinkomsttagare.

I en debattartikel förra veckan skrev finansutskottets ordförande att den reformen är orättvis. Det säger någonting om själva kärnan i socialdemokratien. En skattesänkning som syftar till att öka den ekonomiska friheten hos låg- och medelinkomsttagare kan betecknas som orättvis. Vi har helt uppenbarligen väldigt olika uppfattningar om vad rättvisa är.

Vi sänker också skatten för dem som tjänar något mer och lägger drygt 5 miljarder kronor på att sänka marginalskatten. Det här avser hushåll som regeringen har bestämt är rika och som därför per definition inte är förtjänta av någon skattesänkning. Ungefär var tredje löntagare i Sverige i dag är rik. Det har regeringen bestämt. Problemet för dessa ungefär en och en halv miljon löntagare är att de inte direkt upplever sig som rika. Har man ett eller två barn att försörja, ett bostadslån som ska betalas och amorteras varje månad och 50 procents marginalskatt blir det inte så där oerhört mycket pengar kvar. Jag önskar verkligen att det förhöll sig så att en tredjedel av löntagarna verkligen var rika på riktigt. Men det är inte så. Det är

bara i regeringens egna lilla bubbla som det förhåller sig på det sättet. Jag fattar genuint inte vilken verklighet ni lever i. Sverige har världens högsta marginalskatter. Det är inte en klok skattepolitik.

Vi måste också sänka skatten på att anställa, inte minst för småföretagarna. Det är småföretagarna som står för jobbtillväxten, och det är dem vi ska satsa på. Sänk arbetsgivaravgiften – då kommer jobben!

Herr talman! Arbetsförmedlingen har alltför länge tillåtit vara Socialdemokraternas lekstuga och experimentverkstad. Det är en kraftigt dysfunktionell myndighet som årligen slukar tiotals miljarder av skattebetalarnas pengar. Den ska i nuvarande form läggas ned. Öppna för fler och framför allt andra aktörer! Avskaffa monopolen! Konkurrensutsätt den! Och vi behöver ju inte uppfinna hjulet på nytt här på hemmaplan. Andra länder har genomfört motsvarande reformer. Låt oss lära och inspireras av dem!

Det intressanta är att det finns en politisk majoritet i den här kammaren för att genomföra just en sådan reform. Vi hade kunnat genomföra detta redan nu i höst, om inte det borgerliga gänget hade varit så oerhört tandlöst och totalt impotent. Man vågar inte prata ihop sig om sin egen politik, eftersom risken då finns att den egna politiken blir verklighet. En sådan total avsaknad av självförtroende och ledarskap tror jag aldrig har existerat i en så kallad politisk opposition tidigare. Hur man ska förklara sitt agerande inför sina egna väljare i nästa års valrörelse övergår mitt förstånd.

Herr talman! Som jag nämnde tidigare kommer vi inte att kunna lösa problemen på arbetsmarknaden utan att först komma till rätta med invandringpolitiken. Vi måste ha ett totalt asylstopp, och det måste gälla under överskådlig framtid. Asylrätten medger inte rätt att fritt välja asylland. Det råder inte vare sig krig, svält eller förtryck i vare sig Danmark, Tyskland eller Finland, som samtliga asylsökande som kommer till Sverige kommer från.

Vi måste ha ett helt annat regelverk för anhöriginvandring. Det är inte rimligt att man kan komma till Sverige för att man har någon närstående i landet och bli försörjd av det offentliga. Det är inte den svenska statens eller de svenska skattebetalarnas ansvar att försörja andra staters medborgare. Försörjningsansvaret för en anhöriginvandrare måste helt och fullt tillfalla anknytningspersonen, inte det svenska samhället.

Samtidigt ska vi givetvis sluta utvisa högt kompetenta arbetskraftsinvandrare på grund av någon mindre miss hos arbetsgivaren. Det är för mig helt obegripligt hur regeringen kan tillåta Migrationsverket att agera som det just nu gör, med en frenetisk nit mot människor som följer lag och rätt, som jobbar och betalar skatt och som bidrar till vår allmänna välfärd, men samtidigt med total nonchalans mot människor som har ljugit om sin ålder eller sin identitet eller på annat sätt har en oklar bevekelsegrund. Det är helt obegripligt. Faktum är att det är Sverigedemokraterna som står för den förnuftiga synen vad gäller en behovsprövad kvalificerad arbetskraftsinvandring.

Herr talman! Vi i Sverigedemokraterna föreslår i vår budgetmotion stora besparingar på den oerhört kostsamma migrationspolitiken, på den ineffektiva integrationspolitiken, på arbetsmarknadspolitikerna, på statliga subventioner till byggherrar, på statliga subventioner till olika sorters drivmedel och på statliga subventioner till låtsasjobb. Vi satsar i stället på statens absoluta kärnuppgift: att upprätthålla lag och ordning.

Vi satsar stort på sjukvården, omsorgen och kraftigt förbättrade arbetsvillkor för den offentligtanställda personalen. Det är saker som rätt till hel-tid. Omkring 100 000 människor jobbar mot sin vilja deltid i offentlig sektor. De vill inget hellre än att jobba mer men får inte. Det är 100 000 människor som är ofrivilligt deltidsanställda. Det är saker som rätt till betald vidareutbildning på arbetstid så att sjuksköterskan med full lön kan plugga vidare till specialistsjuksköterska, som exempel, och därigenom höja sin lön.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservationer nr 2 och 7.

Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till Centerpartiets reservationer 3 och 8.

När vi samlas för denna debatt är det på toppen av en högkonjunktur. Tack vare kloka reformer under en längre tid har Sverige klarat den senaste tidens finanskris och sedermera återhämtning på ett bra sätt. På totalen ser det ganska bra ut när det gäller såväl bnp-tillväxt som läget på arbetsmarknaden. Det är bra, och det ger ett gott utgångsläge för att föra denna debatt och den framtida politiken.

Det som dock är intressant och vad en sådan här debatt borde handla om är: Vad gör vi för att förtjäna ytterligare år och decennier av svensk framgång, tillväxt och välfärd? Där kan jag tyvärr konstatera, herr talman, att det görs alldeles för lite. De grundläggande problemen i den svenska ekonomin som vi tog med oss in i denna högkonjunktur finns kvar i än större utsträckning på vägen ur.

I de goda tiderna har vi ändå i närtid fått ett antal illavarslande tecken på att folk och företag väljer bort Sverige som bas för att idka sin verksamhet. I veckan valde, även om det var ett politiskt beslut, Europas länder gemensamt att inte förlägga den europeiska läkemedelsmyndigheten till Sverige. För några veckor sedan kom beskedet att Nordea ansåg att Sverige inte var den bas man ville ha för sin fortsatta europeiska expansion.

Tiden går fort. Det är över ett år sedan som bland andra Spotify gick ut med ett upprop och ställde krav på den svenska politiken att leverera ett antal punkter och förbättra förutsättningarna att verka som snabbt växande högteknologiskt företag i Sverige. De fem punkter som Spotify med flera ställde sig bakom är ännu inte åtgärdade.

Det är typexemplet på vad jag, Centerpartiet och Alliansen har talat om under ganska lång tid. Vi måste göra mer i dag för att förtjäna fortsatt svensk framgång. I praktiken handlar det om framför allt arbets- och bostadsmarknaderna som är alltför stela och inte så moderna och flexibla som de skulle behöva vara i en värld som är i ständigt snabbare rörelse.

Det handlar också om att våga säga att vårt skattesystem alltmer inte löser Sveriges utmaningar, är anpassat efter en annan tid och måste moderniseras.

På arbetsmarknaden kan vi konstatera att det steg för steg sker förändringar till det bättre. Det är bra att fack och arbetsgivare åtminstone sitter och talar om den otroliga utmaning som det är att få in inte minst nyanlända i arbete och att hitta nya vägar in på arbetsmarknaden. Om de kommer fram till någonting bra eller inte får vi se, men de sitter åtminstone och försöker.

Det är någonting som både Centerpartiet och Alliansen har talat om och kommit fram med skarpa förslag om under en lång tid. Det är uppenbart att det behövs nya vägar in där man lär på jobbet och kan komma i arbete långt före de nio år som det i snitt handlar om innan man som nyanländ i Sverige får in en fot på arbetsmarknaden.

En annan fråga där det måste börja röra sig är Arbetsförmedlingens monopol på matchning och att förmedla människor från olika former av utanförskap och in i arbete. Det har länge varit uppenbart att det inte har fungerat. Här har vi drivit på under en längre tid, men ännu har ingenting hänt. Alltså måste det fortsätta.

Bara under de senaste veckorna har vi fått rapport på rapport på det vi redan visste, nämligen att företag som behöver söka arbetskraft använder sig inte av Arbetsförmedlingen. Det är inte ett effektivt sätt att jobba modernt med matchning. Det är någonting som vi måste reformera i grunden.

Det är bara två av de saker som vi måste ta tag i inom ramen för den svenska arbetsmarknaden som i allt större utsträckning inte löser det moderna Sveriges problem.

Bostadsmarknaden är på många sätt en parallell. Det är för lite flexibilitet och rörlighet, och det är en alltför stor regleringsbörda. Den här mandatperiodens största misslyckande var att det inte blev någon bostadspolitisk överenskommelse. Det finns inte någon anledning att kasta skuld mellan höger och vänster. Det är bara att konstatera att svenska folket röstade fram 349 riksdagsledamöter som inte löste uppgiften. Vi måste försöka igen.

Det innebär hämmad utvecklingskraft och att människor inte kan flytta till jobb eller utbildning. Det är någonting som Sverige blir fattigare av. Här måste heliga kor såsom ränteavdrag och hyresreglering upp på bordet och moderniseras. Annars kommer vi inte att nå det nya läget på den svenska bostadsmarknaden som vi behöver. Det måste vara en av de högsta prioriteringarna att diskutera kommande valår och att ta tag i senast efter den 9 september 2018.

Herr talman! De svenska utsläppen ökar. Det är dåligt. Vi behöver komma tillbaka till ett läge som vi hade för några år sedan där Sverige kombinerade ekonomisk tillväxt och minskade utsläpp. Detta är den största gåva som ett litet land som Sverige kan ge till det internationella miljöarbetet.

Om vår talepunkt i de internationella sammanhangen bara är att vi är duktiga på att lägga mycket pengar på miljöpolitiken är det många länder runt om i världen som konstaterar: Det är ingenting för oss, för de pengarna har vi inte.

Om vi tvärtom säger att vi visar vägen till att kombinera ökad ekonomisk tillväxt och aktivitet, att skapa jobb och stärka vår ekonomi, samtidigt som vi minskar utsläppen är det flera länder runt om i världen som tänker: Det är en väg som också vårt land ska gå.

Det är den främsta gåvan vi kan ge. Det är därför det är så allvarligt att vi inte längre kan visa upp den kombinationen. De svenska utsläppen ökar. Här måste vi tillbaka till grundläggande och rätt incitament för grön omställning.

Det handlar om grön skatteväxling där man inte som regeringen höjer skatten mycket mer på jobb och företagande än vad man gör på miljöförstoring. Vi har ha mer gröna skatter i skattemixen. Vi ska jobba på alla sätt

för att återkomma till läget med hög ekonomisk tillväxt och minskade utsläpp. Det är då vi fungerar som det globala exemplet som andra vill följa efter.

Herr talman! Vi har också stora behov där vi som ekonomiska politiker kommer att vara tvungna att allokera mer resurser. Inom välfärdens absoluta kärna kan vi konstatera att inte minst vården när det gäller ungas psykiska hälsa har mycket stora problem. Här måste vi jobba smartare men också allokera mer pengar.

Vi måste satsa mer pengar så att det inte är så att många landsting stänger ned mottagningarna för unga som har det jobbigt och mår dåligt psykiskt under sommaren som inte sällan är den jobbigaste perioden.

Jag gläds åt att den frågan diskuterats alltmer under det senaste året och hur vi ska kunna jobba smart för att möta vår kanske största sociala samhällsutmaning just nu. I min budget som jag kommer att rösta på senare i eftermiddag lägger vi till ökade resurser just för ungas psykiska ohälsa. Men det kommer självklart att krävas mer. Här behöver vi ta gemensamma tag.

Vi måste stärka det som är den absoluta kärnan i vad en stat ska klara av. Om vi tvingas att prioritera bort en mängd av det vi i dag gör i den offentliga sektorn, vad är då kvar på slutet? Det är att upprätthålla lag och ordning, våldsmonopolet och att garantera trygghet såväl på vägen hem från bussen som mot vad Vladimir Putin kan tänkas komma på.

Här har vi satsat för lite under en lång tid. Vi måste stärka hela rättskedjan med alla våra rättsvärdande myndigheter inklusive ordentliga satsningar på försvaret. Det här är en hemläxa vi inte gjorde under 90-talet och det tidiga 2000-talet, och det kommer att vara upp till vår politiska generation att rätta till detta misstag. Det kommer att bli dyrt; det är någonting vi får ställa in oss på.

I den budget som vi lägger på riksdagens bord gör vi precis sådana här prioriteringar. Vi ökar satsningarna på rättsväsendet rejält, och vi ökar satsningarna på försvaret rejält. Vi kan konstatera att också i opposition har Centerpartiet, Moderaterna och i viss mån den övriga Alliansen också bidragit till att det redan nu har kommit rejäla satsningar på plats, även om mycket mer måste till.

Herr talman! Vi har gott om saker att göra. Det finns ett antal ärmor som behöver kavlas upp. Låt oss sätta igång med det som är de riktiga framtidsfrågorna för Sverige, och låt oss bygga Sverige långsiktigt starkare.

(Applåder)

Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! I nästa vecka kommer kammaren att behandla och sedan besluta om regeringens förslag om höjd beskattning av sparande i investeringssparkonto och kapitalförsäkring.

När frågan var upp för behandling i utskottet – inte i vårt utskott, nota bene, men i skatteutskottet – valde Centerpartiets ledamot att inte rösta emot den. Nästan 1 miljon människor sparar i dag i ett investeringssparkonto. Många av dem gör det därför att regeringen slopar möjligheten att pensionsspara privat. Man har därför inte så många andra alternativ.

Jag har en enkel fråga till Emil Källström: Varför ställer sig Centerpartiet på regeringens sida i frågan? Varför är man inte beredd att ta strid för småspararna?

Anf. 5 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Höjningen av skatten på ISK-kontot är dålig. Något som tvärtom skulle vara bra vore att ytterligare förbättra människors möjligheter att spara. Om man läser vår budget och många andra partiers budgetar i denna kammare kan man konstatera att regeringen är förhållandevis ensam om att tycka att detta är en bra idé. Jag har sagt i medierna, och jag kan gärna säga det också här i riksdagens talarstol, att detta är bland det första vi kommer att stryka efter valet 2018. Det är inte alltför långt bort.

Anledningen till att vi väljer att inte konstra i skatteutskottet och inte heller i finansutskottet är att vi vill värna det statsfinansiella ramverk som vi har, där vi fattar beslut om budget vid ett enda tillfälle och genom ett klubbslag – alla inkomster och alla utgifter. Detta har såväl Sverigedemokraterna som de rödgröna några gånger gått ifrån, men det är ingenting vi kommer att medverka till i höst. Det är därför vi inte har gett oss in i denna lek. Tvärtom lägger vi resurserna och fokus på att formera oss för att vinna nästa val, för då kommer såväl ISK-skattehöjningar som andra dåliga rödgröna saker att försvinna.

Men nu när jag har Oscar Sjöstedt här i talarstolen för ett replikskifte skulle jag vilja ställa en motfråga på ett helt annat område. Det gäller någonting du nämnde i all korthet i ditt anförande, nämligen att Sverigedemokraterna skulle rensa bort en mängd vad du kallar för subventioner på drivmedel. Det låter ju väldigt bra, om man inte säger någonting mer.

Men en del av detta är att kraftigt dra ned på anslagen för att ställa om Sverige i en grönare riktning. Just nu planeras i min valkrets investeringar i mångmiljardbelopp: 5 000 nya jobb för nya produkter i den nya skogen. Men det kommer att krävas politiska insatser och politisk hjälp för detta, liksom det gör i varje annan omställning. Varför är du, Oscar Sjöstedt, så emot 5 000 nya jobb till Västernorrland?

Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag är inte emot 5 000 nya jobb var de än dyker upp, men jag är emot ineffektiva och kostsamma subventioner. Där borde vi egentligen nästan kunna vara ense.

Jag går tillbaka till ursprungsfrågan. Varför vänta till nästa val? Här har vi all möjlighet i världen att stoppa detta innan det ens kommer på plats. Varför låta det komma på plats nu, vänta ett år och sedan kanske ha möjlighet att ta bort det om lite drygt ett år? Jag fattar inte. Resonemanget håller inte riktigt.

Ledamoten Källström kan rimligen inte se det som sin uppgift att hjälpa regeringen att lotsa igenom dess politik med hänvisning till något regelverk. Resonemanget håller inte. Om det finns något regelverk som hindrar Emil Källström att driva den politik han egentligen vill – herregud, då ändrar vi det regelverket! Det här är Sveriges riksdag. Det är rimligen vi som bestämmer vilka regelverk vi ska lyda under.

Ni och era kompisar var beredda att sparka ett gäng statsråd på grund av en flygskatt. Hur rimmar det med regelverket? Det rundar ju hela regelverket. Nu gjorde ni aldrig det, för Centerpartiet fegade ur när det väl blev

skarpt läge. Men ni var beredda att göra det. Ni var beredda att sparka ett gäng statsråd på grund av en skattehöjning. Men ni kan tydligen absolut inte i utskottet rösta nej till en skattehöjning i en proposition. Resonemang-
et håller inte.

Det kan rimligen inte vara oppositionens, vare sig Emil Källströms eller min, uppgift att hjälpa regeringen att lotsa igenom sin politik. Jag köper inte det resonemang-
et. Det står såklart Centerpartiet fritt att tolka regelverket som de vill, men jag kommer att göra tydligt för både mina egna och era väljare hur ni agerar i frågan så får vi se vad de har att säga om saken.

Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! I sin sista mening är Oscar Sjöstedt inne på kärnfrågan, för detta kommer slutligen att avgöras i nästa val. Om svenska folket vill ha höjda skatter på allt som rör sig, höjda skatter på sparande och så vidare kan man lugnt fortsätta att rösta på de rödgröna. Jag kommer att jobba ganska hårt för att det inte kommer att bli så för att vi långsiktigt ska komma in på en bättre väg.

Det Oscar Sjöstedt argumenterar emot är egentligen att vi har regler över huvud taget för hur vi jobbar här. Vi har testat att inte ha några regler. Vi hade knappt några regler för hur vi tar fram en budget. Det fattades budgetbeslut i tid och otid, de verkade i motsatt riktning och så vidare. Det blev dåligt. Vi drog lärdomar av det och satte ett väldigt tajt regelverk på plats för hur vi fattar beslut om budgeten. När det väl ska avgöras och förslag ska ställas mot varandra är det alla utgifter och alla intäkter i ett klubbslag.

Det hindrar inte oppositionen från det vi till exempel gör: att sätta hård press på regeringen att inte trotsa riksdagsmajoritetens vilja i ett antal frågor. Det var faktiskt två ministrar som rök i våras. Det var dessutom ett antal skattehöjningar som försvann. Vi har gjort regeringens budget bättre genom att vara mycket tydliga på ett antal punkter om vad som inte tolereras.

Men för att få som man vill på alla punkter finns det bara ett sätt, och det är att efter ett val, som vi nu ska ha ganska snart, rösta fram en bättre regering som tar ansvar för helheten. Annars kommer det så fort det är en socialdemokrat som sitter som statsminister med sina regeringskompisar att finnas en mängd punkter som både Oscar Sjöstedt och jag kommer att vilja stoppa. Men för att komma till rätta med det måste svenska folket rösta fram en alliansregering.

(Applåder)

Anf. 8 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservationerna 4 och 9.

Herr talman! Den senaste stora skattereformen i Sverige, som i alla fall kallades skattereform, var 1991 års århundradets skattereform. Då, 1991, hade vi ett Windows som hette 3.0. Nintendo hade sin åttabitar spelkonsol, som var en hett efterlängtat julklapp. Det var fortfarande tre år kvar till World Wide Web. Självt gick jag i högstadiet och hade en blond kalufs. Vissa saker var bättre förr.

Jag tror att det är dags igen för en skattereform. Kanske ska vi göra detta till årtusendets skattereform. Vi bör då fundera på ett antal saker både

i budgeten och i en sådan framtida skattereform. Vi ser från Liberalerna att vi har en stor möjlighet i Sverige, men vi har också ett stort problem. Vi behöver hantera det nu, och vi behöver hantera det i en skattereform framöver.

Möjligheten som vi har är den digitala revolutionen. Problemet som vi har är den klyfta som finns mellan de människor som har kommit in i det svenska samhället och de människor som är i utanförskap. Låt mig börja med problemet och sedan avsluta med möjligheten.

Utanförskapet minskade under alliansregeringen, men vi ser att det ökar nu igen. Dessutom har vi, framför allt 2015, haft en stor flyktinginvandring med delvis lågutbildade människor som har kommit hit. De är mycket välkomna till Sverige, men det uppstår ett problem när vi har en arbetsmarknad som funkade som den gör. Det är en väldigt stel arbetsmarknad där det är dyrt att anställa människor. Det gör att det är väldigt svårt för en stor del av de här människorna att komma in på arbetsmarknaden. Vi har hört mina allianskamrater beröra detta tidigare.

Lösningen är uppenbar. Om vi har en stel arbetsmarknad ska vi naturligtvis göra den mindre stel. Vi behöver moderna arbetsmarknadsregler i Sverige. Om det är dyrt att anställa människor ska vi naturligtvis göra det billigare att anställa människor, vilket är precis vad vi gör i Liberalernas budget och också gemensamt med de andra allianspartierna på några punkter.

Sedan ska man komma ihåg att det viktigaste motmedlet mot utanförskap långsiktigt sett är en bra och fungerande skola. Vi från Liberalerna har drivit den frågan länge, som ni kanske har hört talas om. Vi har även såklart förslag om detta i denna budget. Vi föreslår tioårig grundskola, fler undervisningstimmar och en mängd andra saker.

Vi lämnar problemet och fokuserar på den stora möjlighet som vi har i och med den digitala revolution som sveper över världen. Sverige har fått en bra start. Vi ligger bra till inom flera områden och långt fram inom teknikområdet.

Vi har en stor mängd snabbväxande startup-företag. Stockholm är en av världens bästa startup-städer och konkurrerar med sådana platser som Silicon Valley om att ha flest snabbväxande företag. Men vi ser också här hur en del av dessa företag växer utomlands och inte i Sverige. Spotify är ett exempel, och det finns även andra. Till stor del beror det på den skattepolitik som förs av regeringen i dag.

Det räcker inte med startup-bolagen. De är bra, men det räcker inte med dem. Vi behöver digitalisera *hela* samhället. Vi har en mängd förslag på det här området från Liberalerna. Jag ska redogöra för några av dem nu.

Vi har en digitaliseringsmiljard till världen för att ha resurserna att digitalisera den. Man måste kunna erbjuda lika bra digital tillgänglighet som fysisk tillgänglighet, eller kanske helst bättre med tanke på hur den fysiska tillgängligheten är ibland.

Vi har en digital vårdgaranti. Du ska kunna ha din journal tillgänglig på nätet enkelt och säkert. Patienter ska erbjudas behandling via nätet.

Från politikens håll behöver vi titta mycket bredare på den här frågan vad gäller just digitaliseringen. Vi vill ha en ordentlig genomgång av stora delar av svensk lagstiftning utifrån perspektivet att vi har en exponentiell teknisk tillväxt och att Moores lag gäller, alltså att utvecklingen inte bara går snabbt utan att den går snabbare och snabbare. Det här sätter press på

regelverk både högt och lågt, och ibland dyker helt oväntade frågor upp. Vi kommer inte att kunna förutse och fixa alla problem i förväg, men vi kommer att kunna lösa en del problem och vi kommer med en sådan kunskapsbas att kunna vara på tårna när problem uppstår.

Detta såg vi förra året när det plötsligt blev förbjudet att ha drönare med kameror på. Regeringens första inställning var att man inte behövde göra någonting åt det för att en utredning skulle vara klar ett och ett halvt år senare. Efter ett par veckor ändrade man sig, och vi löste det snabbt tillsammans här i riksdagen. Utgångsläget måste alltid vara att vi löser sådana här saker snabbt, inte att det finns en utredning som är klar om två år.

En annan del är den snabbväxande delningsekonomin där vi behöver se till att det är enkelt att rapportera in de här uppgifterna till Skatteverket – vi behöver göra många saker, men det här är en av dem – så att man kan få grå och svarta delar av den här ekonomin att bli vita och att anställas villkor är garanterat bra.

Vi har också enorma mängder offentliga data som behöver tillgängliggöras digitalt för att kunna bygga tjänster men också för offentlighetsprincipen i sig. Det är extremt viktigt, tycker inte minst jag som bor på landet, att den digitala infrastrukturen finns över hela Sverige.

Inom skolområdet och inför införandet av programmering i vissa ämnen behöver lärarkåren ha ett digitalt läraryft.

Vi har en mängd förslag i Liberalernas budget kring digitalisering av samhället. De är viktiga i sig. Men vi kan samtidigt inte ha en skattepolitik som motverkar det här området. Som jag nämnde tidigare växer startupföretagen utomlands i stället för i Sverige. Om en fabrik lägger ned i Sverige och tusen människor blir av med jobbet är det en jättenyhet, men när Spotify anställer tusen personer utomlands i stället för i Stockholm som de först tänkte blir det inte alls en lika stor nyhet. Men det *är* en lika stor nyhet eller till och med större, för det här handlar om de nya jobben som växer fram.

I skattereformen 1991 gick vi ifrån marginalskatter på 80–85 procent och sänkte dem dramatiskt samtidigt som vi breddade skattebasen, bland annat på momsområdet. Nu är Sverige återigen uppe på en nivå där vi har världens högsta marginalskatter – och det i ett av de länder i västvärlden där det är minst lönsamt att utbilda sig. Att beskatta kunskap och utbildning, som är den absolut viktigaste resursen, högst i världen är naturligtvis ett stolleprov.

Regeringen pytsar ut pengar till allt möjligt i denna budget. En del är bra, men mycket är utpytsningar inför ett valår. Den enorma möjlighet som vi har med det digitala samhälle som växer fram glöms delvis bort i regeringens budget, och via skattepolitiken motverkas delar av den.

Jag tror att det är extremt viktigt för Sverige att vi klarar av både problemet med arbetsmarknaden och tar vara på möjligheten med digitaliseringen. Jag tror att vi behöver lösa problemet med utanförskap genom att se till att skapa mer lågkvalificerade jobb så att man får sitt första jobb oavsett om man är ung eller nyligen har flyttat hit till Sverige, men vi behöver också se till att de högkvalificerade och högbetalda jobben växer fram och stannar kvar i Sverige.

Vi gör precis detta i Liberalernas budget, och det bör också vara utgångspunkten för en möjlig framtida skattereform. Jag är helt övertygad

om att vi kan lösa problemet med utanförskap och samtidigt ta vara på den enorma möjlighet som digitaliseringen innebär.

(Applåder)

Anf. 9 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Det går bra för svensk ekonomi överlag, och det är alldeles utmärkt. Men det går inte bra för Sveriges reformarbete – det arbete som ska bygga Sverige starkt för framtiden, säkra Sveriges konkurrenskraft och öppna vägar in till arbetsmarknaden. Det går inte bra med arbetet med att åtgärda utsatthet för funktionsnedsatta, med att vända otryggheten i en del bostadsområden och med att motverka den ensamhet som många äldre drabbas av i äldreboendebristens spår. Det arbetet utförs inte.

Vårdköerna ökar i takt med mandatperioden. Område efter område kan läggas till listan. Polisen är i kris, vi har en stel bostadsmarknad och en tudelad arbetsmarknad där allt fler, trots högkonjunkturen, står allt längre från ett jobb och inte får chansen att visa vad de går för i en arbetsgemenskap.

Riktiga, rejäla reformer är nödvändiga men lyser med sin frånvaro i de rödgrönas budgetproposition som inte heter *På strukturreformfronten intet nytt* men kanske borde ha hetat så.

Jag tror att det här skapar lite risker, nämligen att tilliten till det offentliga naggas i kanten. Det behöver vi vara bekymrade över inför framtiden.

Utgiftsförslagen är desto fler. Det offentliga åtagandet byggs ut brett. Då kan man få bilden att det är pengar som går till välfärden. Det är det till viss del, men inte bara. Det är också en dyr och ineffektiv elcykelpremie. Ineffektiv är ett ord som kan användas om miljöpolitiken över huvud taget. Det är lägre pris på naturguidning, som bäversafari och kronhjortsspaning. Det är gratis busskort till alla elever över tolv år på sommaren. Allt fler välfärdstjänster över huvud taget ska bli gratis. Det har exempelvis blivit gratis för äldre över 85 att sitta i allt längre vårdköer.

Då har jag inte nämnt dyra och ineffektiva byggsubventioner eller en arbetsmarknadspolitik som inte fungerar. De saker jag har nämnt är stora reformer. Ett normalt reformår, när vi inte har jättemycket pengar eller reformutrymme, skulle de vara dominerande. Det är stora belopp. Om man i ett sådant här konjunkturläge ska använda stora belopp till väldigt många reformer ska de gå till åtgärder som rustar Sverige. Jag menar att det gör det i alldeles för liten utsträckning.

Vad behöver göras då? Det behövs en riktig reformkost, snarare än den lite lätt sockrade men ganska näringsfattiga anrättning som regeringen föreslår.

Kristdemokraterna spenderar mindre pengar än regeringen. Vi är mer försiktiga med att lägga på staten fler utgifter, för att vi vill kunna investera i reformer.

För att skapa fler jobb föreslår vi dubbelt jobbskatteavdrag för grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, som unga, nyanlända och långtidsarbetslösa. I kombination med det föreslår vi en ny anställningsform, med något lägre ingångslöner, att man ska kunna lära sig jobbet på jobbet och en borttagen arbetsgivaravgift. Vi föreslår en rejäl utbyggnad av den RUT-reform som har fungerat så väl. Och vi satsar faktiskt mer än regeringen på korta yrkesutbildningar som yrkesvux och yrkeshögskola.

Vi vill ta bort den särskilda löneskatt för äldre som regeringen har infört. Vi kommer också att föreslå att skillnaden i beskattning mellan löntagare och pensionärer avskaffas helt och hållet från den 1 januari 2018. Vi föreslår en bred skattelättnad för alla och ett särskilt jobbskatteavdrag för föräldrar för att stärka barnfamiljers möjligheter. Vi vill se sänkta marginalskatter, så att det lönar sig bättre att ta ett chefsjobb inom äldreomsorgen eller att vidareutbilda sig till barnmorska.

När vi säger nej till arbetsmarknadspolitik som inte fungerar, nej till byggsubventioner, nej till många gratisreformer, nej till ineffektiva och utdömda miljöåtgärder men ja till höjda miljöskatter kan vi också göra rejäla satsningar på vården och omsorgen – 27 miljarder mer än regeringen över tre år.

Med Kristdemokraternas budget blir det alltså mer pengar till vården och omsorgen än det blir med regeringens politik. Även om man antar att varenda krona som regeringen föreslår i höjda generella statsbidrag går till bara vården och omsorgen, vilket de inte gör, blir det ändå mer pengar till vården och omsorgen med Kristdemokraternas budget.

Vi vill framför allt göra strukturellt riktiga reformer på vårdens område. Det gäller en utbyggnad av primärvården. Vi är för sjukhustunga i Sverige. Vi behöver en kraftig utbyggnad av primärvården. Det gäller tillgängligheten i form av öppenhet men också en skarpare vårdgaranti, så att fler känner att det är mödan värt att vända sig till primärvården i stället för akutmottagningarna. Vi återinför naturligtvis kömiljarden. Det är en gåta att regeringen inte redan har återinfört den, efter att ha sett vårdköerna växa.

Vi vill också se 2 miljarder att dela på för de landsting som klarar att hålla tillgängliga vårdplatser alla årets månader. Jag tror att det är en nyckel till att kunna minska överbeläggningar och vårdskador.

Vi måste också påbörja en reform så att staten tar ansvar för sjukhusvården i Sverige. Dagens system, med 21 landsting som ska klara samtliga vårdens förmågor, klarar inte av att få bukt med ojämlikheten.

Herr talman! Ensamhet är lika farligt som rökning, visar en del forskning. Men i Sverige dör allt fler utan någon som helst ceremoni. Jag tror att det delvis hänger ihop med bristen på äldreboendeplatser. De äldre får inte komma till ett ställe där det finns mer av gemenskap. Äldreboenden behövs inte bara av medicinska skäl utan också av sociala skäl. Men allt fler får veta att det inte finns någon äldreboendeplats för dem. Då tar man makt ifrån äldre. Man tillåter ensamhet att krypa längs väggarna hos dem som känner sig isolerade.

Om vi samtidigt har en hemtjänst där äldre understundom kan få träffa ett närmast oräkneligt antal personer har vi ett problem. Kristdemokraterna menar att det behövs en äldreboendegaranti. För att klara av att införa det och möta det behovet behövs det tydliga incitament för kommunerna att bygga äldreboenden.

Vi behöver också en långt större höjning av ekonomiskt utsatta äldres BTP än regeringen föreslår, så att fler, inte minst äldre kvinnor, får råd att flytta till nyproducerade trygghetsboenden eller vad det nu kan handla om. Och vi behöver stimulera kommuner att utveckla arbetssätt som ökar personaltätheten. Vi gör också en rejäl satsning på att mota demenssjukdomarna, för att nämna något.

Herr talman! Hopp och framtidstro är beroende av en skola som fungerar. Här lägger vi, liksom regeringen, betydande resurser. Men vi lägger det på delvis andra saker.

Vi tror att det är avgörande att kunna locka de bästa lärarna till de skolor som behöver dem allra mest. Vi vill införa ett speciallärarlyft. Det är stor brist på speciallärare. Vi vill göra en kompetenssatsning så att långt fler lärare får kompetens i svenska som andraspråk. Vi vill också göra en större satsning på elevhälsan, så att alla elever ska kunna veta att det går att få kontakt med elevhälsan samma dag. Den vetskapen skulle också betyda mycket för lärarna.

Alla föräldrar behöver involveras mer i elevernas skolgång. Forskning visar att man lyckas bättre om man klarar av att involvera föräldrarna i elevernas skolgång, ger föräldrarna verktyg att kunna stötta sina barn i skolgången. Det gäller också för de föräldrar som inte själva är resursstarka och som kanske inte har egna erfarenheter av svensk skola.

Regeringen gör faktiskt en liten satsning där. Jag vill gärna berömma ansatsen. Kanske har de lyssnat på oss; kanske är det helt eget tänk. I vilket fall är det bra. Men jag tror att det är fel att det är studieförbunden som ska klara detta. Man måste göra det i skolans regi. Annars tror jag inte att det kommer att fungera. Men det är en väldigt bra ansats.

Herr talman! I vårt budgetförslag drar vi inte ned på åklagare och domstolar. Vi ser till att de pengar som läggs på Polismyndigheten inte bara läggs i en allmän pott utan att vi får ut mesta möjliga genom att öka den lokala förankringen och genom att vi ser till att polisen kan satsa mer på bättre arbetsvillkor. Det gör vi för att kunna rekrytera och behålla poliser och för att få ut fler poliser på gator och torg snabbare än med regeringens politik.

Vi gör också satsningar för att lyfta utsatta och underlätta ekonomiskt för en del som har det tufft ekonomiskt. Jag har nämnt höjda bostadstillägg för pensionärer. Vi föreslår också höjd barndel i bostadsbidraget för ekonomiskt utsatta barnfamiljer.

Vi anslår medel för familjeåterförening så att små barn kan återförenas med sina föräldrar och så att lagen som gör det möjligt att bevilja uppehållstillstånd när det finns synnerligen ömmande omständigheter ska återinföras. Men vi har också medel för fler förvaringsplatser, för att kunna öka effektiviteten i återanvändandearbetet gällande personer som ska avvisas.

Herr talman! Vi har många utmaningar i Sverige. Jag har nämnt några av dem. Men jag tänker också på en annan utmaning som vi inte hör särskilt mycket om i den här kammaren eller i samhällsdebatten.

För några veckor sedan hörde jag en företrädare för Bris säga på radio att barn i Sverige inte tror att deras föräldrar har tid för dem. Har vi en politik för att möta den samhällsutmaningen? Någon kanske invänder att det inte är en politisk fråga i första hand. Nej, så kan det vara. Men politiken måste finnas där och ge familjer möjligheter till mer tid för barnen, mer tid tillsammans, mer ork att finnas där när barnen behöver det.

Vi föreslår en lång rad sådana satsningar i vår budget. Det är jag stolt över. Jag tycker ibland att politiken handlar mer om att vi ska styra och ställa med familjerna än att stödja dem.

Herr talman! Min övertygelse är att tilliten växer när vi kan lita på välfärden, när vi kan lita på polisen och skolan och när vi kan lita på att vården finns när vi behöver den. Därför är det otroligt viktigt att vi klarar de här

samhällsfunktionerna på ett bättre sätt. Samtidigt är tillit inte något som kan kommenderas fram från staten eller det offentliga.

Vi behöver ett samhälle som håller ihop av egen kraft och vilja, där egen ansträngning och eget ansvarstagande lönar sig. Det ska vara ett samhälle som byggs i familjer och av företag, församlingar och föreningar. Det ska vara ett samhälle där tillit och solidaritet med den utsatte grundläggs, där vi får känna kärlek, där vi blir sedda och där vi får bidra. Och det sker bäst i gemenskap med andra människor.

Jag tror och hoppas att det kristdemokratiska budgetförslaget skulle vara det bästa för ett samhälle som utvecklas i en sådan riktning.
(Applåder)

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Om nu någon har missat det diskuterar och debatterar vi ramarna i statens budget, inkomsterna och inriktningen för den ekonomiska politiken för 2018. Utifrån vad jag har lyssnat på hittills i debatten råder det inget tvivel om att det finns mycket olika uppfattningar om vilken väg som leder Sverige bäst framåt.

Det riksdagen i dag, i eftermiddag, ska ta ställning till är regeringens budgetförslag och de motförslag som de fem oppositionspartierna har lagt fram. Alternativen är tydliga. Mot regeringens investeringar i samhällsbygget står de borgerliga partiernas och Sverigedemokraternas skattesänkningar och nedskärningar.

Mycket har sagts om de andra partiernas alternativ. De har berättat en hel del, fast kanske inte riktigt allt. Jag tänkte därför börja med det.

I Moderaternas budgetförslag summerar nedskärningarna till 35 miljarder kronor. Det är en bred palett av neddragningar på allt från bostadsbyggande till hälso- och sjukvård och social omsorg. I en tid när bostadsbristen är stor och blivande föräldrar oroar sig inför förlossningen är det förstuds en ohållbar inriktning på politiken.

I Almedalen stod Liberalernas partiledare och sa att den stora uppgiften för Sverige under överskådlig tid är att bekämpa klyftorna. Det är en problembild som jag gärna delar. Men i budgetmotionen föreslås stora skattesänkningar där nästan allt tillfaller de absolut mest högavlönade. Den största delen går till högavlönade män. Med en sådan ekonomisk politik kan Liberalerna inte lösa den uppgift som under överskådlig tid är den viktigaste, enligt egen utsago. Det blir i stället ökade klyftor och mindre jämställt.

Centerpartiet talar gärna varmt om satsningar på välfärden, men partiet skär i själva verket ned 12 miljarder på kommuner och landsting som producerar och levererar välfärden. Det kan omöjligt bli fler skolor, fler äldreboenden eller fler anställda med bättre villkor.

Sverigedemokraterna går ännu längre med 13 miljarder i nedskärningar till kommuner och landsting. Det blir mindre trygghet för barn och gamla. I stället vill de lägga resurser på en rejäl skattesänkning för dem som tjänar bäst.

Oppositionspartierna må ha många olika idéer om vilka skatter som ska sänkas och på vilka områden man ska skära ned, men den gemensamma nämnaren är att minustecknen dansar över bladen.

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

Herr talman! Minustecken är vad de borgerliga brukar lämna efter sig när det handlar om statsfinanser. Så var det också 2014. Vid tre tillfällen i modern tid har borgerliga regeringar styrt Sverige. Alla gånger har de lämnat efter sig stora hål i våra offentliga finanser. År 2014 var det drygt 60 miljarder kronor.

I tre år har nu Magdalena Andersson i stället amorterat på statsskulden och satt ansvarsfulla investeringar i samhällsbygget före skattesänkningar. Resultatet av det arbetet talar faktiskt sitt tydliga språk. I dag har 200 000 fler ett jobb att gå till, och nästa år beräknas överskottet i statens finanser landa på 80 miljarder kronor. Vi befinner oss verkligen i ett nytt ekonomiskt läge. Den stora frågan är nu inte hur vi ska få ordning på statsfinanserna – de är i god ordning – utan den stora frågan är hur vi ska fortsätta att investera i samhällsbygget, eller om vi inte ska göra det och i stället sänka skatter.

I regeringens budget framgår tydligt hur vi vill göra. Vi vill fortsätta samhällsbygget under ansvarsfulla former, som vi alltid tillägger – vi tråkiga för statsfinanserna ansvarstagande socialdemokrater. Hälften av överskottet, 40 miljarder, föreslår vi ska gå till att amortera på statsskulden, som i och med det når sin lägsta kvot sedan 1977. Därmed står Sverige stabilt och väl rustat för sämre tider och eventuellt nya internationella kriser, med rejäla resurser att använda för att värna svenska jobb och svensk välfärd. Den andra hälften vill vi använda till reformer som säkrar välfärden och som strukturellt stärker den svenska modellen.

För det första ska jobbpolitiken skärpas ytterligare. Alla som kan jobba ska jobba. Det är grunden för den svenska modellen. Och det är på den grunden vi bygger ett generellt välfärdssamhälle.

När det nu både finns brist på arbetskraft inom flera sektorer och samtidigt finns många arbetslösa som saknar rätt kompetens eller utbildning för att ta de lediga jobben och de jobb som nu växer fram måste matchningen förbättras. Det görs genom att tillföra utbildningsmöjligheter och ställa krav på att delta i utbildningen. Kunskapslyftet förstärks med ytterligare platser, och utbildningsplikt införs i etableringen.

För att skapa fler vägar till jobb för dem som står längst bort från arbetsmarknaden föreslår regeringen även förenklade regelverk genom att slå ihop fem subventionerade anställningsformer till en. Det är en efterlängtd förändring för många företagare och arbetsgivare, liksom det är efterlängtat att vi nu utökar växa-stödet till småföretag som vill anställa.

För det andra ska Sverige ha en jämlik kunskapsskola. Att skapa likvärdiga förutsättningar för alla människor är en av politikens viktigaste uppgifter. Den första platsen där det blir riktigt tydligt att människor har olika startpunkter är skolan. I budgeten tar vi nya steg för att lyfta kunskapsresultaten för alla i skolan. Utöver de 11 miljarder som redan har investerats i en mer jämlik kunskapsskola vill vi stärka skolan ytterligare nästa år med hjälp av nya resurser som dessutom viktas med hänsyn till elevernas förutsättningar. Då stärks likvärdigheten i skolan, och då ökar möjligheten för alla barn att utveckla sina kunskaper och färdigheter oavsett bakgrund eller föräldrarnas utbildningsnivå.

För det tredje ska välfärden stärkas. Då kommer vården främst. För att förbättra personalsituationen i vården och utveckla verksamheterna ökar vi resurserna från staten till sjukvården med över 5 miljarder kronor. Det

är den största sjukvårdssatsningen på mycket lång tid i Sverige. Det innebär mer resurser till förlossningsvård, till personal, till psykiatri och till insatser för att människor ska få sin vård snabbare.

För det fjärde – och inte minst viktigt – ska Sverige hålla samman och alla få del av den ekonomiska utvecklingen. Vi vet vad som händer i länder där klyftorna tillåts att öka.

Landets barnfamiljer får för första gången sedan 2006 förstärkt ekonomi genom höjningen av barnbidraget, nu med 200 kronor i månaden. Med regeringens förslag förbättras också den ekonomiska situationen för människor som har blivit sjuka och behöver rehabilitering för att komma tillbaka i arbete. Regeringen tar stora kliv mot att avskaffa den orättvisa skattekllyftan mellan pensionärer och löntagare, som den borgerliga regeringen införde. Regeringens förslag innebär att 75 procent av landets pensionärer får sänkt skatt nästa år. Dessutom höjs bostadstillägget. Det är viktiga förbättringar av pensionärernas ekonomiska situation som vi ska rösta igenom nu i eftermiddag. De som har varit med och byggt Sverige, det Sverige som vi är så stolta över i dag, förtjänar både respekt och en bättre ekonomisk situation.

Den politik som genomförs i budgeten bidrar till en mer jämlik och rättvis fördelning. De lägre inkomstgrupperna vinner mest. Det är något som vi också vet stärker ekonomin och får den att växa snabbare.

För det femte ska Sverige vara tryggt. När människor ges bra förutsättningar att göra rätt för sig och försörja sig på en egen lön blir det dramatiskt mycket svårare för kriminella gäng och annan organiserad brottslighet att hitta sina rekryter. Men när brottsligheten väl uppstår ska den förstås angripas hårt. Det verkar finnas en bred majoritet för den uppfattningen i kammaren. Fler brott ska förhindras och klaras upp. Anmälningar om grova brott ska inte få läggas på hög. Kriminella gäng får under inga omständigheter härja ostraffat. Olagliga vapen och narkotika ska inte kunna föras in i Sverige. Vi kommer aldrig att acceptera handlingar som hotar vårt demokratiska samhälle och som göder otrygghet. Regeringens föreslagna satsningar på polisen, säkerhetspolisen och tullen är fundamentala för att säkra och utveckla samhällsbygget.

Herr talman! Fler jobb, en jämlik skola, en starkare välfärd, minskade klyftor och ett tryggare Sverige som håller ihop – så ska det nya ekonomiska läget användas.

Sveriges ekonomi ska vi rusta för sämre tider genom amorteringar på statskulden samtidigt som vi investerar i det hållbara samhällsbygget, inte genom skattesänkningar som gynnar de få kombinerade med neddragningar som drabbar de många.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 11 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! ”Flykten från moralpolisen” – det var rubriken på ett avsnitt av *Kalla fakta* för ett halvår sedan. Vad har detta med en budgetdebatt i riksdagen att göra? kan man tänka. Allt, herr talman! Det var ett program som visade hur långt problemen har gått i många svenska områden. Det handlade om en kvinna som bodde i en av förortererna här i Stockholm men som till slut fick lämna sitt område trots att hon älskade det och ville satsa

på just det området. Men i detta område höll moralpoliserna tillbaka henne och väldigt många andra kvinnor.

Det här påvisar de integrationsproblem som vi har i Sverige. De har vuxit under lång tid, men de har vuxit också under den här regeringen.

Integrationsproblemen tror jag är den viktigaste frågan någon regering har att lösa under åren framöver. Därför har vi i vår budget en integrationsplikt som ökar kraven på människor att ta del av vad som gäller här, anpassa sig till svensk arbetsmarknad och lära sig svenska språket. Vi sänker trösklarna in på arbetsmarknaden med instegsjobb och förändrad RUT. Vi har en stor bidragsreform, som jag nämnde i mitt anförande, som också handlar om att ställa krav på motprestation – att fler ska vara aktiva och kunna komma in på svensk arbetsmarknad.

Men i regeringens budget lyser reformerna med sin frånvaro i den fråga som är den allra viktigaste för svenska väljare, och svenska väljare har inte fel. Den här frågan, herr talman, kommer att kräva strukturella, stora, viktiga reformer framöver.

Min fråga är enkel: Varför säger regeringen nej till alla de förslag och alla de reformer som jag nu har nämnt? Även om de inte helt kommer att lösa integrationsproblemen kan de börja vända utvecklingen. Varför säger regeringen nej till de förslagen?

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Integration är naturligtvis en oerhört viktig fråga; det är vi nog överens om i de flesta partier här i kammaren.

Det handlar i stor utsträckning om bra boende, bra skola för barnen och att man så snabbt som möjligt kommer i arbete. För att göra det är det inte ovanligt att man också behöver fylla på med mer av utbildning och kunskap för att få ett jobb på den svenska arbetsmarknaden, där många branscher nu upplever brist på personal.

Regeringen har agerat inom detta område på många olika sätt, men för att hoppa ned i den miljö där Elisabeth Svantesson befann sig skulle jag kunna beskriva några av de åtgärder som har genomförts och nu håller på att implementeras.

Vi har tagit bort vårdnadsbidraget, som höll många – inte minst utlandsfödda – borta från arbetsmarknaden. Det är en viktig signal: Kvinnor ska vara på arbetsmarknaden i Sverige.

Vi har förändrat föräldraförsäkringen så att man inte när man kommer till Sverige med barn i förskoleåldern kan vara hemma hur länge som helst eller hela perioden. Detta därför att vi vill att människor, inte minst kvinnor, ska finnas med på arbetsmarknaden.

Vi förstärker utbildningsplikten i etableringen. Man ska alltså ta den utbildning som man behöver för att komma in på svensk arbetsmarknad.

Vi sätter också in tidiga insatser för asylsökande. Redan under den perioden ska man lära sig mer om hur det svenska samhället fungerar och få en introduktion i svenska språket för att vi inte ska förlora tid.

Det är tydliga, konkreta åtgärder som vi vidtar för att fler ska få en chans att komma in i det svenska samhället. Frågan är bara hur man löser de stora frågorna om boende, skola och arbete genom att bara sänka skatterna.

Anf. 13 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Ja, frågorna som Fredrik Olovsson nämner är viktiga att lösa. Dessvärre gör regeringen inte det heller i sin budget.

Jag vill ändå komma tillbaka till några av de saker som Fredrik Olovsson nämner. Det är saker som vi är överens om, och flera av dem är saker som vi kom överens om i migrationsöverenskommelsen som vi slöt för två år sedan. Men två år har nu gått, och mycket mer behöver göras.

Jag är glad att regeringen har tagit till sig av den utbildningsplikt som vi föreslog 2015, men det kommer att krävas mycket mer. Det kommer att krävas skarpare samhällsinformation som alla människor som kommer till Sverige ska ta del av. Den ska vara obligatorisk på riktigt, med ett prov. Det kommer att krävas att vi ställer högre krav på motprestation. Det kommer att krävas en stor bidragsreform, annars kommer allt fler att hamna i det bidragsberoende där många redan finns. Jag har svårt att förstå varför de här frågorna är så svåra för regeringen.

Man måste också våga prata om värderingar. Vi ska inte ha moralpoliser någonstans i Sverige. Kvinnor måste få leva fritt här. När jag möter kvinnor runt om i Sverige som kommit hit från andra länder berättar de ofta att deras släktingar i de länder de kommer från lever mer modernt och mer jämställt än de själva gör i den förort de hamnat i. Så kan vi inte ha det.

Det är viktigt med bostäder. Då räcker inte byggsubventioner. Det är viktigt med jobb. Det är därför Alliansen har förslag på hur jobben ska bli fler. Vi presenterar inträdesjobb och utökad RUT. Vad presenterar regeringen? Ingenting alls.

Konflikten handlar inte om utbildning, Fredrik Olovsson. Konflikten handlar om konkreta reformer som saknas i den här budgeten. Det är en bortslösad högkonjunktur, och priset för det kommer att bli oerhört högt om några år.

Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Moderaterna såg ju till att möta det ökade flyktingmottagandet under sin andra period i regeringsställning genom att se till att det var några få kommuner, några få stadsdelar i våra storstäder, som fick ta hela ansvaret. Det är klart att det var ett historiskt misslyckande att hantera migrationspolitiken på det sättet.

Det är bra att vi nu har en ordning där alla kommuner måste ta sitt ansvar och där de kommuner som har de bästa förutsättningarna måste ta sitt ansvar. Det är en viktig strukturell förändring i hur vi hanterar de här frågorna. Men kostnaden för den politik som Elisabeth Svantesson drev kommer vi att få leva med i flera år framöver; det råder det inget tvivel om.

Sedan ser jag – och jag känner viss lust inför det – att det vi står inför nu är ett ganska omfattande samhällsbygge. För en sosse är det jätteroligt. Vi ska bygga bostäder. Vi ska anställa undersköterskor. Vi ska ha fler äldreboenden. Vi ska ha fler skolor och förskolor. Vi ska investera mer i järnvägar. Vi ska se till att samhället blir robustare och klarar det faktum att vi har växt.

Här finns enormt många möjligheter för människor som i dag inte har ett arbete, och de möjligheterna måste de ta – med utbildningsplikt men också med allt det som det svenska samhället kan erbjuda för att de ska

komma igång och komma in och kunna bidra. Jag tycker att det i grund och botten är en positiv utmaning.

Men självklart kan vi inte acceptera kriminalitet, taskiga värderingar eller att man håller kvinnor borta från offentligheten och arbetslivet. Därför förändrar vi, som jag pekade på i mitt förra replikskifte, mycket av det som Elisabeth Svantesson lämnade efter sig när hon lämnade regeringen 2014.

(Applåder)

Anf. 15 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Svensk industri och svensk skogsindustri står inför en fantastisk investeringsvåg – detta till följd av ny teknik som nu börjar bli kommersiellt gångbar. Man kan i korta ordalag säga att allt vi i dag tillverkar av olja går att tillverka av bioråvara, däribland svensk skog.

Det här kommer att lösa en hel del av det vi i dag diskuterar politiskt. Den svenska skogen kan bidra med såväl nya material som det flygbränsle vi kommer att behöva för att ställa om den delen av transportsektorn.

Detta är fantastiska möjligheter för Sverige. Det kommer att skapa tusentals jobb och ett mångmiljardbelopp i förädlingsvärde, och det är bara en av de investeringar som nu planeras i min egen hemkommun. Jag har till och med utsikt från gården över den plats där man funderar på att investera. Det kommer att handla om en av de största industriella investeringar som gjorts i svensk industrihistoria.

Det finns några hot mot detta, och Fredrik Olovsson har inflytande över dem. För det första måste vi ha klara spelregler för hur vi får använda Sveriges gröna guld, den svenska skogen. Snart sagt allt den regering som har suttit sedan valet 2014 har gjort har handlat om att begränsa, stoppa och sprida osäkerhet om på vilket sätt man får nyttja skogsråvaran. Om man frågar de industriella spelare och investerare som nu funderar på om de ska gå vidare eller inte är detta kärnfrågan: Vi vet inte vilka spelregler som finns för den svenska skogen.

Det andra handlar om effektiva transporter. Finland erbjöd för flera år sedan möjligheten att köra med tyngre lastbilar än i dag. I Sverige har detta utretts. Trots att riksdagsmajoriteter har fattat beslut om detta under den här mandatperioden sitter regeringen och gör ingenting. Vad har du tänkt göra åt detta, Fredrik Olovsson?

Anf. 16 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag delar Källströms uppfattningar. Jag tror att det är viktigt för näringslivet brett i Sverige att man har långsiktiga spelregler. Det är också ett skäl till att vi socialdemokrater ofta tycker att det är viktigt med blocköverskridande lösningar och överenskommelser.

Detta gäller på en mängd olika områden. Det kan exempelvis handla om energipolitik men även om mer specifika frågor, som i detta fall skogspolitiken. Vi har i denna budget inga förslag som påverkar det som Källström tar upp. Vi har däremot många andra viktiga investeringar i infrastruktur för att vi ska få bättre ordning på våra järnvägar och annat som är viktigt för att frakta ut produkterna från denna industri senare i processen; först går de naturligtvis på lastbilar.

Men jag tycker att det område Källström tar upp visar på just behovet av att man jobbar tillsammans och kan komma överens över blockgränserna och få långsiktiga lösningar för svensk industri.

Jag skulle kunna säga detsamma när det exempelvis handlar om energipolitiken, som spelar stor roll för att just min del av Sverige har fått två stora investeringar i datahallar från stora internationella spelare. Detta tyder på just samma sak: Här har vi mer att göra, och det tycker jag att vi skulle kunna bli överens om.

Anf. 17 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson säger att ni inte har detta i budgeten, och det är ju det som är problemet. Det sker för lite, och det är därför jag tar upp frågan. Sedan går Fredrik Olovsson vidare och vill ha överenskommelser på detta område.

När det för det första gäller mer effektiv infrastruktur behövs det inga överenskommelser. Vi har redan fattat beslutet flera gånger om här i riksdagen, men regeringen agerar inte därefter. Problemet sitter inte här i riksdagen; det finns i Rosenbad.

När det gäller överenskommelser om skoglig användning och så vidare sitter vi här och väntar. Regeringen har pratat om ett skogsprogram i årtal. Det skulle komma förra våren och våren dessförinnan, tror jag. Det senaste vi får höra från ansvariga ministrar är att det kanske kommer nu till våren. Detta är i mångt och mycket en förlorad mandatperiod, och det innebär att investeringar inte görs och jobb inte kommer på plats.

I denna debatt representerar jag bland annat landsbygdens folk i Sverige. För det första har socialistiska politiker satt tvångströja på några av våra huvudnäringar. Vi är bäst i Europa och världen på att reglera gröna näringar.

För det andra har socialistiskt sinnade politiker och tjänstemän förbjudit byggnation längs stränder, bäckar och så vidare. Vi har fattat politiska beslut som innebär att utvecklingskraft runt om i landet hämmas å det grövsta. Och nu finns det – därav min upprördhet – pågående processer som syftar till att minska äganderätten och minska möjligheterna att nyttja den kanske viktigaste resursen för hela landets utveckling, nämligen den skog som har gett den svenska välfärden. Det är otillständigt och orimligt!

Vi sitter här och vill komma överens, men problemet finns hos Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det är ni som måste ändra er.

Anf. 18 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis efter åtta år i regeringsställning väldigt lätt att säga att det som inte gjordes då ska göras omedelbart av den som kommer efter. Jag tror inte att det egentligen är en särskilt fruktbar inställning. Det är klart att det finns saker som tar tid att få på plats, exempelvis bättre infrastruktur.

Men nu tog Källström själv upp frågan om hela landet. Detta är ett tydligt exempel där vi kan göra saker för hela landet: se till att det finns statlig närvaro överallt och inte, som Källström och Centerpartiet, skära ned på kommuner och landsting runt om i landet. Slaget blir extra hårt inte minst i de bygder där det kanske bor lite färre.

Så jag tror att det finns skäl att faktiskt fundera på vad man själv har burit med sig under åtta år i regeringsställning och vad som nu ligger på

riksdagens bord i form av nedskärningar och sämre förutsättningar för kommuner i hela landet.

Anf. 19 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas reservationer nr 5 och nr 10 så att ledamoten Fredrik Olovsson och andra får chansen att rösta på det kristdemokratiska alternativet.

Fredrik Olovsson nämnde i sitt anförande att regeringen skärper jobbpolitiken. Detta kan läsas på två sätt: att man skärper den till det bättre eller att man stramar åt, försämrar och skärper på olika sätt. Det är inte så lätt att veta, tycker jag.

Jag har egentligen en fråga. Regeringen – Socialdemokraterna och Miljöpartiet – anser sig ha ett reformutrymme på över 40 miljarder. Ändå tar man inte bort den särskilda löneskatt för äldre som arbetar som man införde vid sitt tillträde.

Det finns tillfällen när man behöver höja skatter som är olämpliga att höja. Man kanske måste göra det i direkt polemik mot alla expertmyndigheter som säger att detta är en högst olämplig skatt att höja därför att den försämrar sysselsättningen för en grupp som går i ålderspension i stället för att finnas kvar och bidra med sin erfarenhet och kompetens på arbetsmarknaden. Det kan man behöva göra; detta kan man ha olika uppfattningar om.

Men när man har ett reformutrymme på över 40 miljarder och det kostar i storleksordningen 1 ½ att ta bort denna skatt väljer man att inte göra det. Om man inte gör det och samtidigt säger att man skärper jobbpolitiken klingar det väldigt märkligt i mina öron. Jag är tacksam om Fredrik Olovsson kan förklara för mig hur detta hänger ihop.

Anf. 20 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det finns väldigt starka ekonomiska skäl och incitament för den som är äldre och har möjlighet att jobba kvar att göra det. Det är dessutom för många väldigt kul att jobba.

Detta ser vi också på sysselsättningen bland just äldre; den ökar kraftigt, enligt de senaste undersökningar vi har sett. Jag tror att det är ett bevis på att den politik som nu ligger fungerar bra för att få folk att fortsätta att arbeta. Sedan behöver vi göra mer så att fler grupper får samma möjlighet och kanske samma glädje i att fortsätta arbeta men inte slits ut i förtid på sitt jobb. Där tror jag att vi har väldigt stora saker att göra.

Men precis som jag sa i replikskiftet med Elisabeth Svantesson skärper vi jobbpolitiken på många olika sätt. Ett är det som jag tog upp, nämligen att vi har avskaffat vårdnadsbidraget, som framför allt såg till att många utlandsfödda kvinnor inte kom ut på arbetsmarknaden, och kortat föräldraförsäkringen. Vi har också gjort fler insatser för utbildning och uppsökteri, så att just utlandsfödda kvinnor nu ska ta den chans som finns i det svenska samhället, skaffa sig kompetens och bli målare, golvläggare eller undersköterskor.

Men den vägen väljer inte Kristdemokraterna. Ni vill i stället införa ett nytt vårdnadsbidrag, som ni har döpt om: 6 000 kronor i månaden för att inte jobba. Så kan man inte bygga jobbpolitik.

Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Detta är helt fascinerande. Jag ställer en fråga om särskild löneskatt för äldre, och Fredrik Olovsson börjar tala om vårdnadsbidraget. Det är ju inte aktuellt för just den gruppen, i de flesta fall.

Det är rätt att vi tycker att människor ska ha ökade möjligheter att välja mer tid med barnen när de är små. Vi gör det möjligt fram till barnets treårsdag.

Det är rimligt att den möjligheten finns. Den utnyttjas rätt lite. Den utnyttjades rätt lite också av den grupp som Fredrik Olovsson här säger sig vurma för, nämligen personer av utrikes härkomst som kommer till Sverige. Men det är viktigt att valmöjligheten finns, för det finns barn där förskolan inte funkar. De kan vara allergiska eller ha andra skäl som gör att de behöver mer tid med sina föräldrar. Jag tycker att det är rimligt att det finns ett litet ministöd för detta.

Min fråga till Fredrik Olovsson handlade om alla de remissinstanser och expertmyndigheter som säger att det är jättedålig jobbpolitik att lägga en särskild löneskatt på äldre som jobbar. Det gör det svårare för alla de kommuner som behöver erfarna socialsekreterare, läkare, sjuksköterskor eller lärare i en tid när Sverige har lite växtvärk. De som skulle kunna nyttja denna kompetens får en extra pålaga. Alla företag som skulle behöva kompetensen i sina företag får en extra pålaga jämfört med hur det var tidigare.

Fredrik Olovssons svar är att det är kul att jobba. Ja, det tycker jag också. Det är roligt att arbeta, och det ska väldigt många få chansen att göra. Men det resonemanget får det att låta som om ekonomiska drivkrafter inte spelar någon roll. De spelade en jätteroll för utvecklingen vad gäller äldre som jobbar när detta avskaffades. Det spelade en jättestor roll med dubbelt jobbskatteavdrag, så att fler ser att det lönar sig bättre att jobba längre upp i åldrarna.

Frågan kvarstår alltså. Det räcker inte att säga att det är kul att jobba. Ni kan lägga på hur mycket pålagor som helst så länge det är kul att jobba, men det kommer inte att fungera som politik. Det har inte fungerat, och det kommer inte att fungera.

Anf. 22 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Jakob Forssmed med vilje missförstod vad jag sa. Jag sa att det i dag finns väldigt starka drivkrafter för äldre att fortsätta jobba. Väldigt många äldre fortsätter också att jobba längre upp i åldrarna. Det fick väldigt starka utfall för sysselsättningen i just den gruppen. För bara någon månad sedan kom det siffror som visade att den ökar kraftigt. Jag vet inte om Jakob Forssmed har missat det.

En annan grupp där vi behöver öka sysselsättningen och förvärvsfrekvensen är just utlandsfödda kvinnor. Därför tycker jag att det var högst relevant att också ta upp hur det kan komma sig att Jakob Forssmed där har en helt annan uppfattning. Där vill han införa vårdnadsbidrag, som håller kvinnor borta från arbetsmarknaden. Det är naturligtvis detta som riskerar att bli effekten, inte minst om det är så som Elisabeth Svantesson framhöll, att det finns strukturer och värderingar som leder till att man tycker att det är bra att kvinnor inte jobbar. Då slänger Kristdemokraterna ut en metmask med 6 000 kronor i månaden för att man ska stanna hemma längre med barnen. Jag tror att det är en destruktiv politik.

Vi skärper jobbpolitiken på alla områden och ser till att de människor som nu står långt från arbetsmarknaden kommer närmare, så att de som har en utbildning och kompetens som behöver kompletteras får den möjligheten och så att den som är äldre och kanske har kommit till Sverige i vuxen ålder, som har små förutsättningar att tillgodogöra sig en utbildning och snabbt bli produktiv, också kan få ett arbete – ett mer subventionerat arbete. På en lång rad områden skärper vi alltså jobbpolitiken, för vår uppfattning är att i Sverige ska man jobba om man kan. Det är det som vår välfärd bygger på.

(Applåder)

Anf. 23 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson talade i sitt anförande om vad borgerliga regeringar lämnar efter sig. En sak som vi lämnade efter oss från regeringen 1991–1994 var LSS, rätten till personlig assistans för personer med olika funktionsnedsättningar. Tidigare hade familjerna fått ta ett enormt ansvar för barn och andra som hade svårt att klara sig själva. På senare tid, efter Fredrik Olovssons regerings insatser, ser vi exempel på hur människor drabbas igen. Man har kunnat läsa om flera av dessa i medierna.

Selma kan inte gå. Hon kan inte röra armar eller ben. Hon kan inte prata, och hon kan inte äta själv. Hennes personliga assistans har blivit indragen. Nu får familjen klara av detta.

Elvira föddes med en svår hjärnskada. Hon kan inte göra någonting själv och är dessutom blind. Hennes personliga assistans har blivit indragen.

Simon föddes också med en svår hjärnskada. Han behöver hjälp med allting i sitt liv. Hans personliga assistans har dragits in.

Detta är det arv som den här socialdemokratiska regeringen kommer att lämna efter sig, om ni nu inte gör något åt det väldigt snabbt. Varför har ni gjort så här, Fredrik Olovsson, och varför låter ni dessa barn bli behandlade på det här sättet? Varför ska deras familjer göra allt detta jobb och inte få någon assistans i detta?

Anf. 24 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Detta är naturligtvis en väldigt besvärlig och svår situation för många individer och familjer. Den hänger ihop med de utslag som vi har fått från Högsta förvaltningsdomstolen. När vi tillträdde såg vi att detta var ett område där vi skulle vara tvungna att förändra lagstiftningen. Vi tillsatte också en utredning som ska vara klar nästa år.

Under tiden har det också kommit andra domar som har gjort att frågan om assistans har blivit väldigt aktuell. Det handlar om personer som blir av med sin ersättning eller inte längre kan få ersättning för hela insatsen, så att den måste hackas upp i små delar. På det området har regeringen valt att gå fram snabbare och kommit fram till en situation där den gamla lagtolkningen ska fortsätta gälla.

Men de som hamnar i svåra situationer ska inte stå helt ensamma. Vi har ett nätverk av trygghet för människor som är mer heltäckande än så. Vi har också annan lagstiftning, socialtjänstlagen, som gör att man ska få den hjälp man behöver men på ett annat sätt. Det är oftast inte det bästa för den enskilde, och därför är det viktigt att hela det här lagkomplexet ses

över, så att vi slipper ha den oroliga situation som det ju innebär att ett domslut i Högsta förvaltningsdomstolen helt kan ändra förutsättningarna igen. Därför måste detta ske med viss seriositet också.

Anf. 25 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Jag tror att det är farlig mark att skylla på domstolarna i detta fall. Naturligtvis finns det domslut som påverkar detta och har påverkat en del människor. Det som har varit slående under den här mandatperioden är Socialdemokraternas skärpningar på området och deras totala ovilja att göra något för att hjälpa dessa människor. Vi ser ju vad som händer. Det pågår nu.

Jag tog tre exempel som handlade om små barn. Det är en enorm mängd människor som drabbas. Nu satte ni ett tillfälligt stopp här, men det hjälper inte dem som redan har drabbats av detta. Hela inriktningen på politiken är ju att det här området ska skärpas och att det ska sparas pengar här. Ni lägger 40 miljarder och pytsar ut pengar till varenda grupp som finns i samhället, förutom just dessa människor, som behöver hjälpen bättre än några andra, för de kan inte leva utan den hjälpen. De kan faktiskt inte leva utan den hjälpen.

Man kan naturligtvis låta det hela falla på kommunerna, om man nu tycker att de ska göra det i stället. Men det är absolut inte en bättre lösning. Det system som vi har, som den borgerliga regeringen lämnade efter sig och som tidigare har haft stöd också hos Socialdemokraterna, tror jag är det system som bör fungera även framöver.

Den utredning som Fredrik Olovsson talar om kommer att presenteras en månad efter valet. Man behöver inte vara särskilt cynisk för att gissa på om den kommer att ha en inriktning som gör det bättre eller sämre för de här människorna.

Anf. 26 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Den statliga assistansen kommer ju inte att bli billigare för staten under den här mandatperioden. Den kommer att kosta ett par miljarder mer under den här mandatperioden. Det görs alltså ingen besparing i budgeten, vilket Mathias Sundin försöker göra gällande.

Sedan kan man inte bara strunta i utslagen från Högsta förvaltningsdomstolen. De påverkar ju hela rättstillämpningen i Försäkringskassans bedömningar. Det är det som triggar igång hela den nya bedömning som görs.

Det är naturligtvis oerhört viktigt att vi nu ändrar lagstiftningen och får assistansen att fungera som den ska, så att de människor som har ett behov av assistans får den och så att den assistans de får dessutom håller den kvalitet som den borde ha. Det handlar om att man verkligen ska få den hjälp och det stöd som man ska ha, vilket inte alltid har varit fallet. Det gäller också att vi samtidigt kommer till rätta med det fusk och det överutnyttjande som har varit kopplat till LSS. Det är väldigt viktigt för legitimiteten i systemet att vi kan få ordning på det.

Nu har regeringen presenterat flera åtgärder för att det ska bli lugn och ro och för att det ska bli bättre för de människor som har varit oroliga för att de ska förlora sin assistans. Vi hade en debatt tidigare i veckan där statsrådet Regné i detalj redogjorde för hur detta ska gå till. Jag tycker att

det är väldigt bra. Sedan får vi jobba vidare med att få assistansen som helhet att fungera bättre.

Men på detta välfärdsområde skjuter regeringen alltså till 2 miljarder ytterligare denna mandatperiod. Det är förstås någonting som också Mathias Sundin innerst inne känner till. Han vet att det är på det viset.
(Applåder)

Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Med Miljöpartiet i regeringen bygger vi samhället i grunden. De viktigaste grundstenarna i det gröna samhällsbygget – miljön, skolan och jobben – får de resurser och de reformer som behövs. Om vi inte ställer om nu kommer notan att hamna hos våra barn och barnbarn. Det vore inte en bra politik för framtiden.

Regeringen har under denna mandatperiod genomfört historiskt mycket grön politik. Det är med stolthet som vi har presenterat den största miljöbudgeten någonsin, med satsningar på sol, hav, skog, elcyklar, flygskatt, laddstolpar och industrin. Det är satsningar på att miljöbra bilar ska vara bättre än miljödåliga med mera.

Sedan vi senast samlades i kammaren, i slutet av september, har extremtorkan satt södra Europa i brand. Kraftiga stormar har tagit flera liv i norra Tyskland och ödelagt flera städer i Karibien och USA. Ingen kan längre blunda för klimatförändringarnas påverkan. Vi måste alla göra vårt yttersta för att få stopp på denna utveckling – och det är nu.

Klimatet är vår tids stora ödesfråga. Det är positivt att fler och fler börjar inse och prata om det.

Förra veckan möttes världens ledare på klimattoppmötet i Bonn. Där meddelades att de globala utsläppen av koldioxid legat stilla sedan 2014 men att de förväntas stiga med 2 procent. Det är en utveckling i helt fel riktning. Det blir allt tydligare att klimatet inte kan vänta utan att vi måste vidta åtgärder nu.

För att nå målet att bli världens första fossilfria välfärdsland tar vi nu ett helhetsgrepp om den klimatkatastrof som alla pratar om. Vi är ett internationellt föregångsland på klimatområdet genom att vi tar ansvar för våra utsläpp på hemmaplan och visar vägen så att fler länder kan ta efter, så att vi når våra globalt uppsatta miljömål.

Våra miljöoffensiva satsningar är långsiktiga och utgår från att våra barn och barnbarn ska ha bra framtida livsvillkor. Vi tar vara på den vilja och den goda kraft som finns hos människor som vill göra skillnad. Det finns en bot mot klimatångest, och den är handlingskraft.

I Klimatklivet erbjuder vi människor att aktivt delta i klimatomställningen, till exempel genom att sätta upp solceller på sina tak eller ladda bilen på hemmaplan. I vår havsoffensiv satsar vi stort på Östersjön och ser till att det inte finns mer plast än fisk i havet om 30 år. Och vi gör så att fisken inte förgiftar våra kroppar och rubbar våra hormonsystem.

Vi behöver få rull på elfordonsmarknaden, så att fler kan resa miljövänligt. Sedan vi senast samlades i kammaren, i slutet av september, och bland annat presenterade elfordonspremierna har försäljningen av elcyklar ökat med uppemot 400 procent hos vissa leverantörer. Elcykeln har precis blivit utnämnd till årets julklapp.

Vi behöver ställa om utsläppen från industrin på lång sikt, och det gör vi genom ett industrikliv. Vi behöver helt enkelt en politik som tar utmaningar på allvar. Det har vi, och vi agerar nu.

Men sedan vi senast samlades i kammaren, i slutet av september, har flera djurarter utrotats från vår jord. Just nu pågår det sjätte steget i massutrotningen av arter på jorden, den enda sedan människan började leva här. Den biologiska mångfalden har aldrig varit mer hotad, men än finns det mycket som går att rädda. Genom att ställa om vårt skogsbruk, jordbruk och fiske i en mer hållbar riktning kan vi bevara våra djur- och växtarter.

Det är inte nog med detta. Det är med stolthet som jag kan säga att regeringen gör stora insatser även utanför Sveriges gränser. Vi har presenterat den största biståndsbudgeten någonsin för Sverige. Det behövs, för i dag är 135 miljoner människor i världen i stort behov av humanitär hjälp. Klimatförändringarna drabbar de fattigaste. Förtrycket mot kvinnor och flickor fortsätter. Utrymmet för mänskliga rättigheter och demokrati krymper på många håll.

Herr talman! Jag är feminist. Miljöpartiet är ett feministiskt parti, och Sverige styrs av en feministisk regering. Vi är en internationell feministisk förebild även inom jämställdhetspolitiken, och det är så det ska vara. Regeringen satsar på fler jobb till utlandsfödda kvinnor, på bidrag till ensamstående föräldrar, på mer pengar till förlossningsvård, på gratis mamмоgrafi, på att flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar i skolan, på mer pengar för att motverka psykisk ohälsa och på en ny jämställdhetsmyndighet. Med vår politik minskar de ekonomiska klyftorna mellan kvinnor och män. Mer resurser går till kvinnors hälsa, som så ofta blir åsidosatt i det patriarkala samhället, där mannen är norm.

I ett välfärdsland som Sverige är det fullkomligt oacceptabelt att kvinnor som väntar barn ska oroa sig för sina förlossningar och huruvida de kommer att få plats på BB, drabbas av förlossningsskador eller få hjälp och stöd från vårdpersonal. Därför skjuter regeringen till 5 miljarder över fem år för att trygga just förlossningsvården, öka personaltätheten och förbättra arbetsmiljön för en av våra absolut viktigaste yrkesgrupper: barnmorskorna.

Det är ingen nyhet att kvinnor i högre grad än män drabbas av psykisk ohälsa, framför allt unga kvinnor. Kvinnor kan inte och ska inte behöva kunna allt. Det är fyra gånger så många kvinnor som män som sjukskrivs för stressrelaterade sjukdomar. Numera ser vi att tjejer bränner ut sig redan på gymnasiet. Därför är det viktigt att psykiatrin och den sociala barn- och ungdomsvården nu får extra pengar, så att stöd och tidiga insatser kan ges till framför allt kvinnor, barn och unga.

Herr talman! Sedan vi samlades i kammaren i slutet av september har arbetslösheten fortsatt att sjunka. Ekonomin är starkare än på mycket länge, och vi har vänt underskott till överskott i statens finanser. Det är bra. Det ger oss verktyg att möta klimat- och miljöutmaningarna, och det ger oss ett ansvar att satsa.

Vi har redan nu påbörjat det gröna omställningsarbetet, som kommer att leda till nya jobb inom gröna näringar. Vi gör satsningar så att även fler av dem som står längst ifrån arbetsmarknaden – till exempel utrikesfödda, nyanlända och unga – kommer i arbete. Vi har även tekniska utmaningar som måste lösas, där gröna hållbara innovationer kommer att vara avgörande.

Sedan vi samlades i kammaren i slutet av september har svenska högstadieelever visat sig vara bäst på samhälls- och demokratifrågor. Det ska vi vara mycket stolta över, för det är i skolan vi lägger grunden för ett demokratiskt samhälle byggt på respekt för mänskliga rättigheter och jämlikhet. Samtidigt har vi fått besked om att ojämlikheten växer i den svenska skolan. Regeringen investerar därför 6 miljarder för att göra skolan mer jämlik. Skolan ska nämligen ge alla elever samma chans, oavsett varifrån de kommer eller vilka föräldrar de har. Då är det avgörande att resurserna fördelas mer genomtänkt och att de skolor som har det tuffast får mer pengar – där gör de mest skillnad. Mer tid måste ges till eleverna och mindre till pappersarbete. Regeringen stärker även elevhälsan och ger ökade resurser till den viktiga specialpedagogiken.

Vi investerar i en läsa-skriva-räkna-garanti för att alla barn ska få med sig de kunskaper de behöver i livet. Det har de rätt till. Vi hoppas verkligen att riksdagens övriga partier lyssnar på dem som berörs av denna viktiga reform.

Herr talman! Sedan vi senast samlades i den här kammaren har flera ungdomar som kom som ensamkommande till Sverige 2015 blivit 18 år. För många ungdomar är 18-årsdagen någonting efterlängtad, något att se fram emot. Men för de här ungdomarna är 18-årsdagen snarare ångestfylld, och oron är stor över att man ska tvingas bryta upp från allt man rotat sig i.

Vi i Miljöpartiet jobbar hårt för att de barn och unga som under 2015 kom hit helt på egen hand ska få en tryggare och bättre tillvaro i Sverige. Regeringen lägger också extra resurser till vård för unga ensamkommande som lider av psykisk ohälsa och på att de ska kunna bo kvar och leva sina liv i de kommuner där de rotat sig, även efter att de fyllt 18 år. Vi gör också åtgärder så att fler familjer ska kunna återförenas.

Som sagt: Visst finns det all anledning att känna oro över klimatförändringar och rädsla för de mörka krafter som drar åt fel håll i vår värld. Ökade utsläpp, utrotningshotade arter och odemokratiska världsledare är inget att ta lätt på.

Vi får däremot inte bli passiva eller ge upp. Klimatet väntar inte, utan vi måste agera *nu*. Med ett starkt grönt parti i Sveriges regering som ser till att både miljö och människa mår bra kan vi räkna med att ansvar tas och de reformer som länge har behövts äntligen påbörjas. Bara så kan vi få den hållbara framtid vi alla önskar våra barn och barnbarn.

Jag vill yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 28 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! När jag tar replik på Janine Alm Ericson brukar jag alltid ge lite beröm också, och det tycker jag att det finns skäl att göra även i dag.

När det gäller biståndet tycker jag att det är alldeles utmärkt att vi fortsätter med principen att avsätta 1 procent av bni, också enligt den nya beräkningsmetoden. Vi har en trend i världen att man ser alltmer till sitt eget och tar mindre ansvar över nationsgränser. Det är en mycket oroväckande trend, och jag tycker att det är utmärkt att regeringen håller fast vid den princip som också Alliansen höll sig till under de åtta år som vi regerade.

Janine Alm Ericson berömmar sig av den största miljöbudgeten. Så är det nog. Men störst är tyvärr inte bäst. Konjunkturinstitutet skriver följande med anledning av regeringens miljöstatsning: ”I flera fall harmonierar förslagen dåligt med EU:s politik på respektive område, inte sällan motverkas de effekter som uppstår i Sverige av effekter i övriga medlemsstater. För andra statsningar anser Konjunkturinstitutet att det saknas motiv eller att det är tveksamt om statsningarna verkligen kommer ha avsedd effekt.”

Sedan går man igenom några av de statsningar som Alm Ericson talar om i sitt anförande. Om Klimatklivet säger man så här: ”Klimatklivet kan tidigarelägga verksamma åtgärder, men kan även innebära kostsamma statsningar på åtgärder vilka sannolikt ändå skulle genomföras.”

När det gäller Industriklivet skriver man: ”Ovan nämnda problem hos Klimatklivet finns även här. – – Stödet leder därmed inte till lägre totala utsläpp.”

Så skriver Konjunkturinstitutet. Om stödet till solceller skriver man att det frångår principen om kostnadseffektivitet och borde slopas i stället för att utökas.

Så här kan man fortsätta när det gäller åtgärd efter åtgärd. Därför blir min fråga: När ni nu lägger fram en så stor miljöbudget, varför föreslår ni så ineffektiva miljöåtgärder?

Anf. 29 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed, för att vi kan enas om att det är viktigt med ett stort internationellt bistånd och att vi behöver tänka på alla de människor som inte bor här och göra det bättre runt om i världen med de små men ändå viktiga resurser som vi besitter.

Där är också möjligheten att vara en föregångare i miljö- och klimatpolitiken en oerhört viktig del. Man kan naturligtvis välja att bara lyssna på Konjunkturinstitutet. Det ser jag också fram emot att ni gör när det gäller till exempel höjda koldioxidskatter, som de förordar väldigt mycket.

Det finns dock andra instanser som också håller på med miljöpolitik, och i de allra flesta internationella rankningar – nu senast Germanwatch i förra eller förrförra veckan – ligger Sverige i absolut topp när det gäller klimat- och miljöpolitik för att nå de jätteviktiga mål som man faktiskt har internationellt åtagit sig och som vi har kommit överens om här.

Den här ständiga upprepningen av att vi bara skulle slänga pengar åt alla håll vänder jag mig verkligen emot. Vi behöver en kraftfull och effektiv miljöpolitik. Den levererar regeringen, dock inte tillräckligt kraftfullt. Vi ser ju att vi måste göra mer. Men Naturvårdsverket säger till exempel att med den klimatpolitik som regeringen har nu kommer vi att nå våra mål. Med den som Alliansen lämnade efter sig hade vi ett gap på 4 miljoner ton. Det säger lite om effektiviteten i våra olika miljöförslag.

Anf. 30 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är alldeles utmärkt att Alm Ericson tar upp koldioxidbeskattningen, för i de delarna stöder vi regeringens politik. Vi tar dessutom bort en del undantag som finns när det gäller koldioxidbeskattning, vilket ni inte gör.

Vi har alltså en skarpare politik när det gäller koldioxidbeskattning än vad regeringen har, och vi använder detta till att sänka skatten på arbete.

Vi har riktig grön skatteväxling i vår budget, och det gör mig stolt och glad.

Jag tycker att det är ett bekymmer att man inte vill göra de mest effektiva miljöåtgärderna. Jag tror liksom Alm Ericson att vi behöver använda skatteinstrumentet, med skatter och avgifter, för att få bort en del av de sakerna och styra bättre mot till exempel återvunnen textil. Det är någonting som vi kan jobba mer med i stället för de här lite mer ineffektiva, lite mer tveksamma åtgärderna.

Vi kan väl tala lite om elcykelpremien. Cykling är otroligt bra och viktigt, inte minst när det gäller att få fler barn att cykla. I vår budget tar vi i stället varenda krona som ni lägger på den här julklappspremien till människor som köper årets julklapp – ofta rätt välbeställda personer som har råd att köpa de här elcyklarna – och så lägger vi pengarna på cykelinfrastruktur så att alla som cyklar, också vi som cyklar analogt, får del av dem.

Det är det som är det offentliga uppdrag: att se till att det går att cykla, att det blir rakt och gent, att bygga efter en grundläggande standard och se till att det blir säkert och tryggt att ta sig fram till skolan för våra barn. Vi ska inte lägga en subventionering på de här produkterna så att den som står och väljer mellan en vanlig cykel och en elcykel ska få en knuff från staten: Varsågod, här har du 10 000 kronor om du väljer den som ger dig något mindre motion än den andra cykeln!

Det är inte en klok politik med våra begränsade resurser, herr talman.

Anf. 31 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det är väldigt glädjande att höra att också Kristdemokraterna är för högre koldioxidskatt, till exempel. Det återstår ju att se hur mycket som blir resultatet av det när man ska sätta sig med andra politiska partier i den här kammaren där vissa inte ens tycker att vi ska ha en bensinskatt i den utsträckning som vi har i dag.

Jag välkomnar det, och jag ser fram emot det arbetet, för som jag sa i talarstolen är miljö- och klimatutmaningen den allra största, och den behöver vi verkligen jobba med tillsammans. Det är också väldigt bra att vi är många som vill ha en grön skatteväxling. Vi kanske äntligen kommer att få se den skattereform som också Mathias Sundin pratade om.

När det kommer till satsningar på cykling tror jag att vi är oerhört överens. Cykelinfrastrukturen måste byggas ut. Vi har ju tidigare sett till att det ska finnas en infrastrukturplan även för cykel i Västra Götalandsregionen, där jag jobbade, och nu kommer det på nationell nivå.

Vi ser gärna att folk cyklar analogt, eftersom vi vet att det är jätteviktigt för barn och folkhälsan över huvud taget, men premien för lättare elfordon handlar ju inte om ifall människor ska välja cykel eller elcykel. Det handlar i stället om ifall man ska kunna ställa bilen och i stället ta cykeln.

Elcykeln möjliggör ju att cykla betydligt längre, även om jag vet att det finns många engagerade cyklister här i Stockholm och på andra håll som cyklar väldigt långt analogt. Det är naturligtvis bra, men vi vill få fler att göra den omställningen. Vi behöver få fler som väljer andra transportmedel än bilen, för även om vi nu gör en väldigt stor satsning på att få in andra drivmedel, elbilar och sådant är det fortfarande så att vi måste minska bilismen och öka andra sätt att resa. Det vill vi möjliggöra.

Anf. 32 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag slås ibland av misstanken, och jag tror att det gäller alla sansade människor, att i själva verket är den tid vi lever i någon form av satir eller mer eller mindre sjukt skämt, för det händer väldigt mycket i vår samtid som gör att man tänker: Präglas det här av rimlighet eller inte? Och man kommer fram till att nej, det präglas inte av rimlighet.

En på den mycket långa lista av saker som händer i vår samtid är när spjutspetsen i klimatpolitiken för en regering bestående av mer eller mindre socialistiskt färgade partier är att göra svindyra elcyklar lite mindre svindyra för den övre medelklass som funderar på att konsumera sådana. Här kan jag i mångt och mycket sälla mig till Jakob Forssmeds argument tidigare, att om man vill ställa om samhället från just den här delen av våra transporter finns det betydligt mer effektiva och kloka åtgärder som betydligt fler kan ta del av.

Detta leder mig till min huvudpoäng – den här diskussionen har jag och Janine Alm Ericson haft flera gånger – nämligen hur vi återtar den position som vi hade under alliansregeringen, att vi kombinerar ekonomisk utveckling med minskade utsläpp.

Utsläppen minskade när vi satt i regeringen, nu ökar de. Det är dåligt för Sverige och dåligt för världen. Tyvärr är det inte ytterligare en budget av plakatpolitik eller saker som ser bra ut i pressmeddelandeform som kommer att lösa detta, utan vi måste tillbaka till grundläggande rätt förutsättningar.

Har Miljöpartiet helt gett upp här eller finns det fortfarande någon form av common ground när det gäller grundläggande grön skatteväxling, grundläggande rätt politik?

Anf. 33 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan! När det gäller vem som försöker föra plakatpolitik genom pressmeddelanden tror jag att Centerpartiet också har en del att svara på. Många av de förslag som man nu har lagt som alternativ till regeringens, som jag förklarade för Jakob Forssmed, faktiskt fungerande förslag är sådant som man själv vet inte går att genomföra. Vissa av dem strider mot EU:s politik, inte bara i det som Konjunkturinstitutet tog upp och som Jakob Forssmed hänvisade till, och kommer faktiskt inte att gå att genomföra. Det kommer vi att få återkomma till.

När det gäller betydligt mer effektiva åtgärder för fler går jag inte in på hur vi vill få folk att välja andra transportsätt än bensinslukande bilar, för det gick jag igenom med Jakob Forssmed, och det tror jag att Emil Källström hörde. Men vi gör ju också på bilsidan många effektiva saker. Vi har bränslebyte och vi har ett bonus-malus-system, som Centerpartiet under hela förra mandatperioden talade om att man ville införa men sedan inte gjorde. Nu har man ett reformerat förslag som kommer att vara väldigt dyrt och undergräva sig självt, visar alla ekonomiska utredningar.

Jag vill fortfarande hävda att det finns en stor rimlighet i regeringens miljö- och klimatpolitik med tanke på hur pass mycket stöd den får.

Sedan är det allvarligt, som Emil Källström påpekar, att utsläppen ökar. Dem måste vi få bukt med. Men det gör vi inte genom att här stå och slå varandra i huvudet, utan det gör vi genom en effektiv politik på transport-

området och genom en bättre miljöutveckling på till exempel bostadsbyggnandet. Vi måste se till att alla de sektorer som vi behöver, bostadsbyggnande och transporter, är hållbara.

Anf. 34 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Tänk att det alltså fanns en poäng med att ha i princip samma replikskifte under en hel mandatperiods samtliga budgetdebatter! Det sista som Janine Alm Ericson sa här var ju präglad av all den klokskap man kan kräva av ett parti som kallar sig Miljöpartiet. Men det är precis det som den här regeringen inte har levererat. Trots tal om grön skatteväxling har man höjt skatterna på jobb och företagande många fler gånger än vad man har höjt miljöskatterna. Man har gått från den kombination som gällde under Alliansen av hög ekonomisk tillväxt och minskade utsläpp till dess motsats. Men då är det inte framför allt de satsningar som Janine Alm Ericson ägnade sitt anförande åt att tala om som kommer att leverera lösningarna, utan då gäller det att ha grundläggande rätt incitament för grön omställning genom grön skatteväxling.

En annan sak som jag har fått reda på under dagen, och som du och jag har diskuterat tidigare, är att vi måste ha rätt förutsättningar för den gröna omställning som sker genom industriella investeringar för nya sätt att ta fram de produkter vi kan. Då duger det inte att ha en politik som syftar till att sluta nyttja till exempel den svenska skogsråvaran. Då duger det inte att ha en politik som inte löser infrastrukturutmaningarna när det gäller tyngre transporter och liknande. Vi behöver på ett effektivt sätt ställa om från att göra det som vi i dag gör av olja till att använda hållbara material. Där kan jag konstatera, som i tidigare replikskifte, att regeringen och Miljöpartiet drar åt fel håll. Om ni får som ni vill kommer vi att nyttja mindre av en av världens bästa och mest hållbara råvaror, nämligen den svenska skogen.

Anf. 35 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det är jättebra, som jag sa, att vi är flera som talar om grön skatteväxling här och att det finns en stor vilja att göra det. Men Centerpartiets facit i frågan är att den regering som man ingick i från 2006 avslutade den gröna skatteväxling som regeringen tidigare hade. I den ingick effektiva skattemedel för utfasningen av oljepannor och annat.

Vi får återkomma, och jag hoppas att vi kommer fram till ett bra gemensamt resultat.

I den miljö- och klimatpolitik som vi har nu tror jag att vi behöver ha både morot och piskor. Det är hela inbyggnaden i bonus-malus-systemet, som vi då hade, liksom principen att utsläpparen ska betala.

Det är bra att vi är överens om att vi behöver industriella investeringar. Det lät ju här i alla fall som att Kristdemokraterna inte är så mycket för till exempel Industriklivet, vilket är oerhört olyckligt. Om en stor industri som släpper ut jättemycket koldioxid säger att vi behöver hjälpas åt för att hitta nya metoder vill man vända ryggen åt den.

När det kommer till biodrivmedel är vi både överens och inte helt överens, vilket också framkom i vårt förra replikskifte, för biodrivmedel är naturligtvis en jätteviktig framtid för Sverige och för utvecklingen på den här marknaden. Men vi kommer inte att kunna ta ut sådana mängder som man nu tror.

Vi tror att en industriell skogsproduktion också måste kombineras med skyddade områden till skydd för den biologiska mångfalden. Den biologiska mångfalden är i dag det mest övertrasserade området, där vi alltså ligger allra sämst till. Det är en problematik som Centerpartiet helt bortser från, och det tycker jag är väldigt olyckligt.

Anf. 36 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag har bara en enda fråga till Miljöpartiets företrädare: Var står Miljöpartiet egentligen när det gäller frågan om skärpt amorteringskrav? Orsaken till att jag ställer den är inte, oavsett vilket besked Miljöpartiet här i dag ger, att jag vill diskutera frågan i sig, utan att det är viktigt för hushållen och väljarna att veta i en sådan stor och central fråga, för det har getts olika besked fram till i dag.

När vi och de andra allianspartierna uttryckte tveksamhet till om det är rätt tid att just nu skärpa amorteringskravet gav finansmarknadsministern ganska hård kritik mot vår tveksamhet och kallade oss för oansvariga. Samtidigt uttryckte ett annat miljöpartistiskt statsråd samma tveksamhet som Alliansens fyra partier, så vi har fått två olika besked av de centrala statsråden i den här frågan, och det skapar problematik.

Därför vill jag upprepa frågan till Janine och hoppas få ett rakt och konkret svar: Var står Miljöpartiet i frågan om ett skärpt amorteringskrav?

Anf. 37 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Välkommen, Elisabeth Svantesson, till oss i utskottet!

Jag vill börja med att säga att frågan om amorteringskrav har pendlat fram och tillbaka under ganska lång tid. För en ganska kort tid sedan fick vi höra från Alliansens företrädare att det förelåg oerhört stora hot mot den finansiella stabiliteten, att hushållens skuldsättning, som bland andra OECD har varnat oss för, var alldeles för hög och att något var tvunget att göras. Jag tror fortfarande att man har rätt i den analysen, men nu hör jag att man plötsligt inte alls tycker att det är så viktigt med hushållens skuldsättning och finansiell stabilitet utan att vi snarare ska tänka på helt andra saker.

Detta är en fråga som det är viktigt att hamna rätt i. Politiken har under lång tid jobbat med att få lösningar på detta område. Hade Miljöpartiet fått välja hade vi gärna sänkt ränteavdragen i en väldefinierad och väl överenskommen trappa så att hushållen kunde veta vad som gäller. Med den höga skuldsättning som finns i dag kommer många att få stora problem när räntorna börjar stiga, och än större kommer de att bli.

Med detta sagt är jag inte pressekreterare åt något av våra statsråd och kan inte riktigt svara på varför de har gått ut som de har gjort. Jag kommer heller inte att lämna något besked om vad som kommer att bli regeringens ståndpunkt i denna fråga. Den bereds just nu på Regeringskansliet – det gamla vanliga tråkiga svaret – och jag får tyvärr be Elisabeth Svantesson att sväva i ovisshet ett litet tag till. Men min personliga åsikt är att vi måste vara väldigt försiktiga med den lånesituation som nu finns.

Anf. 38 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Detta är intressant. Nu får jag ett tredje besked från en miljöpartist, och inte vilken miljöpartist som helst utan den ekonomisk-politiska talespersonen i riksdagen.

Jag vill inte bli tillskriven åsikter som jag inte har. För mig är det otroligt väsentligt att vi värnar den finansiella stabiliteten och att vi får ordning på bostadsmarknaden. Detta är min och Moderaternas poäng i denna fråga. Vi behöver ett helhetsgrepp för att råda bot på de obalanser som finns.

Vi säger att i det här läget, med just denna tajmning, finns det tveksamheter. Vi har inte sagt nej för evigt till ett skärpt amoreringskrav. Vi efterlyser däremot att regeringen bjuder in till bredare samtal där vi får upp alla frågor på bordet, även den som Janine Alm Ericson nämner.

Min fråga handlar bara om det enkla – var Miljöpartiet står. Det måste ändå vara så att de ministrar som jag nämnde, som representerar regeringen men också Miljöpartiet, och Janine Alm Ericson har pratat sig samman. Det brukar inte vara så svårt att få Miljöpartiet att berätta vad man tycker i olika frågor. Man gjorde det alldeles nyss om de ensamkommande.

Återigen: Vad är Miljöpartiets svar på det skärpta amoreringskravet?

Anf. 39 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det gläder mig mycket att höra att Moderaterna fortfarande bryr sig om den finansiella stabiliteten. Jag hade i sanningens namn inte trott något annat. Men i debatten den senaste tiden har det låtit lite annorlunda. Man lägger andra saker i vågskålen som man menar är viktigare.

Det som är grejen med konstruktionen nu och det förslag som Finansinspektionen har lagt fram är att det inte är ett förslag där de bara har satt upp ett fuktigt finger i luften och kommit fram till att de ska höja amorteringarna lite till. Det är ett väl underbyggt förslag från den instans hos vilken vi har beslutat att lägga ansvaret för den finansiella stabiliteten i Sverige. När de lägger fram ett förslag för regeringen – det första efter att det nya regelverket har kommit på plats – verkar det konstigt när man omedelbart säger att man inte ska göra så.

Jag har stort förtroende för Finansinspektionen och för att deras bedömningar är rätt och att de naturligtvis inte tar i hårdare än vad som är behövligt. Det är ju ingen som vill ha stora prisfall på bostadsmarknaden eller att någon bubbla ska spricka. Men det finns mycket som talar för att det inte finns någon bubbla, och nu sjunker priserna. Det kan bero på de saker som vi har gjort på låneområdet för att minska hushållens skuldsättning, för en hög skuldsättning gör att man blir oerhört sårbar. Det kan också bero på att det faktiskt byggs historiskt mycket i Sverige i dag. När det finns ett stort utbud sjunker priserna.

Jag hoppas att detta inte ska tolkas som något tredje besked. Jag har fullt förtroende för Finansinspektionens hantering av denna fråga.

Anf. 40 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Ojämligheten syns allt tydligare i vårt samhälle, från dem som har det tyngst och som tigger efter en småslant eller letar pantburkar i våra papperskorgar till dem som lever i överflöd, som köper helikoptrar för nöjes skull eller som drar på dyra utlandsresor flera gånger om året. Det är ett Sverige som dras isär.

För Vänsterpartiet handlar vårt budgetsamarbete med regeringen om att få ett rättvisare Sverige. Vi såg hur ojämlikheten ökade under den borgerliga regeringens tid. I åtta år hade vi förstaplatsen i EU som det land

som är mest socialt rättvist, enligt en undersökning från tyska Bertelsmann. Nu har Danmark gått om oss.

När man läser finansplanen kan man tydligt se att det är de som har minst som får mest nu. Detta minskar ojämlikheten i vårt samhälle. Samtidigt vet vi att det inte är tillräckligt. De rika drar fortfarande ifrån, då vårt skattesystem är riggat för dem.

Vi i Vänsterpartiet har fått igenom många viktiga och bra reformer i budgeten – reformer som kommer att göra skillnad för väldigt många människor, och jämlikhetsreformer som framför allt gynnar kvinnor och förstärker välfärden. Sådant gör man med oss men inte med borgerliga partier.

Det finns dock ett område där vi inte når fram till regeringen: I skattepolitiken ligger den borgerliga fördelningspolitiken kvar i så gott som orubbat bo. Här har klyftorna ökat snabbast de senaste decennierna, och den stora anledningen till detta är att kapitalinkomsterna har ökat kraftigt. Enligt SCB var kapitalinkomsterna 340 miljarder, varav 85 procent gick till den rikaste tiondelen med de högsta inkomsterna. De tjänade lika mycket på inkomst av kapital som på arbete och företagande.

Det kommer därför att vara stor skillnad om regeringen samarbetar med oss i Vänsterpartiet eller med borgerliga partier. Vi kommer alltid att se ojämlikheten som den stora fara som måste bekämpas. De borgerliga partierna kommer alltid att vilja sänka lönerna, höja hyrorna, angripa arbetsrätten eller leka affär i välfärden.

Fru talman! Ojämlikheten syns på kartor – på Sverigekartan och på stadsbusskartan. Pengarna finns i centrum, i de stora städerna och i stads-kärnorna. Samtidigt kippar landsbygden, bruksorterna och arbetarstadsdelarna efter andan. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län. Alla de tio fattigaste kommunerna ligger på landsbygden. Men även i våra storstäder finns gigantiska klyftor. Mellan ändhållplatserna i Stockholms tunnelbana skiljer det flera år i medellivslängd.

De svikna delarna av Sverige har en sak gemensamt. Det är när marknadskrafterna får fritt spelrum som butikerna stängs och jobben försvinner. Marknaden frågar bara efter hur många som kan betala. Då dras resurserna till centrum. Men vänsterpolitik handlar om att göra andra prioriteringar än marknaden. Politiken ska vara motkraften. Det senaste årtiondet har i stället det offentliga ofta varit först med att lämna landsbygden och förorterna åt sitt öde.

Det viktigaste verktyget för att möta de skillnader som finns är förut-sättningarna i olika kommuner. Därför är de rättvisemiljarder till det svikna Sverige som Vänsterpartiet har drivit igenom en viktig reform. Det handlar om en mångmiljardsatsning som kommer att beröra många bruksorter, glesbygdskommuner, stadsdelar och förorter runt om i Sverige.

Pengarna kommer till kommuner och områden som karaktäriseras av hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och lågt valdeltagande. Hur pengarna används kommer att se olika ut på olika platser, men insatser för jobb, utbildning, service, fritid och sociala insatser lär bli centrala.

Sverige ska vara ett land som håller ihop. Våra gemensamma rikedomar skapas av hela landets resurser och hela landets arbete. Då ska frukterna av detta arbete också komma hela landet till del. Man ska kunna lita på att välfärdssamhället fungerar oavsett var man bor, och avståndet till storstädernas centrum ska inte avgöra hur stark välfärden är.

Offentlig service ska inte styras av marknadslogik och enbart utgå från efterfrågan. Därför satsar vi 1 miljard på förlossningsvården i Sverige, för vi ser hur avstånden till BB blir allt längre i norr samtidigt som platsbristen är stor i våra större städer. Därför vill vi säkerställa att det finns bra service i hela Sverige. Därför får lanthandlarna nu ett permanent driftsstöd där resurserna fördubblas.

Körkort ska inte vara en klassfråga. I dag kostar det allt mellan 20 000 och 30 000 kronor att ta körkort. Det är dyrt om ekonomin är knapp.

Samtidigt är körkort många gånger en möjliggörare både för att få jobb och för att kunna ta sig till jobbet. Det är därför viktigt att alla som vill ta körkort ska ha möjlighet att göra det. Det är därför som Vänsterpartiet nu har drivit igenom att man ska kunna ta CSN-lån för att ta körkort. Nu blir det äntligen möjligt. I första steget handlar det om dem som är arbetslösa, och i nästa steg handlar det om alla unga. Det är ett utmärkt exempel på hur vårt välfärdssamhälle faktiskt kan utvecklas.

Men det är inte den enda satsningen som Vänsterpartiet har för att gynna unga. Satsningar på bättre lovaktiviteter för kidsen, avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar och höjt studiemedel till studenterna är andra exempel på bra reformer.

Fru talman! När jag var liten kunde jag inte simma. Det var först när jag var tio år som jag lärde mig simma. Det gjorde att jag inte kunde dyka eller hoppa från hopptornet som andra barn. Både jag och mina föräldrar var rätt oroliga om jag trillade i vattnet, som den där gången på Lurö. Än i dag är min simteknik långt ifrån fulländad. Men jag flyter i alla fall och tar mig framåt när jag simmar.

Tack vare Vänsterpartiet får nu alla förskolebarn avgiftsfri simskola. Det hoppas jag leder till att fler barn lär sig simma när de är små, både för deras och för deras föräldrars skull.

Medan borgerliga partier bryr sig mest om dem som tjänar mest, bryr vi oss om dem som har det ekonomiskt tuffast – om sjuka, pensionärer, ensamstående föräldrar, människor med funktionsvariationer och arbetslösa. Vi vet att ingen blir friskare eller mer arbetsför av att bli fattigare. Därför gör Vänsterpartiet skillnad här och nu. Vi höjer underhållsstödet, höjer sjuk- och aktivitetsersättningen, sänker skatten för pensionärer och för personer med sjuk- och aktivitetsersättning, höjer sjukpenningen, höjer bostadsbidraget och inför lagstadgad habiliteringsersättning för dem med funktionshinder. Att förbättra a-kassan är en viktig förändring för att öka tryggheten på arbetsmarknaden. Med denna budget återinför vi skattereduktionen för a-kassan och minskar antalet karensdagar för att kvalificera sig till a-kassan.

En ny myndighet för arbetsmiljökunskap startas i Gävle, och landets antidiskrimineringsbyråer får mer pengar. Vi satsar på psykisk hälsa och psykiatri, vi stärker socialtjänstens insatser till barn och unga som far illa, vi satsar på barnhälsovården och ger en hel miljard till förlossningsvården. Vi satsar på bättre tandvård till alla och avgiftsfritt cellprov för screening av livmoderhalscancer. Så bygger vi ut och förbättrar välfärden.

Samtidigt gör vi det bättre för personalen i hälso- och sjukvården genom en riktad satsning för bättre arbetsmiljö för dem.

Vi höjer assistansersättningen till dem som har personlig assistans, även om vi är långt ifrån nöjda med hur regeringen har hanterat rätten till

ett bra liv för personer med funktionsvariationer och därigenom deras rätt till personlig assistans.

Vänsterpartiet har bett riksdagens utredningstjänst, RUT, om hjälp för att ta fram fördelningspolitiska effekter av respektive skuggbudget. Det är en mörk läsning med olika grader av ojämlikhet. Sverigedemokraten Oscar Sjöstedt är nationalekonom, men han kan ändå inte göra en budget som går att läsa. När vi frågade riksdagens utredningstjänst om man kunde göra en fördelningsanalys av SD:s förslag svarade man: Det saknas tillräcklig information om förslagen för att kunna lägga in dem i FASIT-modellen.

Moderaterna finansierar sin budget bland annat genom höjd moms på mat, då de höjer livsmedelsmomsen från 12 till 14 procent. Det kommer att få störst negativ effekt för dem som har lägre inkomst. I kronor blir det säkert mer för de rika som köper hummer och vit tryffel, men i procent blir det låginkomsttagarna som får betala mest. Moderaterna försämrar också i sjukpenningen och inför en andra karensdag. Slutresultatet blir mest till de rika och minst till de fattiga. För några av dem med lägst inkomster blir det till och med mindre i plånboken.

Moderaternas politik leder också till ökade skillnader mellan kvinnor och män, och de bedriver helt enkelt en politik för rika män.

Centerpartiets budget leder till att de som har högst inkomster får i genomsnitt 2,7 procent mer eller 2 711 kronor. Samtidigt innebär det att den andra decilen får noll förändring. Det innebär att Centerpartiets förslag är bra bara för de riktigt rika.

Man kan börja lite snällt med att konstatera att Liberalerna har två förslag i sin budgetmotion som jag faktiskt hoppas på sikt kan bli verklighet. Det ena är en nedtrappning av ränteavdraget, vilket skulle vara bra just för att motverka ojämlikheten. Det andra är en förändring av reseavdraget, något som det nu kan bli en förändring av tack vare denna budget, när Vänsterpartiet och regeringen föreslår att en utredning ska tillsättas för att se över reseavdraget.

Annars lyckas Liberalerna med precision sänka ersättningarna till dem med lägst inkomster samtidigt som de sänker skatterna för dem med högst inkomster. Det gör att de har riksdagens i särklass sämsta fördelningspolitiska profil på sin budget. Med Liberalernas politik får de med lägst inkomster 100 kronor mer i plånboken, men den rikaste tiondelen får 15 500 kronor mer i plånboken. Räknar man i procent blir skillnaden såklart stor. Den med lägst inkomst får ynka 0,1 procent, medan de rika får 2,1 procent. Det är liberal fördelningspolitik.

Den stora frågan blir därför varför regeringen ens funderar på att samarbeta med dessa borgerliga partier. Varför vill man samarbeta med Liberalerna som bara bryr sig om de rikaste, och varför vill man samarbeta med Annie Lööf och Centerpartiet som ända sedan ungdomsförbundet drivit kampanjen Fuck facket forever?

Regeringen har ett val, och det kommer att göra skillnad vilket val man gör. Om man vill göra någonting åt ojämlikheten finns det bara ett val, oavsett om man är regering eller väljare, och det är Vänsterpartiet.

Fru talman! Med detta sagt yrkar jag bifall till finansutskottets förslag till budgetramar och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Prot. 2017/18:35

22 november

Statens budget 2018

Rambeslutet

Anf. 41 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tog fasta på två saker som Håkan Svenneling nämnde i sitt anförande, och jag tänkte därför ställa två frågor.

Först nämnde han den skeva tillgången på riskvilligt kapital i Sverige. Det är ett faktum. Det gäller inte minst det statliga riskkapitalet, där 80 procent av de skattemedel som vi har allokerat till detta går till storstadsregionerna varav 50 procent går till Stockholmsregionen. Detta är dåligt. Man kan med fog ställa frågan om det verkligen behövs statligt riskkapital på så välfungerande kapitalmarknader som till exempel Stockholms stad. Det är en annan fråga.

Den fråga som jag tänkte ställa till Håkan Svenneling angående detta är varför det var så viktigt för den regering som du och Vänsterpartiet stötar att bland sina första beslut dra tillbaka 2 miljarder i statligt riskkapital från Östersund till Stockholm genom att lägga ned Inlandsinnovation. Inlandsinnovation var nämligen ett försök att få till stånd en förändring och att bryta Stockholmsfixeringen. Nu fick detta bolag knappt verka och testa sina vingar förrän Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet drog tillbaka dessa pengar från Jämtland och i stället gav dem till Stockholms län. Hur kan man försvara detta?

Fru talman! Jag får ställa min andra fråga i nästa replik.

Anf. 42 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Emil Källström för frågan. Under den tid som jag har suttit i riksdagen har jag verkligen brunnit för landsbygden. Jag har suttit i den parlamentariska landsbygdskommittén och pekat på vikten av riskvilligt kapital på landsbygden. Det är en mycket prioriterad fråga som vi måste lyfta fram. Jag ser med stor oro på hur framför allt bankerna har lämnat landsbygden och därmed också många gånger kreditgivningen på landsbygden. Därför delar jag Emil Källströms analys att det behövs mer riskvilligt kapital på landsbygden.

I den budget som vi presenterar i dag får Norrlandsfonden ett ökat tillskott. Det tror jag kan vara mycket bra. Vi föreslog från Landsbygdskommitténs sida att statliga aktörer skulle få mer pengar och ansvar för att jobba just med landsbygden. Vi pekade inte specifikt ut Norrlandsfonden. Men jag kan ändå se att de syften som vi i Landsbygdskommittén pekade på faktiskt uppnås genom det förslaget. Jag tror att det kommer att gynna de nordliga länen, som tar del av Norrlandsfondens pengar.

Centerpartiet är det enda parti som är riktigt kränkt av Inlandsinnovations nedläggning. Det beror kanske på att det var just Centerpartiets förslag i budgeten. De andra borgerliga partierna tyckte att den reform som vi genomförde var bra.

För min del handlade det om att frigöra det kapital som fanns inlåst både i Inlandsinnovation och i det bolag som heter Fouriertransform, som inte utnyttjades på ett bra sätt utan var för låst till olika investeringar.

Det som man enligt mig också kunde se i fråga om Inlandsinnovations investeringar var att de skedde i en del bolag som redan var starka. Och ägandet kom inte alltid från landsbygden, utan det var faktiskt snarare staden som ägde saker på landsbygden. Det gör att jag hoppas att den nya fond som vi har för statligt riskkapital, som heter Saminvest, på ett bättre sätt kan funka för att jobba med landsbygdens företag. Jag hoppas att den,

Almi och Vinnova på ett bättre sätt ser landsbygden och landsbygdens företagande och stöttar upp på ett bra sätt med riskvilligt kapital.
(Applåder)

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

Anf. 43 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Att dra tillbaka 2 miljarder och sedan fylla upp en annan aktör med 200 miljoner är kanske inte riktigt en landsbygds politik att vara stolt över. Det är självklart också därför Håkan Svenneling inte nämner dessa siffror och förhållandet dem emellan.

Självklart finns det saker att förbättra i det statliga riskkapitalet, och på vissa områden kan man verkligen ställa sig frågan om det över huvud taget behövs. Icke desto mindre, och oavsett hur bra eller dåligt man jobbar, var det som Vänsterpartiet stödde en förflyttning rent geografiskt – från Östersund till Stockholms innerstad. Vi vet ju att man tenderar att investera i närheten av den plats man själv sitter på. Detta är en del av den socialistiska centraliseringspolitik vi alltjämt lever under.

Min nästa fråga handlar om kvinnligt företagande. En av de saker Håkan Svenneling talade om, jämställdhet mellan kvinnor och män, och där vi måste ta nya steg handlar om att vi måste få upp jämställdheten när det gäller dem som driver företag, dem som äger företag och dem som kan tituleras vd:ar och styrelseordförande. Det blir problematiskt när Vänsterpartiet, som säger sig vilja jobba för detta, också är den tydligaste rösten för att förbjuda de branscher där vi har sett den största ökningen av kvinnliga företagare. Jag talar om välfärdssektorn och hushållsnära tjänster.

Fakta på bordet är att det ofta är en helt ny kategori kvinnliga företagare som har kommit till stånd där. Detta är en bra utveckling, och det är något vi skulle behöva förstärka ytterligare. Jag tror nämligen att det även har fantastiska följeffekter när barn ser att mamma är företagare. Men nu vill alltså Vänsterpartiet stänga ned några av de sektorer där antalet kvinnliga företagare har ökat mest. Varför då?

Anf. 44 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag börjar med att avsluta den debatt vi hade om riskkapitalet. Jag var väldigt sugen på att få den fråga om skogliga industrier som Emil tidigare ställde till Fredrik. Det har ju varit ett fokus för både mig och Emil att se till att de har bra riskkapital. Jag tycker mig se stor potential i att utveckla de skogliga näringarna i den omställningsekonomi vi behöver skapa, där – som Emil var inne på – den gröna atomen behöver bli viktigare än kolatomen.

Jag övergår till Emils andra fråga, den om kvinnligt företagande. Jag tycker att det är intressant när man är ute i Norden och lyssnar. Jag lyssnade på en högerpolitiker från Norge som väldigt tydligt argumenterade för varför man behöver kvotering av kvinnor till bolagsstyrelser och varför man på ett tydligt sätt behöver krossa glastaket. Jag har fortfarande aldrig förstått varför borgerliga partier i Sverige är emot detta. Det är tydligt att denna reform funkar i Norge och att det har gjort att kvinnor har tagit plats på ledande positioner i norska företag.

Norge går också före i klimatomställningen genom att man nu ställer om sin oljefond till att inte investera i gas och olja. Jag tycker att det är intressanta exempel på bra saker som sker trots att Norge har en högerregering som är fel ute i väldigt många andra frågor.

Skälen till att vi vill stoppa vinstjakten i välfärden och inte ha en statligt subventionerad RUT-sektor är andra än att det är kvinnor som jobbar där. För oss är vinstjakten som incitament fel, och det tycker jag visar sig när skola och äldreomsorg bedrivs på ett sätt som tydligt handlar om att öka vinsterna i så stor utsträckning som möjligt i stället för att se till att leverera till exempel bra utbildning.

I RUT-sektorn handlar det om att man ska kunna städa hemma hos människor, och jag har lite svårt att förstå varför vi ska skattesubventionera det i så stor utsträckning när det inte bidrar till vår produktivitet. Jag skulle hellre lägga de pengarna på ett statligt riskkapitalbolag för att stärka till exempel vår skogsnäring.

(Applåder)

Anf. 45 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det var fint att lyssna på Håkan Svenneling. Jag uppskattar verkligen hans engagemang för utsatta människor.

Tyvärr leder inte Håkan Svennelings politik över tid till förbättringar för dessa grupper utan tvärtom. Svenneling talade i sitt anförande om att politiken behöver vara en motkraft mot marknaden och en massa andra saker. Det kan säkert behövas i en del sammanhang, men problemet är att den övriga politiken behöver vara en motkraft mot Vänsterpartiet – ett korrektiv som så att säga håller emot.

Det är när regeringen brister i detta som vi får en hel del av de dåliga förslag jag tycker att Vänsterpartiet har bidragit med, framför allt på skattesidan. Det har handlat om brytpunktsförändringar som gör det mindre lönsamt att utbilda sig till lärare eller specialistsjuksköterska eller ta ett chefsjobb inom äldreomsorgen.

Det är också trots och inte tack vare er politik som välfärds miljarderna uppstod, Håkan Svenneling. Möjligheten att göra satsningar på välfärden kräver ju att människor arbetar. Det kräver att vi får fler som jobbar och att vi bryter den största klyftan, som går mellan dem som jobbar och dem som inte jobbar. Det är då vi får ett utrymme att fördela. Med Vänsterpartiets politik över tid blir det alltmer nedskärningar att fördela.

Jag tycker mig också ha sett ett mönster i Vänsterpartiet, och i regeringens politik över huvud taget, under den här mandatperioden. Det är att dygder som arbete, sparande och till och med givmildhet har fått högre beskattning. Man blir ju lite nyfiken på vilka dygder det är som ska drabbas härnäst. Är det kanske ödmjukheten, eller är det kärleken? Är det bildning, eller är det något annat? Kan Håkan Svenneling alltså berätta lite om planerna framåt?

Anf. 46 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Tack för det fina berömmet i alla fall i början, Jakob! Jag uppskattar dig också, som person och politiker. Jag tror att du skulle kunna fylla en viktig funktion i svensk politik, för även om ni i Kristdemokraterna kommer från en konservativ ideologi har ni värden i er politik som tydligt handlar om att vi ska bygga ett samhälle – ett samhälle som inte dras isär och som man faktiskt kan lita på. I den grunden hittar vi ibland, trots att vi står långt ifrån varandra ideologiskt, punkter där vi faktiskt är överens.

När det gäller de punkter där vi kanske inte är så överens menar du att vi inte har en jobbpolitik som fungerar, Jakob, och att vi därigenom inte skapar välfärds miljarder. Jag tycker att du i grunden har fel. Förre statsministern Reinfeldt sa: The industry is basically gone. Han sa också: We used to have farmers. Det är två av mina favoritcitater av honom, för jag tycker att det säger så mycket om vilken bild han hade av Sverige. Det är en bild som inte stämmer med min.

Är det någonting vi har är det nämligen jordbrukare, som faktiskt brukar vårt land och som vi behöver för att öka svensk livsmedelsproduktion och för att ha öppna landskap i Sverige. Vi behöver också verkligen industri och industrier i Sverige. Mycket av det värde som kommer från Sverige beror faktiskt på industrier på svensk landsbygd. När jag satt i Landsbygdskommittén räknade vi ut vilka exportvärden svensk landsbygd kommer med, och de är urstarka och urviktiga.

Därför är jag väldigt nöjd med den omläggning av industripolitiken som har skett, och jag har varit drivande i att den ska ske. Jag vet nämligen att det kommer att skapa välfärds miljarder på lång sikt. Huruvida vi reglerar några brytpunkter hit eller dit eller lägger skatt på gåvor tror jag kommer att ha mindre betydelse. Jag tror att det viktiga handlar om att de som har mer kan bidra på ett bättre sätt i vårt samhälle.

Därför tycker jag att de som har de stora rikedomarna – och som vi ser faktiskt drar ifrån, eftersom vårt skattesystem är riggat för de rika – behöver högre skatt på kapital. De behöver arvs- och gåvoskatt, och de behöver en miljonärsskatt på sig.

Anf. 47 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Här fick vi några exempel på ytterligare planer på att höja skatter. Det går säkert att diskutera något enskilt fall, men problemet med Vänsterpartiets politik är att man inte nöjer sig med att höja skatten för de rika – man vill höja skatten för alla.

Man vill höja skatten för den som gnetar ihop till pensionen och sätter in pengarna på ett investeringssparkonto. Den som ger till Röda Korset varje månad ska med Vänsterpartiets politik få höjd skatt på den specifika gåvan. Man vill höja skatten för alla som jobbar. Man vill ta bort jobbskatteavdragen. I anförandet kritiserades regeringen för att man har behållit Alliansens stora reform, som har lett till flera hundra tusen ytterligare personer i arbete. Den har lett till att det lönar sig bättre att arbeta också för personer med låga inkomster. Det är det som bekymrar mig.

Jag tycker att en del av de förslag Vänsterpartiet går fram med är bra. Det är bra med ett höjt BTP; vi föreslår ännu mer än Vänsterpartiet när det gäller en höjning av BTP till ekonomiskt utsatta äldre. Det är bra att förbättra för ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Det är bra att göra en del förbättringar för sjuk- och aktivitetsersatta. Detta kräver dock en politik för jobb – för arbete. Det kräver att man inte straffar ut arbete med skatter och att man inte straffar ut utbildning med höjda skatter. Det är här Vänsterpartiets analys brister, tycker jag.

Det handlar också om att inte ge upp. Det handlar om att se till att varje människa ska ha chansen att gå till en arbetsplats, känna sig sedd, få känslan av att vara med och bidra till någonting gemensamt och bli en del av en arbetsgemenskap. Den dimensionen tycker jag saknas i regeringens politik när man inte gör tillräckligt för att få in människor som står långt ifrån

arbetsmarknaden på densamma. Det kommer definitivt inte att förbättras om man avskaffar jobbskatteavdraget, som Vänsterpartiet vill göra.

Anf. 48 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag håller inte med om Jakob Forssmeds analys. Jag ser att vi i Sverige har den högsta sysselsättningsgraden på väldigt länge och att vi har en lägre arbetslöshet än på väldigt länge. Detta betyder att många människor i vårt samhälle faktiskt är en del av det samhälle som både jag och Jakob vill se. De är en del av en arbetsgemenskap och bidrar till svensk produktivitet och svenska skatteintäkter.

Jag delar inte heller synen att vi höjer skatten för alla. Jag sa i mitt eget anförande att vi sänker skatten för pensionärer. Vi tar bort den klyfta som finns mellan pensionärer och löntagare, som Jakob och hans regering skapade. För mig är det helt obegripligt att de som har jobbat och bidragit till vårt samhälle ska ha högre skatt när de blir gamla och ska vara pensionärer. För mig är det obegripligt att de ska straffas och få högre skatt jämfört med dem som jobbar.

Detsamma gäller dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Jag förstår inte varför de ska straffas ännu en gång för att de har blivit sjuka. Det sjuka ligger snarare i vårt samhällssystem, där vi många gånger jagar människor och där den psykiska ohälsan ökar. Jag tror inte att det kommer att göra människor friskare, och det är därför jag har en annan syn än Jakob i dessa frågor.

Jag tror att det vi behöver göra är att höja skatten för de rikaste. Jag ska ärligt säga, Jakob, att ISK-skatten verkligen inte var min favorit att höja. Det finns andra skatter som jag mycket hellre skulle vilja höja.

Men regeringen håller emot och låter den borgerliga skattepolitiken ligga i orubbat bo. Därför var ISK-skatten den skatt som var möjlig att höja, eftersom den med precision träffar de riktigt rika människorna i Sverige. ISK är fortfarande en gynnad sparform, som fortfarande är bra att spara i jämfört med andra saker. Då är det också rimligt att ha en beskattning på denna sparform som är lite högre än vad den tidigare var.

Det rör sig om två påsar ostkrokar, som Ulla Andersson har sagt. Jag menar att det rör sig om två påsar ostbågar, så där kan vi säkert vara överens. Vissa borgerliga partier vill sänka människors löner per timme med ungefär lika mycket som vi höjer skatten med på ett år.

(Applåder)

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att välkomna Elisabeth Svantesson till sin nya position som ekonomisk-politisk talesperson. Jag ser fram emot många spännande debatter under det kommande året.

Jag vill naturligtvis också passa på att tacka Ulf Kristersson för alla de spännande debatter vi har haft. När jag ändå håller på kan jag också välkomna Jakob Forssmed tillbaka från föräldraledigheten – det är roligt att se dig här igen!

Fru talman! I budgetpropositionen som behandlas av kammaren i dag konstaterar regeringen att Sverige befinner sig i ett helt nytt ekonomiskt läge. Den borgerliga regeringens underskott i statsfinanserna på hela 60 miljarder kronor har vänts till överskott under samtliga år denna mandatperiod. Bedömningen för 2018 är ett överskott på 80 miljarder kronor.

I goda tider ska vi stärka Sveriges ekonomiska skyddsvallar. Regeringen föreslår därför att hälften av överskottet, 40 miljarder, används till att betala av på statsskulden. Därmed skulle regeringen ha minskat Sveriges statsskuld med 10 procentenheter under mandatperioden, och statsskulden som andel av bruttonationalprodukten skulle då vara på den lägsta nivån sedan 1977. Det gör att de offentliga finanserna är väl rustade inför den lågkonjunktur som vi alla vet förr eller senare kommer.

Men politiken måste också ta sig an de problem som svenska folket ser här och nu. Polisen lägger utredningar på hög, även när de gäller grova brott som våldtäkt. Gravida kvinnor oroar sig för om de får plats på BB när det är dags för förlossning. Föräldrar oroar sig för om barnen verkligen lär sig tillräckligt i skolan.

Barnfamiljer och pensionärer kämpar med att få vardagsekonomi att gå ihop. Arbetslösa kämpar med att hitta en anställning, samtidigt som arbetsgivare ropar efter kvalificerad arbetskraft.

Återstående 40 miljarder ska därför användas till att rusta det gemensamma samhällsbygget. Brotten ska bekämpas, välfärden ska stärkas och jobben ska bli fler. Den svenska modellen ska utvecklas.

Fru talman! Innan jag går vidare till de viktiga strukturreformer som regeringen föreslår ska jag ägna några ord åt den debatt som har förts hittills. Oppositionen tycks ju hålla fast vid det höga tonläge när det gäller statsfinanserna som man anlade redan när budgetpropositionen presenterades. Ett överskott på 40 miljarder kronor avfärdades som historiskt lågt, och i stället utlovade man kraftfulla förstärkningar av det offentliga sparandet.

Så blev det inte. De borgerliga partierna tycks hålla fast vid sin vana från tiden i regeringsställning att i högtidstalen tala om ansvar för statsfinanserna men i praktiken låta detta gå hand i hand med i bästa fall slätstrukna utfall.

Så även i år. Den kraftfulla förstärkning av den offentliga sektorns finansiella sparande som oppositionspartierna utlovade uppgår till en fjärdedels procent av bnp.

Fru talman! Skillnaderna i svensk politik låter sig inte mätas i några tiondelars procent av bnp. Jag tänker heller inte göra det lätt för mig och låtsas som att det enbart är regeringen och ingen annan som ser problemen. Skillnaderna handlar i stället om vilken politik man anser bäst löser samhällsproblemen, och i förlängningen handlar det om vilket land vi vill att Sverige ska vara.

Den som följt dagens debatt i kammaren kan nog ana den politiska skiljelinjen. Än tydligare blir det om man läser de förslag som oppositionen har lagt fram och som riksdagen har att ta ställning till.

I oppositionspartiernas budgetförslag finns många skillnader men en gemensam nämnare som överskuggar allt: De vill sänka skatterna. I vart och ett av oppositionens budgetalternativ föreslås skattesänkningar nästa år på mer än 30 miljarder kronor. Vart och ett av partierna föreslår också stora nedskärningar som finansiering.

Här kan mina meddebattörer säkert komma att protestera i sina repliker. De kanske påpekar att det i alla fall finns ett eller att par områden som de inte vill skära ned på för att sänka skatten. Så är det också, men vad blir resultatet när fyra – eller kanske fem – partier kompromissar ihop sina förslag?

Ett parti vill lägga lite mer på sjukvården medan ett annat vill lägga mer på försvaret. Något parti vill i alla fall inte skära ned på skolan. Men när det gäller skatter är den enda stridsfrågan vilka skatter man ska sänka och hur mycket.

Här tror jag att det blir uppenbart för de allra flesta: Om alla som sätter sig vid förhandlingsbordet redan är överens om att skatten ska sänkas kommer de också att komma överens om stora skattesänkningar. När alla har kämpat och talat för just sina skattesänkningar – ett sjätte jobbskatteavdrag, slopad värnsskatt eller höjt grundavdrag – blir det inte mycket kvar till annat. Då får välfärden stå tillbaka.

Det är en politik som vi såg under åtta alliansår. Då fattas pengar till välfärden. Nästa mandatperiod riskerar det att fattas pengar för att klara den mandatperiodens utmaningar.

När årskullarna växer får barnen i skolan klara sig med de lärare som vi har i dag. När vi lever allt längre kommer inte hemtjänstpersonalen att hinna prata de där extra minuterna hos någon som kanske inte får något mer besök den dagen.

När den internationella konkurrensen hårdnar och kunskapskraven höjs på arbetsmarknaden får den som saknar rätt kompetens klara sig utan omskolning och i stället försöka att konkurrera med lägre lön. Frågan är om det ens kommer att finnas pengar kvar till den vinstjakt i välfärden som högerpartierna enats om att bevara till varje pris.

Fru talman! Alternativet till oppositionens skattesänkningar är den budgetproposition som är resultatet av förhandlingar mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet. Vi har kommit överens om ett annat vägval för Sverige. Vi ska rusta samhällsbygget och utveckla den svenska modellen. Vi vill att Sverige ska vara ett land som håller ihop. Därför ska alla som kan arbeta också arbeta. Ingen klyfta är nämligen så stor som klyftan mellan den som har ett arbete och den som inte har det. Målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020 vägleder därför regeringens politik.

För att Sverige ska hålla ihop måste människor kunna känna sig trygga där de bor och arbetar. Oavsett var man bor i Sverige ska man känna sig säker på att polisen och hela rättsväsendet är rustade med både anställda och verktyg för att kunna bekämpa brotten.

Därför skärper regeringen straffen för grova vapenbrott. Vi stärker rättsväsendet med 750 miljoner kronor samtidigt som polisen får ytterligare 2 miljarder kronor i resurser nästa år.

Signalen från samhället måste vara glasklar oavsett vilket brott det gäller – inbrott eller skadegörelse, sexuella övergrepp eller terrorism, organiserad brottslighet eller vapenbrott, ekonomisk brottslighet eller skattefusk: Brotten, våldet och vapnen ska bekämpas med den demokratiska rättsstatens fulla kraft.

(Applåder)

Fru talman! Regeringens budget tar sig inte bara an de problem som vi möter här och nu utan lägger också grunden för nästa mandatperiod. Vi blir friskare, vi lever längre och vi skaffar fler barn. Detta är för att levnadsstandarden stiger i Sverige, och vi ska vara glada för det. Men välfärden måste såklart hänga med.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting kommer Sverige att under de kommande åren behöva bygga 600 nya förskolor, 350 grund- och gymnasieskolor, 350 gruppboendestäder och äldreboenden samt 150 idrottsanläggningar. Detta är en grannliga uppgift, och visst förstår jag att många kommunpolitiker oroar sig för hur de ska få ihop det här.

Man ska då tänka på två saker. För det första: Hur mycket bättre är det inte att leva i en tid då vi bygger skolor i stället för att stänga dem? För det andra: Ingen förskola och inget äldreboende har någonsin byggts med skattesänkningar.

(Applåder)

Denna regering kommer att göra sin del av jobbet. Nästa år genomförs den största satsningen på sjukvården i modern tid, med mer och kunnigare personal, tryggare förlossningsvård och kortare köer. Med den här budgeten har välfärden stärkts med 35 miljarder under mandatperioden, men mer måste till.

Regeringens arbete för att öka resurserna kommer att fortsätta även nästa mandatperiod. De 10 välfärds miljarderna, som gör nytta runt om i kommuner och landsting redan i dag, ökas med 15 till år 2019. År 2020 höjs de permanent till 20 miljarder per år.

Fru talman! Överskottet i statsfinanserna ska användas ansvarsfullt. Regeringen bygger upp ekonomiska skyddsvallar mot sämre tider samtidigt som den investerar i det som bygger Sverige starkt för framtiden. Alla som kan arbeta ska arbeta. Kampen mot brottsligheten ska intensifieras. Välfärden ska framtidssäkras. Så här rustar vi det svenska samhällsbygget.

(Applåder)

Anf. 50 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, finansministern, för välkommandet!

Ja, det går bra för svensk ekonomi just nu, och det gläder mig. Det är intressant att höra finansministern ta åt sig en hel del av detta. Samtidigt tar hon inte något som helst ansvar för alla de problem som har vuxit under denna regering och under finansministerns tid.

Integrationsproblemen har ökat under senare år. Allt fler hamnar i bidragsberoende. Bostadsområden där allt färre jobbar blir fler. Vårdköerna har, som jag nämnde tidigare, ökat och fördubblats under dessa år. Mäniskor har till och med dött på grund av väntan på en operation. Polisen klarar inte av sin uppgift. Under dessa tre år har anmälningar om våldsbrott och våldtäkter lagts på hög. Vi har dessutom fler långtidsarbetslösa. De har lämnats åt sidan och har inte fått några insatser alls.

Flera av dessa saker nämner finansministern, men hon glömmet helt bort att det är hon och regeringen som är ansvariga för utvecklingen i Sverige nu. I stället gör finansministern och utskottets ordförande precis som de alltid gör: De går tillbaka till Alliansens år och försöker hitta fel där.

Men låt mig påminna om att under de senaste åren har skatterna höjts. Problemen har ökat. Rättsstaten klarar inte av sina grundläggande uppgifter. Allt detta har skett under den här regeringen. Det har skett eftersom man nu lovar allt till alla och inte förmår prioritera.

Min fråga till finansministern är: Ska vi ha det så här i Sverige under en högkonjunktur?

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag måste börja med att korrigera Elisabeth Svantesson som sa att fler är bidragsberoende. Sedan 1981 befinner sig färre människor i olika former av transfereringssystem. Vi har färre som är bidragsberoende nu än vad vi har haft sedan 90-talskrisen.

Regeringen ser oerhört allvarligt på den grövre och ökande brottsligheten, inte minst vad gäller vapen, och har tagit itu med en del av den lagstiftning som behövde förstärkas för att det ska vara tydligare hur samhället ser på alla de illegala vapen som är i omlopp. Det är oerhört viktigt att vi stoppar tillgången till de illegala vapen som finns i dag.

Regeringen har därför skärpt lagstiftningen. Lagstiftningen för vapenbrott kommer också att stärkas så att det blir möjligt för polisen att omedelbart häkta människor som begår grövre vapenbrott. Detta är ett viktigt verktyg för polisen. Vi har även stärkt tullens möjligheter att arbeta gentemot explosiva varor, till exempel handgranater.

Regeringen vidtar alltså åtgärder som är oerhört viktiga för att komma till rätta med den grova brottsligheten. Vi stärker polisen så att den kan jobba för att ytterligare bekämpa brottsligheten. Vi stärker resurserna till tullen i år, nästa år och de kommande åren för att den bättre ska kunna säkra våra gränser och arbeta mot införsel av illegala varor, till exempel vapen.

Det ska tydligt framgå att denna regering avsätter ökade resurser till polisen, tullen och hela rättskedjan, för Sverige ska vara ett land i vilket vi alla kan känna trygghet.

(Applåder)

Anf. 52 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret!

Jag vill ändå hävda att regeringen inte orkar prioritera nödvändiga strukturella reformer, som i förlängningen leder till ökad sysselsättning. Det som bekymrar mig allra mest och som jag tycker är allra mest sorgligt är att vi har en stark högkonjunktur. Den är på många sätt vanlig, men den är ovanlig i bemärkelsen att de långtidsarbetslösa blir allt fler. De lämnas passiva och får vara hemma utan insatser.

Jag minns från förra mandatperioden vilken kritik nuvarande regering, som då var opposition, hade och vilka ord som användes när det handlade om de långtidsarbetslösa. Vad som har hänt nu är att dessa har lämnats vind för våg. De göms och glöms i statistiken. Problemen för dessa personer är akuta.

Vi har en arbetsförmedling som inte maktar med eller klarar av den uppgift som den har. Arbetsförmedlingen behöver läggas ned och ersättas med något helt nytt. Detta är en majoritet här i riksdagen överens om. En majoritet av svenska folket har inget förtroende för den här myndigheten.

Om man under högkonjunktur inte förmår att ta tag i alla de problem jag nu har nämnt, inklusive de långtidsarbetslösa och att få en myndighet att fungera, hur kommer det då att bli när konjunkturen vänder? Att dra på sig stora utgifter i en högkonjunktur, utgifter som inte har långsiktiga strukturella effekter, kommer att leda till en utgiftskostym som när det vänder är alldeles för stor. Detta kommer att drabba Sverige.

Jag undrar fortfarande: Ska det vara så här i högkonjunktur, att man inte tar tag i de problem som finns? Regeringen förmår inte skapa strukturella reformer som gör att människor inte drabbas så hårt när det väl vänder.

Prot. 2017/18:35

22 november

Statens budget 2018

Rambeslutet

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag har lite svårt att hänga med i Elisabeth Svantessons argumentation. Hon kritiserar regeringen för att den inte gör tillräckligt och för att den gör för mycket. Hon tycker att vi gör för många reformer och menar att vi inte har råd med en sådan utgiftskostym. Samtidigt kritiserar hon oss för att göra för lite.

Om vi talar om stora utgiftskostymer är det kanske lite anmärkningsvärt att det kommer från en person som när hon satt i regeringsställning sänkte skatten – och skuldsatte hela svenska folket för att sänka skatten – på lånade pengar i en konjunkturuppgång.

Långtidsarbetslösa göms och glöms i statistiken, säger Elisabeth Svantesson. Samtidigt kritiserar hon det faktum att regeringen har ett arbetslöshetsmål. Detta hänger inte ihop. Det jobb mål som Moderaterna hade och som regeringen nu har uppfyllt fokuserade inte på långtidsarbetslösa. I regeringens mål om att sänka arbetslösheten finns ett fokus på långtidsarbetslösa.

Om Moderaterna brydde sig om de långtidsarbetslösa borde de inte skära ned 8 miljarder i arbetsmarknadspolitiken, vilka går precis till de långtidsarbetslösa så att det blir möjligt för dem att komma in på arbetsmarknaden.

Låt mig ge ett exempel. Ghalia från Örebro, som Elisabeth Svantesson också kommer ifrån, går nu tack vare Arbetsförmedlingen en grävmaskinistutbildning. I Syrien, som hon har flytt från, var hon hemmafru. Nu i Sverige utbildar hon sig via Arbetsförmedlingen till grävmaskinist, som är ett bristyrke.

Det är precis möjligheter som denna som Moderaterna vill stoppa genom att skära 8 miljarder i arbetsmarknadspolitiken. Det hjälper ingen långtidsarbetslös.

(Applåder)

Anf. 54 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Finansministern har helt rätt – vi sänker skatten. Vi sänker skatten för främst låg- och medelinkomsttagare, småföretagare och pensionärer, i den storleksordningen. Jag tycker att det är en klok skattepolitik. Där är vi inte överens, men det är okej.

Men det var inte främst det jag ville prata om. Jag vill prata om ett beslut som man tog i den här kammaren 2013. Då bestämde man att människor som vistas illegalt i Sverige ska ha rätt till skattefinansierad sjukvård och tandvård samt rätt till skattefinansierad skola och utbildning. Vi var emot, Socialdemokraterna var för.

Några år senare, i början av 2016, förra året, klagade den dåvarande inrikesministern att vi skulle behöva utvisa uppemot 80 000 människor från Sverige därför att de fått avslag på sin asylansökan och därmed befann sig i landet illegalt.

Jag har två frågor med anledning av detta. Hur har det gått med de här 80 000 utvisningarna? Hur långt har ni kommit? Det är fråga nr 1.

Fråga nr 2: Tycker finansministern att det finns en målkonflikt när vi har vissa myndigheter som gör allt de kan för att få de här människorna att stanna kvar i landet trots att de inte har rätt eller tillstånd att stanna, medan vi har andra myndigheter som har till uppgift att verkställa dessa utvisningar eller avvísningar? Finns det en målkonflikt mellan de två linjerna?

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Oscar Sjöstedt får nog precisera vad han menar med att någon myndighet gör allt den kan för att människor ska stanna kvar i landet. Frågan gäller inte generell sjukvård och tandvård, utan vård som inte kan anstå. Det handlar alltså om rätt till vård för personer som är allvarligt skadade eller döende.

Det är oerhört viktigt att polisen och Migrationsverket jobbar aktivt med att de människor som inte har möjlighet att stanna ska avlägsna sig, lämna landet och återvända.

Regeringen har lagt om migrationspolitiken. Den situation som rådde under 2015 var inte hållbar. Därför gjorde regeringen det som krävdes och fattade de beslut som var nödvändiga för att vi skulle få en mer ordnad migrationspolitik i landet.

Den politiken har haft effekt. Vi har nu ett mer normalt antal asylsökande i Sverige. Det möjliggör naturligtvis också för både polisen och Migrationsverket att arbeta med avvísningar på ett bättre sätt än vad som annars hade varit fallet. I den budget som vi debatterar i dag ökas också möjligheterna för både Migrationsverket och polisen att arbeta med avvísningar, bland annat genom att antalet förvarsplatser utökas, men även genom att polisen får ökade resurser.

Anf. 56 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Frågan kvarstår. Hur har det gått? Nu har det gått nästan två år. I januari 2016 sa inrikesministern att 80 000 skulle behöva utvisas ur landet. Nu är det november 2017. Hur långt har man kommit? Vilka åtgärder har man vidtagit? När planerar man att vara färdig? Bedömer man det här som prioriterat, eller är det inte särskilt viktigt? Måluppfyllelsen är det lite sisådär med. Vilka ytterligare åtgärder planerar man att vidta?

Jag delar inte finansministerns bild att vi nu skulle ha ett mer "normalt" mottagande. Sverige ligger fortfarande i den absoluta toppen, både jämfört med våra nordiska grannländer och i förhållande till EU-genomsnittet. Man kan tycka att det är normalt eller inte, men jag vill i alla fall lyfta fram detta.

Hur går det? 80 000 människor skulle utvisas för att de befann sig i landet illegalt, det vill säga utan tillstånd. Hur långt har man kommit?

Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Antalet anvisningar har ökat. Det är oerhört viktigt. Det kan bero på att både polisen och Migrationsverket har fått ökade resurser för att arbeta med just avvísningar, bland annat genom ett ökat antal förvarsplatser.

Regeringen jobbar också aktivt med återvändandeavtal med fler länder. Där ser vi tydligt att det har skett en förändring, inte minst vad gäller Marocko, som nu tar emot människor på ett annat sätt än tidigare. Avvisningarna till Marocko har ökat väsentligt. Men en del länder vägrar ta emot sina egna medborgare, särskilt om de inte återvänder frivilligt. Det är ett problem som Sverige och Sveriges regering arbetar med på samma sätt som tidigare. I en del fall har vi nått framgång.

Självklart är det viktigt att vi ser till att ha de resurser som krävs i Sverige för att vi ska kunna jobba med avvisningar. Vi måste också jobba via vår diplomati för att få fler länder att acceptera att ta emot sina medborgare.

Anf. 58 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag har två frågor. Först skulle jag vilja tala om Arbetsförmedlingen. Sedan kommer jag att tala lite om Reepaluutredningen.

Det är ett väl etablerat faktum att den här regeringen inte riktigt har tagit sig an Sveriges grundläggande strukturella reformbehov. Det var länge sedan vi hade något större tempo i reformarbetet, och det är dåligt. Det här gäller inte minst arbetsmarknaden, vilket vi ser resultatet av i form av en allt djupare tudelning mellan dem som är på insidan och dem som är på utsidan.

En viktig del av detta är den bristande matchningen och att Arbetsförmedlingens arbete inte fungerar. Det är en myndighet som har stora effektivitetsproblem och har svårt att fokusera. Detta är kanske inte så konstigt givet att vi har lastat några av vårt samhälles absolut svåraste problem på en och samma statliga monopolist. Det här måste man göra någonting åt. Det finns goda exempel runt om i världen på hur man kan reformera ett lands arbetsförmedling. Det blir också ett allt större politiskt tryck att göra just detta i Sverige.

Det första Magdalena Anderssons regering gjorde var att dra tillbaka och hejda den utredning som fanns om hur man skulle kunna modernisera Arbetsförmedlingen. Sedan har vi tvingat igång den igen, och den jobbar, men icke desto mindre kan man konstatera att det här har varit en förlorad mandatperiod på en mängd områden, inklusive just reformering av Arbetsförmedlingen.

Den senaste veckan har vi fått förnyade larmrapporter om att näringslivet inte har förtroende för den här myndigheten. Hur reagerar finansministern på detta? De som skapar jobben ser inte Arbetsförmedlingen som en rimlig samarbetspartner utan försöker hitta nya vägar *kring* den statliga monopolisten för att tillgodose sina kompetensbehov. Är inte detta något som pekar på ett djupt reformbehov som varje ansvarsfull regering borde ta på allvar?

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen har sedan den tillträdde jobbat med arbetsmarknadspolitiken och med Arbetsförmedlingen. Det har skett ett viktigt reformarbete på Arbetsförmedlingen under de här åren. Jag skulle gissa att det reformarbetet startade redan under alliansregeringens tid, inte minst efter att man hade rekryterat en ny generaldirektör, och arbetet fortlöper naturligtvis. Regeringen har också gjort viktiga insatser vad gäller arbets-

marknadspolitiken. En viktig insats var att stoppa de jobbcoacher som alliansregeringen införde och som visade sig vara en grogrund för olika former av kriminell verksamhet, organiserad brottslighet och terrorismfinansiering. Om man ska släppa in privata aktörer på det här området ska man nog inte vara så blåögd och naiv som Centerpartiet var när man satt i regeringsställning på den tiden. Jag hoppas att man har lärt sig något av det.

Däremot är jag säker på att man inte löser vare sig Arbetsförmedlingens problem eller problemen på arbetsmarknaden genom att skära 8,2 miljarder i arbetsmarknadspolitiken på det sätt som Centerpartiet föreslår i sin budgetmotion. Det handlar om människor som Ghalia, som jag pratade om tidigare, men också om dem jag träffar när jag är runt på äldreboenden runt om i Sverige och som nu har möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden genom en extratjänst i välfärden. Detta ger möjligheter för människor att få både utbildning och den jobbträning som kan behövas för att komma in på arbetsmarknaden. Om man nu tycker att det är viktigt att arbetsmarknadspolitiken fungerar, varför vill man då skära ned med 8,2 miljarder? (Applåder)

Anf. 60 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Svaret på den frågan är mycket enkel. Vi har väldigt många dyra, dåliga och ineffektiva program som leder till att arbetsförmedlandet i sin helhet fungerar sämre. Då är det klokt att effektivisera och tänka nytt kring strukturen. Jag kan konstatera att finansministern inte gör det. Den enda punkt där hon är riktigt tydlig är att hon är stolt över saker man har slutat göra. Men den svenska Arbetsförmedlingen och dess funktion kommer att kräva framåtsyftande reformer och sådana förslag som till exempel en enad allians står bakom och som vi försöker få regeringen att förstå men som vi också kommer att gå till val på. Jag gläds åt att det är så tydliga skillnader på det här området.

Min nästa fråga handlar om Reepaluutredningen. Förra måndagen i Sundsvall och så sent som i går här i Stockholm har jag träffat kvinnor som driver företag. Det var två förskolor. Båda säger samma sak: Går Reepaluutredningens förslag igenom lägger vi ned.

Lyckligtvis kommer de inte att gå igenom. Det vet vi redan nu. Men icke desto mindre är det rent tragiskt att vi den här mandatperioden har lagt tid och energi på en process, Reepaluutredningen, som vi alla vet i slutändan kommer att leda till ingenting i stället för att diskutera ett brett överenskommet regelverk för kvalitet.

Jag har en fråga till finansministern. I egenskap av finansminister och ekonom, hur ser finansministern på utredningen? Det finns en total okunskap om vad som faktiskt står i utredningen. Det finns en plågsam intervju med statsministern där han försöker beskriva förslagen och det är tydligt att han inte har någon koll.

Finansministern vet bättre. Är det inte olyckligt att som Reepaluutredningen vill göra reglera enskilda företags resultaträkningar och bestämma hur mycket de får gå med under- eller överskott? Är inte det en mycket orimlig reglering av den svenska företagsamheten?

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag ska återkomma till Reepaluutredningen och Centerpartiets kärlek för riskkapitalbolags rätt att göra vinst i våra skolor.

Jag börjar med arbetsmarknadspolitiken. Emil Källström säger att han vill ta bort det som är dyrt och ineffektivt. Det handlar ändå om Ghalia som går grävmaskinutbildningen via Arbetsförmedlingen och på det sättet får utbildning till ett bristyrke som kommer att kunna leda till jobb.

Det handlar om de personer jag träffar i äldreomsorgen som får pröva på att jobba i hemtjänsten och på ett äldreboende som nu är intresserade av att vidareutbilda sig till undersköterska och ta sig in i den branschen.

Det här är dyrt och ineffektivt, säger Emil Källström. Han vill i stället ha stora strukturreformer. Vad är det för stora strukturreformer som Centerpartiet vill ha? Jo, det är sänkta löner och höjda hyror i stället för de utbildningsmöjligheter som regeringen erbjuder. Det är klart att det blir ett annat Sverige.

Vad gäller Reepaluutredningen har jag noterat att i tidningen Land är det en centerpartist som har oroat sig över att den nya jordabalksreformen skulle göra det problematiskt för små skogsägare. Det skulle komma stora investmentbolag och slå undan fötterna för dem.

Här oroar man sig för vad de stora investmentbolagen gör. När det där emot gäller välfärden, skolan, förskolan och äldreomsorgen finns inte samma bekymmer om hur det går för de verksamheterna när de stora investmentbolagen agerar och härjar fritt.

Det tycks vara skillnad på skola, förskola, barn och äldre och skogsägare. Nu kan inte Emil Källström svara. Men omsorgen tycks ligga lite närmare skogsägarna.

(Applåder)

Anf. 62 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Magdalena Andersson, för vänliga ord i början av anförandet! Det är intressant att lyssna till finansministern. Jag tycker att man ska lyssna med intresse när landets finansminister talar.

Jag kan konstatera att jag hoppade till ett par gånger under anförandet. En gång nämndes det i förbigående kortare vårdköer. Då hoppade jag till. Vårdköerna har blivit längre i takt med mandatperioden. Ju längre mandatperioden har gått, desto längre vårdköer.

Det har bland annat att göra med att regeringen genom den reform man har genomfört har avskaffat kömiljarden. Här behöver man agera kraftfullt för att få ned vårdköerna. Så har inte skett hittills.

Jag noterar också att finansministern oroar sig över hur hemtjänsten och äldreomsorgen ska fungera om Alliansen företrädd av Kristdemokraterna kommer till makten. Jag tycker att finansministern bör oroas sig mer för sin egen politik.

Jag är förvånad över hur lite regeringen satsar på äldreomsorgen i budgeten. Statsministern talade för något år sedan med stort intresse om vårt förslag om en äldreboendegaranti. Man kunde få för sig att det var någonting regeringen jobbade med och tänkte införa. Så blev det inte. Det kom inget sådant förslag.

Över huvud taget saknas det verkningsfulla förslag för att råda bot på den brist på äldreboenden som vi ser i Sverige i dag. Det borde regeringen vara mycket bekymrad över.

Vad gör man då på äldreomsorgsområdet? När det gäller pengar handlar det om 12 miljoner för att förebygga fallolyckor. Det är 12 miljoner, inte miljarder, i en reformbudget på 44 miljarder. Det handlar om 13 miljoner till samverkan mellan landsting för att förbättra den.

Det duger inte. Det är alldeles för lite pengar till äldreomsorgen. Det är också fel att man inte tar några strukturella grepp för att få fram de platser vi behöver på våra äldreboenden för att bryta den ensamhet och isolering som många äldre känner.

Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen har satsat direkt på äldreomsorgen med en särskild satsning med 2 miljarder på personal i äldreomsorgen. Därutöver har vi 10 välfärdsmiljarder som går till kommuner och landsting för att de ska kunna ha hög kvalitet i verksamheterna. Dessutom är vi tydliga med att vi vill öka de välfärdsmiljarderna med ytterligare 5 och ytterligare 5.

Regeringen går fram med hela 20 välfärdsmiljarder för att säkerställa att vi har en bra och trygg både äldreomsorg och hemtjänst runt om i hela landet. Därutöver har vi ett stöd för byggande av just äldreboenden. Regeringen satsar och är naturligtvis beredd att satsa det som krävs för att vi ska ha trygg verksamhet inte bara i äldreomsorgen utan också i förskolan, skolan och sjukvården.

Jag vet en sak. Det är klart att våra äldre inte blir tryggare om man sänker skatten med stora pengar i stället för att göra stora viktiga satsningar. Regeringens äldrepolitik är tydlig. Vi satsar på kommuner och landsting för att säkerställa att det finns en bra och trygg äldreomsorg.

Vi vill också säkerställa att man tar bort den orättvisa skatteflyfta som infördes under Jakob Forssmeds tid i Regeringskansliet. Den innebär att pensionärer i dag betalar högre skatt än vanliga löntagare. Det är en oanständig skatteflyfta. Den vill regeringen ta bort och föreslår också så i budgeten.

(Applåder)

Anf. 64 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Vi i Kristdemokraterna föreslår i vår budget att hela den skatteflyfta som finns mellan löntagare och pensionärer ska tas bort från årsskiftet. Det prioriterar vi.

Min bedömning är att det var nödvändigt att göra jobbskatteavdraget så som skedde 2006. Men det är fel att upprätthålla skillnaden under så lång tid som har skett. Där borde vi ha gjort mer. Vi kommer att driva på för att ta bort klyftan. Det är bra att regeringen nu tar ett steg för att göra det. Det välkomnar jag. Det är en av de få saker jag välkomnar i regeringens politik.

När det gäller äldreomsorgen kommer de äldre att bli tryggare med Kristdemokraternas politik. Vi har särskilda medel för att se till att man ska få en ökad personalkontinuitet och jobbar aktivt med de frågorna för att det ska komma hem något färre personer än de 27 som en äldre kan möta över en tvåveckorsperiod i sitt eget hem. Det är en utmärkt reform där vi vill lägga stora resurser.

Vi vill också lägga stora resurser på att både höja BTP och att få fram äldreboendeplatser. Finansministern säger: Vi ska göra det som krävs. Gör då mer. Det är allt fler som får beskedet: Det finns inte plats för dig på äldreboendet. Inte ens de som har biståndsbedömt behov får de platserna.

Man kan lägga ut mer pengar och hoppas att det löser sig. Eller så kan man göra som vi vill göra, satsa riktade medel och se till att skapa drivkrafter för kommunerna att få fram platserna. Det gäller att se till att ännu fler äldre, och inte minst kvinnor, får möjligheten att efterfråga anpassade boenden.

Jag är förvånad över att Socialdemokraterna och regeringen inte gör mer på området. Det var den budget ni hade för att åstadkomma det som statsministern har talat om med en äldreboendegaranti. Vi är långt därifrån. Det innebär att makten över sin egen livssituation beskärs för äldre i en utsträckning som jag menar inte skulle behövas.

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag ifrågasätter inte Kristdemokraternas ambition att vi ska ha en bra äldreomsorg och trygga äldreboenden för alla våra äldre. Däremot misstror jag Kristdemokraternas möjlighet att få igenom det med sina allianskamrater.

Som jag sa i mitt anförande är det vi ser att fyra partier sätter sig tillsammans och ska kompromissa, och kanske också med ett femte, och att alla partier inte är överens om att satsa mer på äldreboenden men däremot överens om att de vill sänka skatten. Vad är det som kommer ut från de förhandlingarna? Det är sänkta skatter.

Vi såg det under åtta år. Vi kommer att se det igen. Allianspartierna vill sänka skatterna. Om Jakob Forssmed är intresserad av att satsa mer på äldreomsorgen är det nog mig han ska vända sig till.

(Applåder)

Anf. 66 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Fru talman! Låt oss avsluta denna del av debatten med den kanske viktigaste frågan: försvaret av Sverige. Vi ser hur Ryssland mobiliserar och har gjort så under en tid. Vi ser aggressionerna och kriget mot Ukraina. Den ryska argumentation som ligger bakom krigföringen mot Ukraina skulle mycket enkelt kunna användas också mot Baltikum, och i en sådan situation kan det snabbt eskalera till hela Östersjön.

Jag tror att de flesta partier i Sveriges riksdag delar denna grundläggande analys. Frågan är bara vad man gör av den. I Liberalernas budget skriver vi in ett mål om att få upp försvarsutgifterna till 2 procent av bnp senast år 2026. Under denna budgetperiod, fram till 2020, ökar vi anslagen till Försvarsmakten med 24 miljarder, vilket är ca 17 miljarder mer än regeringen.

Regeringen och Socialdemokraterna har till skillnad från flera andra partier inte uttalat något tvåprocentsmål. Varför gör inte regeringen detta? Det skulle naturligtvis vara viktigt i sig, för att kunna stärka försvaret, men det är också en stark signal till omvärlden om att vi tar försvaret av vårt land och vår frihet på allvar.

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag är en varm anhängare av ett starkt svenskt försvar. Det är också någonting som syns i regeringens politik. Regeringen har återinfört den värnplikt som Liberalerna var med och avskaffade med mycket liten majoritet i Sveriges riksdag. Värnplikten är central för att vi ska kunna bygga upp ett rejält försvar av Sverige. Den är också viktig för att upprätthålla försvarsviljan hos det svenska folket.

Den allmänna mönstring som vi inför är någonting som jag är ytterst stolt över. Jag tror att det kan locka fler unga personer att vilja vara med och delta aktivt i försvaret av Sverige. Jag kan verkligen beklaga det beslut som Folkpartiet och de andra allianspartierna fattade vad gäller värnplikten.

Detta syns också i regeringens praktiska politik när det kommer till pengar. Regeringen har med denna budget stärkt försvarsanslagen med 25 procent – en historiskt stor ökning av försvarsanslagen. Jag märker att Liberalerna i opposition är intresserade av att öka försvarsanslagen. Tyvärr såg vi inte tillräckligt mycket av det när de satt i regeringsställning. Min bedömning är att Liberalerna är bättre försvarspolitiker i opposition än i regeringsställning.

Anf. 68 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Fru talman! I opposition ville Magdalena Andersson dra ned mer på försvaret i de budgetar hon presenterade som oppositionspolitiker.

Det är alldeles utmärkt att vi nu har börjat få en bredare samsyn, och inget parti går fritt från skuld under de senaste åren – inte mitt, inte Socialdemokraterna och inte något annat. Upprustningen av det svenska försvaret måste dock gå mycket längre än vad regeringen nu föreslår. Därför är det alldeles utmärkt att det läggs till pengar, men det behöver göras mycket mer.

Vi behöver också stoppa en del saker som håller på att ske. Till exempel ska nästan alldeles nya JAS Gripen börja skrotas, och det ska köpas in nya varianter. Det vi föreslår är en mycket bättre politik: Vi låter dessa ca 100 flygplan som vi har i dag vara kvar och adderar de 60 till dessa, vilket också säkert gör att vi kan behöva någon ny flygflottilj i Sverige. Det är naturligtvis ekonomiskt dåligt att skrota nästan nya flygplan, men det är självklart också dåligt för det svenska försvaret. Vi har långa gränser mot Östersjön att försvara. Flyget är en extremt viktig del av detta.

I debatten tycker jag verkligen att vi bör fokusera på vad som gäller nu och framåt. Vi gjorde misstag under alliansregeringens tid. Socialdemokraterna ville lägga ännu mindre pengar. Frågan är vad vi gör nu. Vad vi gjorde för fem eller tio år sedan hjälper oss inte kopplat till hur vi ska hantera Vladimir Putin de kommande åren. Det är där fokus behöver ligga, och det är där vi behöver komma upp till 2 procent.

Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Om jag minns de sista försvarsdiskussionerna före valet rätt tror jag att vi socialdemokrater lade mer på försvaret. Om jag inte minns fel var det en siffra på 900 miljoner kronor som vi föreslog att man skulle lägga mer på försvaret i slutet av förra mandatperioden.

Vi socialdemokrater har traditionellt sett till att Sverige har en försvarsförmåga som är anpassad till det säkerhetspolitiska läget. Nu har det säkerhetspolitiska läget försämrats. Vi har en mer aggressiv granne, och vi ser att det säkerhetspolitiska läget i Östersjön har försämrats. Vi har naturligtvis också som ansvarstagande regering svarat upp mot detta genom att höja försvarsanslagen med hela 25 procent. Det är en avsevärd höjning.

Vi ska självklart se till att Sverige har det försvar som det säkerhetspolitiska läget kräver i dag men också framåt. Här är det samarbete som vi har kunnat ha över blockgränsen kring försvarspolitiken någonting som är viktigt för stabiliteten och inte minst också för den bild som vår omvärld har av Sverige. Det är viktigt att det finns en stabilitet i försvarspolitiken. Jag kan inte annat än beklaga att Liberalerna har valt att inte vara med i detta samarbete. Jag tror inte att det är det bästa för säkerhetspolitiken i Sverige.

(Applåder)

Anf. 70 PER ÅSLING (C):

Fru talman! En skatt kan ha flera syften. Därom råder någorlunda enighet och samsyn här i Sveriges riksdag. Däremot har vi olika syn på vilka syftena är och därmed hur skattesystemet ska vara utformat. Symboliskt för detta är att Sverige med den nuvarande regeringen återigen har tagit tätpositionen i världen för de högsta skatterna på arbetsinkomster, samtidigt som skattetrycket inte bara totalt utan också för företagen har höjts avsevärt.

Genom skatterna styr vi i stor utsträckning konsumtion, byggande och jobbskapande. Genom skatterna avgör vi människors vilja att starta och driva företag, att investera och att skapa nya jobb. Till syvende och sist är skattepolitiken en fråga om att skapa framtida skatteintäkter. Skattepolitiken ska lägga grunden för tillväxt i hela landet.

Skattepolitikens största förtjänster och risker ligger på en övergripande nivå i det långa perspektivet. I grunden handlar det om långsiktiga förutsättningar för att driva och växla upp företagandet och om hela den svenska konkurrenskraften. Utan företag som anställer kan vi inte få in de skattemedel vi behöver för att stärka välfärden. Skatter är styrmedel som påverkar beteenden. Signalen om vart skattepolitiken är på väg är minst lika viktig som de skatter som höjs här och nu.

Fru talman! Sverige befinner sig i en högkonjunktur. Nu ser vi också en synkroniserad global tillväxt som gynnar den svenska exportindustrin – en industri som likt många andra branscher i landet går för högtryck. Då är det viktigt att inte drabbas av högmod.

En värld i snabb förändring ökar kraven på vår förmåga till anpassning och vår förmåga att genomföra reformer som stärker förutsättningarna för jobbskapande, stärker välfärden och stärker vår internationella konkurrenskraft.

Trots ett mycket starkt konjunkturläge är utanförskapet fortsatt stort, särskilt bland nyanlända och personer med kort utbildning. Klyvningen mellan de som har utbildning och arbete och de som inte har det förstärks på arbetsmarknaden samtidigt som matchningen fungerar dåligt. Mitt i högkonjunkturen och arbetskraftsbristen finns så allvarliga låsningar på arbetsmarknaden att hundratusentals personer i produktiv ålder stängs ute.

Det är också en klyvning mellan de orter som vunnit på strukturomvandlingen och följt med i den globala uppgången och de som ställts utanför. Det finns stora städer och små byar där jobben blir fler och dit människor flyttar. Men det finns också bruksorter där det inte startar tillräckligt många nya småföretag när bruket dragit ned, och det finns förorter som skurits av från stadens ekonomiska framgång.

Fru talman! Jag befärar att regeringens politik slösar bort högkonjunkturen. Regeringen bedriver en politik som förstärker obalanserna och riskerna för en överhettning i stället för att använda de goda tiderna för att skapa en hållbar grund för långsiktig tillväxt. Högkonjunkturen måste utnyttjas till att öka sysselsättningen och tillväxtförmågan i svensk ekonomi både för att rusta landet för sämre tider och för att undvika att konjunkturen slår i taket och förbyts i överhettning och kris.

Sverige behöver ett nytt ledarskap. Skiftet i politik måste utgå från att det är de små och växande företagen som stått för mer än fyra av fem nya jobb på 2000-talet. Därför måste skatter som straffar entreprenörskap och växande företag sänkas och förenklas så att tillväxten av småföretag är stark i hela landet.

Arbetsgivaravgifterna för att anställa dem som är nya och oprövade på arbetsmarknaden måste ned, och det behöver bli billigare för småföretag att anställa generellt. Inkomstskattesänkningarna för jobb behöver förstärkas ytterligare så att de når alla och är mest kraftfulla för dem med de lägsta inkomsterna.

Fru talman! Det kommer att krävas en bred skattereform som förenklar skattesystemet och skiftar skattebördan bort från arbete och över till konsumtion och miljöutsläpp. Centerpartiet föreslår en omfattande grön skatteväxling där skatten på utsläpp höjs genom att förorenaren betalar och intäkterna används till att sänka skatten på arbete och företagande. Utsläppen måste ned. Tyvärr ökar utsläppen under den nuvarande regeringen. När Alliansen och Centerpartiet satt i regering minskade utsläppen, trots att det då liksom nu råder tillväxt.

Fru talman! Klimatpolitiken ska inte primärt användas för att driva in skatteintäkter. Vi föreslår genomgripande reformer som gör det lönsamt för individen att välja det miljöriktiga alternativet, exempelvis en grön bilbonus för att köpa den mest miljövänliga personbilen eller lastbilen. Dessutom måste starka incitament skapas för att ersätta oljan, både som bränsle och som råvara i industrin, med svensk biomassa från våra skogar.

Vi har goda förutsättningar att skapa ett giftfritt samhälle där våra barn får växa upp i en hälsosam miljö. Den gröna omställningen kan påskyndas med hjälp av ny teknik, innovationer och entreprenörskap, och Sverige kan bli världsledande i att skapa nya lösningar.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag konstatera att skattepolitiken måste inriktas på att skapa goda förutsättningar för människor att bo, leva och verka i hela landet. Det kan på ett kraftfullt sätt bidra till att minska den regionala klyvningen. Centerpartiet föreslår att vissa skattebaser ska vara regionala, exempelvis fastighetsskatten.

Jag vill med detta, fru talman, yrka bifall, liksom Emil Källström har gjort, till Centerpartiets reservationer i finansutskottets betänkande nr 1.
(Applåder)

Anf. 71 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Jag tänkte inleda mitt inlägg i den ekonomisk-politiska debatten med en strof från en välkänd och folkkär svensk låt, *Sommaren är kort*: ”Sommaren är kort. Det mesta regnar bort.”

Det är Tomas Ledin som har skrivit den, som bekant. Jag och många med mig som har vuxit upp med *Sommaren är kort* såg den inte som en höger- eller vänsterlåt utan som en melodi om frihet, en melodi om Sverige och en berättelse om sommar, semester och livsglädje. Den handlar om den tid på året när ansträngningar belönas och känslan av att räcka till äntligen infinner sig hos många svenskar.

I min generation var det här en riktig sommarslagdänga som faktiskt beskriver hur Sverige är och de värden som vi vill se förstärkta – att det, som alltid, ska löna sig att anstränga sig. Det handlar om drivkrafter för att göra mer rätt, att hjälpa till, att jobba – allt det som gynnar Sverige och vår framtid.

Jag tycker att det här säger någonting om svenskarnas förhållande till att det *ska* löna sig. Till slut kommer äntligen semestern, livsglädjen, och man ser fram emot de där dagarna med familj och vänner och stunder att ladda batterierna för att sedan under stora delar av året jobba, betala skatt, göra rätt för sig, arbeta och förverkliga de där drömmarna som man har som anställd eller som företagare.

Låttexten handlar alltså lite grann om drömmar, om det som i vardagen är viktigt och om de åtaganden vi har som arbetare eller skattebetalare i ett välfärdsland. Att anstränga sig innebär också att man är med och bidrar till den starka välfärdsstaten. Det är någonting som vi ska kunna unna oss här i vårt välfärdsland. Vi är många som tycker att det här är en viktig del av vad Sverige är och vad Sverige är värdefullt för inför framtiden.

Fru talman! Efter den inledningen tänker jag nu gå över till någonting helt annat, nämligen att allt det här, alla de värden som jag nu beskrev, ändå verkar få ett slut. Vi påminns nu än en gång om hur högskattestaten alltid hittar fram till sina medborgare. Nu knackar det på dörren till alla de breda yrkesgrupper i normala lönelägen, till exempel lärare, barnmorskor, förskolechefer och specialistsjuksköterskor, som ska betala mer än hälften av en kommande löneökning i skatt. Det är inte rimligt.

Drömmen om de röda stugorna med vita knutar där man sitter i sommarsolen vid äppelträdet och dricker saft kommer inte alls att falla ut på det sätt som dessa breda yrkesgrupper önskar. Att anstränga sig, jobba lite extra, vidareutbilda sig, spara och göra det lilla extra för att stärka välfärdslandet ska inte löna sig i Socialdemokraternas Sverige. I Socialdemokraternas Sverige blir en intensivvårdssjuksköterska, en gymnasielärare eller en barnmorska höginkomsttagare. I Socialdemokraternas Sverige blir de med vanliga löner, välfärdens medarbetare som sliter i vardagen och gör det lilla extra, höginkomsttagare. Ni hörde alldeles rätt: En sjuksköterska med vidareutbildning blir höginkomsttagare.

Det handlar inte om att högskattelandet Sverige nu går efter de mest välbeställda. Nej, riktningen är ett direkt och tydligt slag mot vanliga löntagare. Människor som med flera års utbildning jobbar i välfärdens kärna sliter extra därför att de är alldeles för få för att räcka till. I en vanlig situation, varje dag på jobbet, handlar det om en kraftig brist på lärare, sjuksköterskor, socialsekreterare och de nyckelkompetenser som vi behöver för att upprätthålla vårt välfärdsland.

Prot. 2017/18:35

22 november

Statens budget 2018

Rambeslutet

Dessutom är det centralt att de jobbar och ges starka drivkrafter att arbeta ännu mer, för bristen på kompetens inom välfärden är stor i dag men även så i morgon när inget annat görs.

Detta är precision, skattekirurgi när den är som värst. Med den prickar man enskilda som sliter för att räcka till på vårdcentralen, i sjukhuskorridoren eller i klassrummet. Man vill med den pricka dem som anstränger sig lite till, som vidareutbildar sig och blir mellanchefer och som tar ansvar för att coacha andra på jobbet. De prickas i Socialdemokraternas Sverige.

Fru talman! Det finns ett brett stöd för att vi ska ha ett progressivt skattesystem, där den som tjänar mer betalar mer i skatt. Men när breda yrkesgrupper i normala lönelägen räknas som höginkomsttagare har regeringen gått för långt. Det är inte rimligt, särskilt inte i en tid då det råder akut brist på utbildad personal i vården och skolan. Vi menar att det är direkt skadligt att avskräcka dessa viktiga yrkesgrupper från att arbeta mer och att anstränga sig.

I ett samtal jag hade med en narkossjuksköterska i veckan frågade hon: Hur kommer det sig att regeringen inte förstår att detta handlar om oss vanliga människor, att det inte kommer att löna sig för oss att arbeta lite till? Varför beskattar de oss som arbetar hårt och som gör skillnad i patienternas vardag? Och varför inte ge mer och fler drivkrafter till oss som gör skillnad mellan kvalitet och ännu bättre kvalitet i välfärden?

Till alla som följer detta, som ser detta och som likt narkossjuksköterskan är oroliga, vill jag säga att när klubban faller här i kammaren om några timmar handlar det om att en majoritet i kammaren inte tycker om det är tillräckligt viktigt att beskattningen hänger ihop med hur vi kompetensförsörjer och stärker kvaliteten i välfärden – i omsorgen och i skolan.

Vi är i en blommande internationell högkonjunktur. Tack vare en stark svensk exportindustri skördar Sverige just nu gott. Då väljer regeringen att med skattekirurgisk precision etikettera och beskatta välfärdens medarbetare som höginkomsttagare. Det är svaret vi kan ge narkossjuksköterskan och andra i eftermiddag.

Fru talman! Jag instämmer i det Elisabeth Svantesson sa i sitt tal och yrkar bifall till reservationerna 1 och 6.

Vi moderater föreslår i dag att man ska ha som mål att ingen lärare, narkossjuksköterska eller sjuksköterska ska betala statlig skatt. De ska inte ses som höginkomsttagare. Det första steget tar vi nu, genom vårt budgetförslag. Vi vill ändra brytpunkten för den statliga skatten och se till att göra det här möjligt. Vi når tyvärr inte majoritet i dag. När klubban faller kommer många att känna sig ditklämda av den sittande regeringen. Det är breda yrkesgrupper.

Fru talman! Grunden för ett långsiktigt och hållbart skattesystem är att människor litar på att skatten går dit den är avsedd att gå. Ett system som enbart lever efter gamla prövningar och som misslyckas med kärnuppgifterna kommer människor snabbt att ifrågasätta och till slut misstro. Därför är det nu tid att göra mer rätt från början. Det är beklagansvärt att regeringen inte kommer med de kraftfulla reformer som skulle göra Sverige starkare och stärka välfärdens medarbetare.

Fru talman! I Tomas Ledins låt *Sommaren är kort* finns det strofer om att dagarna regnar bort. Det kommer inte bara att kännas som att de ansträngningar som lärare, sjuksköterskor, narkossjuksköterskor och andra

gör varje dag regnar bort framöver, utan drivkrafterna för att utveckla välfärden kommer att stanna av. Och det ska regeringen få ta ansvar för.
(Applåder)

Anf. 72 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservationerna 2 och 7.

Fru talman! Målet med skattepolitiken är att skapa förutsättningar för välfärden, tryggheten, skolan, vården, omsorgen, försvaret, kulturen och en hel del annat. Skattesystemet ska också styra människors beteenden, bort från sådant som uppfattas som skadligt i olika avseenden, och uppmuntra beteenden som definieras som positiva.

Ur Sverigedemokraternas synvinkel är det också viktigt att skattesystemet bidrar till att öka viljan att betala rätt skatt. Vi vill ha ett skattesystem som upplevs som rättvist, relevant och effektivt. För att nå dit behöver vi ändra på en del förhållanden i vårt skattesystem i dag. Jag kommer därför att i huvudsak uppehålla mig vid några av dessa skattefrågor.

För att tillräckliga skattemedel ska genereras måste skattesystemet premiera de sektorer som skapar underlaget för skatteuttag. Ett viktigt mål för Sverigedemokraternas skattepolitik är därför att skapa goda förutsättningar för att starta och driva företag i Sverige. I det sammanhanget trycker vi på för att göra det lätt för företagen att anställa och behålla personal. För småföretag är det en mycket stor belastning att bygga vidare med nästa medarbetare – ju mindre företag, desto större relativ påfrestning. Sjuklöneansvar, marginalskatter och kapitalvinstbeskattning är andra stora områden inom skatteområdet som direkt påverkar företagens förmåga att växa, på ett negativt sätt.

Fru talman! Nya jobb kommer i huvudsak från små och medelstora företag. Vi vill därför ta bort den allmänna löneavgiften för de första nio anställda och göra det billigare att börja expandera sitt företag. Vi vill ta bort det mycket skadliga sjuklöneansvaret, och vi vill gå i en riktning mot att harmonisera beskattningen av företagaren, oavsett hur han eller hon tar ut sin ersättning ur bolaget. I dag skapar de så kallade 3:12-reglerna en helt onödig byråkrati och enorma kostnader för företagaren, för att de ska hanteras på rätt sätt.

Med vår skattepolitik skulle arbetsgivaravgifterna bli ca 34 procent lägre än i dag för de nio första medarbetarna i alla företag. Tillsammans med slopandet av sjuklöneansvaret skulle det minska riskerna för att anställa avsevärt. Det skulle i sin tur innebära en riktig energikick, framför allt för de riktigt små företagen där uppstartskostnaden och risktagandet för nästa anställning i dag är kraftigt hämmande för tillväxten. Vår politik skulle därmed öka skattebasen genom att företagsamheten ökar.

Fru talman! Sverige har för närvarande det sjätte högsta skattetrycket i världen. Sedan den rödgröna regeringen tillträdde 2014 har det dessutom börjat öka igen, efter att ha varit på väg nedåt under en 15-årsperiod. Ett för högt skattetryck gör att vår konkurrenskraft sjunker gentemot omvärlden. Det hämmar många verksamheter från att expandera, och det leder till att företag flyttar utomlands. Det minskar incitamenten för att starta och driva företag, och det minskar drivkrafterna för att gå från arbetslöshet till jobb.

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

Vi behöver därför inleda en långsiktig utveckling för att successivt minska skattetrycket i riktning mot OECD:s genomsnitt. Vi har lång väg dit, och det kommer att ta många år att komma dit. Men det är nödvändigt att inse vikten av att vrida skattetrycket åt rätt håll. För att nå dit är det också viktigt att hushålla med skattemedel. Pengarna ska användas rätt och effektivt. Vi behöver också bredda skattebaserna och minska skillnaderna, såväl i momsskattesatserna som mellan olika skattebaser.

Ett alltför högt skattetryck ökar också incitamenten för att försöka fuska med skatten. Det är ett stort problem som uppmärksammats med rätta, inte minst i år. Det är ett allvarligt hot mot den ekonomiska utvecklingen. Det problemet behöver hanteras i båda ändar, det vill säga både med ett bättre skattesystem och genom att skadliga beteenden motverkas och beivras.

En annan viktig fråga är att koppla välfärdssystemen till medborgarskapet. Sjuklövern har skapat en enorm framtida kostnadsbas genom en migrationspolitik som innebär att vi har tagit emot många gånger fler än vårt välfärdssystem klarar av. Det är det vi nu börjar se effekterna av på allvar.

En viktig åtgärd är att sänka inkomstskatterna för låg- och medelinkomsttagare. I dag bidrar skattesystemet till att göra människor bidragsberoende, vilket vi anser är både en samhällsekonomisk dumhet och ohederligt mot personer med låga inkomster.

Vi vill därför utreda möjligheten att genom skatteväxling mellan direkt och indirekt skatt införa ett högt grundavdrag i storleksordningen 150 000 kronor. Det skulle vara en viktig milstolpe i arbetet för att stärka den ekonomiska bärkraften för människor med låga inkomster.

Fru talman! Vi ser en snabb utveckling med sjunkande pensioner och fattigare pensionärer. Trots att man levt hela sitt liv i Sverige, jobbat och strävat på, så räcker inte den allmänna pensionen till mycket mer än att överleva för många människor. Vi måste därför skapa möjligheter för många fler än i dag att spara till sin egen pension. Vi anser dessutom att pension är uppskjuten lön, och vi anser att skatt på pension och lön ska vara lika. Vi budgeterar därför för att pensionärsskatten ska tas bort helt och hållet, vilket vi har gjort ända sedan 2010.

Sverige har, internationellt sett, en relativt fattig befolkning. Vi vill ändra på det och skapa förutsättningar för många att bygga en egen ekonomisk buffert och trygghet för sig och sin familj. Den rödgröna regeringen går i motsatt riktning när man nu höjer beskattningen på ISK, den enda kvarvarande möjligheten att spara med förmånlig beskattning. Vi ser ett starkt egenvärde i att människor får möjlighet att spara på ett långsiktigt hållbart sätt. Det är bra för Sverige på många olika plan, och vi agerar därför mot en höjning av ISK-skatten.

Fru talman! Sverigedemokraterna anser att den rödgröna regeringens skattepolitik i flera avseenden är skadlig för Sverige. Det hoppas jag har framgått. Det brukar allianspartierna också säga att de tycker. Men skillnaden mellan dem och oss är att de inte vill göra någonting åt det. De sitter fast i sitt tänkande sedan decemberöverenskommelsen.

Jag ska därför avsluta mitt anförande med att relatera ett exempel för att ge en bild av hur det kan gå till när sådana skadliga regler får vara kvar.

Våra energiskatter regleras av EU genom det så kallade energiskattedirektivet. När det gäller energiskatt på fartygsbränsle har ett stort problem uppmärksammats av våra skärgårdsföretag, som drabbas på ett i vårt tycke otillbörligt sätt genom en felaktig tolkning av energiskattedirektivet.

Vi har därför lagt fram ett förslag i skatteutskottet om att rätta till problemet så att skärgårdsföretagen ska kunna köra sina egna företagsinterna transporter på obeskattat bränsle. Det får de inte i dag därför att regeringen tycker att deras transportfartyg ska betraktas som privata nöjesfartyg. Tyvärr blev vårt förslag nedröstat av samtliga partier, som uppenbarligen håller med regeringen om den mycket märkliga bedömningen.

Vi anser att Sverige måste utnyttja de möjligheter som finns till undantag från felaktiga definitioner i EU-direktiv som inte tar hänsyn till svenska sakförhållanden. Men vi är uppenbarligen ensamma om att tycka så, vilket jag tycker är tråkigt eftersom det skapar problem för Sverige.

I stället för att agera för att lösa problem med negativ effekt på det svenska samhället, som de flesta är överens om i sak, görs det till ett politiskt spel där medborgarna i vårt land är förlorare.

Vi vill förändra och förenkla skattesystemet så att det blir tydligt, relevant och rättvist. Det ska stimulera till företagande och arbete, motverka skadliga beteenden och kunna finansiera trygghetssystem och en välfärd som i första hand riktas till våra medborgare.

Anf. 73 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Sverige är, som bekant, ett litet enormt exportberoende land, avhängigt vad som sker runt omkring oss i Europa och i världen. Den internationella konjunkturen spelar oss i händerna när den blomstrar, men det blir mycket tufft för företag och anställda när vi kommer in i en lågkonjunktur.

Det är därför oerhört viktigt att Sverige, ett tungt exportberoende land, är stabilt och att det när det svajar är förberett för att stå stadigt. Det är så vi ser till att det finns goda förutsättningar för våra företag och företagare.

Stabilitet, ansvarstagande samt ordning och reda i de statliga finanserna är viktiga för Moderaterna och allianspartierna. Vi vill också ha ordning på spelreglerna. Vi vill att man ska skilja på innehållet i den ekonomiska debatten men vara överens om förhållningssättet, det vill säga det sätt vi jobbar med de ekonomiska frågorna. Därför är vi nu oerhört beklämda över att Sverigedemokraterna de senaste dagarna har sagt att budgetregler, att hålla ordning och reda på arbetsformerna i riksdagen, inte är så himla viktigt eftersom Sverigedemokraterna har rätt i sak.

Det finns arbetsformer i riksdagen. Vi kallar dem budgetregler. De har funnits i skatteutskottet sedan 1996, och vi förhåller oss till dem. Sedan diskuterar vi innehållet och har olika typer av förslag – och vi kan skilja på de två sakerna.

Därför gör du mig nu djupt oroad, Olle Felten. Kommer ni att likt övriga riksdagspartier se till att det är ordning och reda på arbetsformerna och sättet att arbeta tillsammans, det vill säga skilja på det som är politik och det som är reella arbetsformer? Eller kommer ni att kringgå de gemensamma budgetreglerna i riksdagen, som vi tillsammans har arbetat fram?

Anf. 74 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Det var en alldeles utmärkt beskrivning av läget för den svenska ekonomin och svenskt företagande som Cecilia Widegren gav alldeles nyss. Jag kan bara instämma. Vi ställer oss absolut bakom den beskrivningen. Det måste byggas bra förutsättningar för svensk exportindustri. Hela vår ekonomi är beroende av det.

Sverigedemokraterna har drivit frågan om att skapa goda förutsättningar för export och att bygga regelverk i samma riktning som OECD har arbetat fram för att skydda skattebaser och så vidare. Vi tycker att det är en bra ordning, och vi har noterat att även Moderaterna driver samma linje. Det är vi tacksamma för.

När det gäller den lite luddiga frågan om att hålla sig till regelverk och så vidare, som Cecilia Widegren ställde, antar jag att frågan rör ISK-skatten. Regeringen har lagt fram ett förslag utanför budgetpropositionen i en egen proposition, men regeringen har räknat med intäkten från förslaget i sin budget. Det blir en mycket oortodox hantering av frågan.

Sverigedemokraterna kan inte se att det finns någon anledning att lägga sig platt för ett sådant beteende. Vi anser att propositionen om ISK-skatten kan hanteras som en egen proposition. Det är inget större problem, och det finns inget lagstöd för att tvinga fram någon annan hantering.

Anf. 75 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Anledningen till att vi känner stor oro över att Sverigedemokraterna – och vi har hört det flera gånger i budgetdebatten i dag – tycker att ett ramverk är luddigt eller att det inte är något som man måste följa grundar sig i att Sverige är ett litet exportberoende land. Sverige är så enormt beroende av vad som sker i vår omvärld att det måste finnas en stabilitet i hur vi jobbar. Sedan är det fritt fram för alla att tycka olika i politiken, att lägga fram olika typer av förslag. Där ska diskussions- och debattnivån vara hög.

Men regelverk för hur vi förhåller oss till och arbetar för att hålla den starka budgeten – att vi om ett par timmar ska fatta beslut om ramarna och i nästa vecka börja tala om respektive utgiftsområde – är vi överens om. Det handlar om ett förhållningssätt att jobba tillsammans.

Jag tycker att det fattas beslut om fel ramar i eftermiddag eftersom de moderata ramarna faller. Men jag får förhålla mig till det majoritetsbeslutet enligt det ramverk och styrsystem som vi har byggt tillsammans.

Jag tycker att man ska skilja på arbetssätt kontra det politiska innehållet. Det är fel att beskatta sparande, och jag kommer att driva den frågan stenhårt. Om det beslutet går igenom i riksdagen under hösten kommer jag att verka för att det ska rivas upp. Det är fel politik. Men jag är inte beredd att för den delen rucka på de budgetregler, det ramverk, som vi tillsammans har tagit fram, förhållningssättet till hur vi vill stärka de ekonomiska finanserna i vårt arbete i Sveriges riksdag.

Frågar Sverigedemokraterna riksdagens övriga överenskommelser för att ni tycker att det är viktigare att sabotera ett ramverk som utgör grunden för stabiliteten när det svajar till i den internationella lågkonjunkturen? (Applåder)

Anf. 76 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Vi är naturligtvis inte för att riva upp ramverk eller annat. Däremot ligger frågan i det här fallet till viss del utanför budgetpropositionen – trots att regeringen räknar in intäkten.

I grunden handlar det här om ett gammalt ramverk från över 20 år tillbaka i tiden. Vi har inte varit med och kommit överens om att hantera frågor på det här sättet. Däremot har Alliansen och den rödgröna regeringen satt sig i knät på varandra genom den tidigare decemberöverenskommelsen, och den fortsätter man att jobba efter på ett stenhårt sätt. Man vill inte genomföra regler som skulle kunna innebära att regeringen tar sin mats ur skolan och lämnar över till Alliansen. Det är man livrädd för i Alliansen – man vill inte få igenom sina egna förslag.

Det är här problemet ligger. ISK-skatten är skadlig; det säger hela Alliansen. Men ni vill inte göra någonting åt det. Ni vill införa den här skatten genom att gå med på regeringens skadliga förslag. Sedan säger ni att ni vill ta bort den. Vad är det för vits med att hantera det på det här sättet?

Tycker man att den här skatten är skadlig inför man den inte. Det är enkelt. Vi kan göra på det viset, och jag hoppas att Alliansen och Cecilia Widegren tar sitt förnuft till fånga och röstar med oss i den här frågan.

Anf. 77 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Syftet med skatter bör vara att finansiera offentliga utgifter, styra den ekonomiska utvecklingen i en social och ekologisk riktning samt mildra inkomstspridningen. Samtidigt ska vi vara medvetna om att det finns risk att skatter leder till ett osunt ekonomiskt beteende hos människor och företag om vi inte ordnar skattesystemet rätt.

Strävan måste därför vara att skattesystemet är transparent och etiskt legitimt. Människor måste förstå varför skatten ser ut på ett visst sätt och kunna ta in information om hur den används. Skattesystemet ska vara utformat så att den enskilde i största möjliga utsträckning får behålla sin egen lön eller pension innan kompletterande bidrag betalas ut. Målet är att alla heltidsarbetande ska kunna leva på sin lön.

För att det målet ska nås har stat och kommun ett ansvar att förvalta varje krona på bästa möjliga sätt. Pengarna är medborgarnas och ska användas varsamt. Varje gång pengar används på fel sätt urholkas skattemoralen. Att tydligt deklarerat hur pengarna används och syftet med satsningen borde vara en självklarhet för varje politiker.

I en globaliserad ekonomi utsätts främst kapitalskattesystemet för konkurrens. Kapitalskatterna måste därför vara konkurrenskraftiga. Beskattning av inkomster, varor, tjänster eller andra former av beskattning får inte urholka äganderätten och ska utformas enligt skatterättsliga principer som skatt efter bärkraft och likabehandling.

Det är viktigt att skattereglerna utformas så enkelt som möjligt för att underlätta bland annat för småföretagen. Just när det gäller enkelheten i skattesystemet har vi alla en hemläxa att göra. Det är i dag övermäktigt för en företagare att göra allt rätt utan att ta hjälp utifrån. Enkelheten och logiken i skattesystemet måste vi alla ta ansvar för.

Denna regering liksom tidigare regeringar har tyvärr lyckats skapa fler regler att förhålla sig till i stället för färre. Vi har ett gemensamt ansvar att försöka lösa detta. Med gemensamma krafter är jag övertygad om att vi

kan göra skillnad i denna fråga. Det behövs färre regler för småföretagare att förhålla sig till, inte fler.

Under den socialdemokratiskt ledda regeringen har centrala välfärdstjänster inom vård, omsorg och trygghet försämrats kraftigt. Det är anmärkningsvärt att regeringen trots högkonjunktur och ett påstått stort reformutrymme står handfallen inför detta faktum. Trots 40 miljarder i reformutrymme 2018 som växer till över 70 miljarder 2020 har man inga strukturella reformer på viktiga områden. Köerna i vården fördubblas, LSS dras in för enskilda människor, antalet platser på äldreboenden är underdimensionerat och bristen på vårdpersonal och lärare är helt uppenbar.

I stället för att sänka skatterna för jobb och företagande har regeringen under mandatperioden höjt dem, i synnerhet för dem som studerat och arbetar hårt. Hälften betalar i dag statlig inkomstskatt, vilket är långt fler än vad som var tänkt från början. Regeringen verkar i sin budget ha som mål att allt fler ska betala statlig inkomstskatt, vilket är fel väg att gå. 63 olika skatter som slår mot människors och företags frihet har höjts. Man har också slopat avdragsrätten för gåvor till välgörande ändamål, och i det ligande förslaget till budget höjer man också skatten på sparande.

Om skatter ska vara styrande borde man premiera sparande och gåvor till ideella organisationer. Denna regering har gjort precis tvärtom: Bry dig inte om att spara till din framtida pension! Gåvor till ideella organisationer ska du som enskild inte tänka på – det gör regeringen bäst!

I vårt förslag till budget återställs många av de skatter som regeringen höjt. Till exempel tar vi bort den särskilda löneskatten för äldre. Utsatta grupper som unga, nyanlända och långtidsarbetslösa får dessutom inkomstskattesänkningar som gör att det blir lönsamt att ta ett jobb – kanske till lägre lön om så krävs.

Vi ser helst att tyngdpunkten i framtida diskussioner ligger på att minska skattetrycket men även på en omfördelning där skatt på arbete minskas och i den mån det behövs styrs mer till konsumtion. Beskattningen ska utformas så att arbete gynnas medan förbrukning av ändliga resurser, miljöpåverkande utsläpp och annan miljöskadlig verksamhet motverkas.

Vi ser att man i framtiden försöker bredda mervärdesskattebasen så att den generella mervärdesskatten kan minska. Vi tror att ett generellt minskat skattetryck gynnar både medborgare och stat.

Under alliansregeringsperioderna 2006–2014 sänktes skattetrycket från 46 procent till 43 procent av bnp. Det var en positiv utveckling som bidrog både till ökad frihet för enskilda och familjer och till ökade incitament för arbete och företagsamhet. Även framgent borde det vara ett mål i sig att sänka skattetrycket, men varje skattesänkning måste också vägas mot andra angelägna prioriteringar inom välfärden.

Kristdemokraterna vill återupprätta välfärdslöftet till våra pensionärer genom en mycket stor skattesänkning som omedelbart avskaffar skillnaden i beskattning mellan pensionärer och löntagare och därtill ett kraftigt förbättrat bostadstillägg. För seniorer som vill jobba tar vi bort Socialdemokraternas skattehöjningar och sänker jobbskatten. Våra äldre behövs även på arbetsmarknaden.

Även om löftena från Socialdemokraterna var stora till pensionärsgруппerna inför valet har man inte lyckats leva upp till detta. Kristdemokraterna har dock i sin budget att nu i dag avskaffa pensionärsskatten. Det

är möjligt för regeringen att göra det nu i dag – det är bara att rösta på Kristdemokraternas förslag.
(Applåder)

Anf. 78 JÖRGEN HELLMAN (S):

Fru talman! Innan jag går in på vår skattepolitik vill jag göra en tillbakablick.

För två år sedan kritiserade de borgerliga partierna hårt regeringens politik med anklagelser om att politiken inte skulle leda till fler jobb och att vi inte skulle klara ekonomin. Man byggde retoriken på meningen att det inte fanns någon kvalificerad bedömare eller extern analytiker som trodde på regeringens politik. Förra året var retoriken att vår politik var sönderkommissad symbolpolitik.

Hur gick det? Nu har vi facit i hand. I dag går 200 000 fler till jobbet än när regeringen tillträdde, och ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 14 år. Det gör att vi befinner oss i ett helt nytt läge jämfört med den borgerliga underskottsekonomin med skattesänkningar på lånade pengar. Sverige har en helt annan och i Europa nästan unik ekonomisk styrkeposition. Vår tillväxt är starkare än de flesta jämförbara länders, och statens budget visar nu betydande överskott. Ca 40 miljarder används till reformer, och ca 40 miljarder amorterar vi statsskulden med.

Det är ordning och reda i statsfinanserna. Nu när överskotten växer och statsskulden är den lägsta sedan 1977 gläds vi väl alla. Detta har varit ett stort jobb för regeringen och den utomordentliga finansministern Magdalena Andersson. Det har varit hårda prioriteringar och nödvändiga omläggningar. Exempelvis inom skatteområdet har ineffektiva skatterabatter som inte skapade jobb avskaffats.

Skattetrycket talas det mycket om här i kammaren; det är kvoten mellan skatteinkomsterna och bnp. Det ligger på samma nivå som vid mitten av 1970-talet: 43,8 procent. De närmaste åren kommer det att minska med några tiondelar. De siffrorna ser man inte ofta i skattedebatten.

Sverige har också den högsta sysselsättningen sedan 1992, och näringslivet rapporterar om arbetskraftsbrist inom många branscher och på många områden.

Men ekonomin och arbetsmarknaden har utmaningar kvar. Bostadsmarknaden mår inte bra. Det råder överskuldssättning, och det är bostadsköer. Arbetslösheten är för hög och för långvarig bland de svenskar som har invandrat till Sverige.

Skattesystemet behöver en ny skattereform. Det är mer än 25 år sedan vi kom överens om den senaste skattereformen, och då fanns inte ens internet på samma sätt som i dag. Så det är klart att världen har ändrats och att vi behöver en skattereform. Där räds inte vi socialdemokrater blocköverskridande diskussioner och kompromisser.

Fru talman! Varför betalar man skatt? Jo, det är för att den svenska modellen bygger på en generell och skattefinansierad välfärd. I denna budget investerar vi kraftigt: 43,8 miljarder i konkreta satsningar på jobb, välfärd, skola, trygghet och klimat. Detta gör vi naturligtvis för att skapa ett jämlikt, mer rättvist och förhoppningsvis mer framgångsrikt samhälle framöver. Detta är välbeprövad socialdemokratisk politik. Så vill vi utveckla den svenska modellen.

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

Regeringen sänker nu skatten för 1 ½ miljon pensionärer redan 2018. Tre av fyra pensionärer får sänkt skatt. År 2020 tar vi bort klyftan helt. Från nästa år slipper alla ålderspensionärer med inkomster under 17 000 i månaden denna orättvisa straffskatt. Vi minskar gapet för inkomster upp till 35 000. Vi ska hedra och ära våra fäder och mödrar – inte straffbeskatta dem. Klyftan kommer att tas bort 2020.

Vi börjar också resan med att sänka skatten för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Nästan 3 miljoner löntagare får en skattesänkning när skattereduktionen för fackföreningsavgiften införs.

Vi förändrar skatteregler för personaloptioner och förbättrar möjligheterna för små och innovativa företag att rekrytera och behålla nyckelpersoner. Fler kommer att våga ta steget att starta eget när det sociala skyddsnätet stärks för företagare, och fler kommer att kunna göra sin första anställning tack vare växa-stödet.

Fru talman! När det gäller skatteutskottets ansvarsområde tog en tidigare talare upp att Sverige är ett öppet och exportberoende land, och det är alldeles sant. Men vi måste ha ordning och reda vid landets gränser. Den illegala handeln med sprit, narkotika och vapen göder den grova organiserade brottsligheten, som måste bekämpas. Därför får Tullverket i årets budget sitt största tillskott på mer än ett decennium. Skatteverket fick sin uppgradering förra året, och vi har följt upp den detta år.

Fru talman! Förra året var det nästan en domedagsdebatt om förslaget om punktskatter på kemikalier i vissa vitvaror. Vi införde en kemikalieskatt på 8 kronor per kilo för vitvaror. Det blev inte som kritikerna sa. Företagen lämnade inte Sverige beroende på denna miljöstyrande skatt.

Nu är det lite samma retorik kring flygskatten. Många som talar sig varma för grön skatteväxling i teorin får väldigt kalla fötter när de konkreta punktskatterna på miljöstörande verksamhet ska införas.

Fru talman! Arbetet med att genomföra regeringens tiopunktsprogram mot skattefusk fortsätter. Under mandatperioden har vi som sagt ökat resurserna till Skatteverket för att jobba mot fusk och skatteundandragande.

Det internationella samarbetet kring skattefusk och skatteplanering har pågått en längre tid. Det accentuerades naturligtvis när Panamadokumenten blev kända. Nu är det ännu mer aktuellt med den så kallade paradise leak.

Vi socialdemokrater välkomnar dessa nya regler och rutiner. Utskottet har några sådana frågor varje månad inför regeringens förhandlingar inom EU. Varje gång känns det högtidligt att vi kan vara med och motverka skatteplanering och främja sjyst konkurrens på marknaderna.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och vill avslutningsvis säga att den goda ekonomin lägger grunden för nästa mandatperiods reformarbete. Nu ska denna styrka användas både ansvarsfullt och rättvist. Statskulden ska fortsätta att minska, samtidigt som vi ska använda Sveriges ekonomiska position så att alla får tillgång till vår nations framgångar. (Applåder)

Anf. 79 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Socialdemokraternas Jörgen Hellman slår sig lite grann för bröstet i det anförande han precis höll. Han hade rätt, och andra hade fel. Det går utmärkt, sa han.

Vi kan hålla med om att den internationella konjunkturen gör att svensk exportindustri är stark, och därmed blomstrar Sverige. Men vi ser också samtidigt bekymmer och utmaningar: brist på bostäder, fördubblade vårdköer under den tid denna regering har suttit och över hälften som lämnar grundskolan utan att vara godkända. Det tar nio år för en arbetsför med utländsk härkomst att komma in på arbetsmarknaden i Sverige.

Detta kräver reformer. Dem valde Jörgen Hellman och Socialdemokraterna att inte presentera för Sveriges riksdag, och därmed uteblir också möjligheten att komma åt de utmaningar som många i dag upplever i vardagen.

I Socialdemokraternas Sverige kommer alltså från och med årsskiftet en intensivvårdssjuksköterska, en barnmorska, en gymnasielärare och en tulltjänsteman att vara höginkomsttagare. Jag tror inte riktigt att denna regering har funderat igenom sin skattepolitik i en tid då, som man själv säger, Sverige blomstrar. Med skattekirurgisk precision når man fram till breda yrkesgrupper, som varje dag sliter för att fler patienter och elever ska få komma till sin rätt i vårt välfärdsland.

Vad är det som gör att man punktbeskattar dessa som sliter, anstränger sig och gör lite extra? Varför ska de betala 50 procent i skatt vid kommande lönerevision, Jörgen Hellman?

Anf. 80 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Tack för frågorna! Det är klart att regeringen har tänkt över sin skattepolitik. Det var det första regeringen fick göra, för man ärvde ett stort underskott från den tidigare regeringen och fick naturligtvis använda mycket kraft i skattepolitiken för att nå balans i budgeten. Efter det har det blivit överskott, och vi kan nu använda styrkan i ekonomin för att göra de strukturella reformer som vi känner att vi behöver. Ett exempel är att minska straffskatten för pensionärerna.

När det gäller skattepolitiken, som Cecilia Widegren tar upp, talas det om att de grupperna blir höginkomsttagare. Ofta i retoriken säger ni att ni värnar om dem som tjänar lite mindre. Men om man läser era skatteförslag ser man att de som tjänar 60 000 i månaden får nästan dubbelt så stor skattesänkning som de som tjänar 30 000 i månaden.

Det är inte som ni påstår, att ni värnar låginkomsttagare, utan det är er traditionella politik som ni alltid har haft: Ni gynnar dem som tjänar mer på bekostnad av dem med lägre inkomster.

Anf. 81 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag förstår att Socialdemokraterna undviker att svara på frågan. Om man har en skattepolitik där man tar 50 procent av kommande lönerevision från sjuksköterskor, gymnasielärare och tulltjänstemän skulle inte heller jag kunna försvara den politiken. Det handlar om dem som varje dag försöker göra skillnad för patienter och om dem som sliter i skolan så att eleverna ska nå godkända betyg och vara bättre rustade inför framtiden. Det är de som är kärnan i välfärden. Dem väljer den här regeringen nu att punktbeskatta med 50 procent.

För den här kammaren och för svenska folket borde dock Socialdemokraterna stå rakryggade och beskriva varför de gör detta. Vi har ju en styrka i ekonomin, säger de, och de talar om att Sverige går som tåget. Vad är det då som gör att man låter dem som sliter och gör skillnad – när andra

inte räcker till gör de några timmar extra på akuten för att ta emot patienter, och de anstränger sig och hjälper andra människor i deras tuffa vardag – punktbeskattas med 50 procent? Jag tycker att vi här inne och svenska folket borde få ett rimligt svar på varför man väljer att göra detta och hur man över huvud taget har tänkt möta dessa när de får klart för sig att det här blir verklighet.

(Applåder)

Anf. 82 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Tack, Cecilia, för frågorna! Moderaterna har ett högt tonläge. Självklart ser vi alla dem som sliter i offentlig sektor. Vi ser problemen i offentlig sektor, och därför tillför vi resurser till den gemensamma sektorn, så att den kan nå en bättre kvalitetsnivå än i dag.

Nu kommer jag till skattepolitiken. Jag var på ett seminarium hos TCO i går där Liberalernas ungdomsförbund och SSU talade om behovet av en skattereform. Jag upplever att Centerpartiet och Liberalerna ändå kan föra en diskussion samlad om skatteproblematiken. Visst behöver man sänka skatter på arbete, men vi måste ha samma inkomstnivå till staten. Det kommer att medföra att vi måste höja andra skatter och titta på andra skattebaser.

Vi välkomnar en blocköverskridande diskussion om detta. Där upplever jag att Centerpartiet och Liberalerna är med på vagnen, och kanske Kristdemokraterna också. Men jag upplever inte att Moderaterna är med.

En uppmaning till Cecilia Widegren blir därför: Vill du uppnå detta med sänkt skatt på arbete måste också Moderaterna vara med i diskussionen om hur vi ska finansiera vår välfärd och om vilka skattebaser och skatter vi ska ha.

Anf. 83 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Jag kan svara Jörgen Hellman på den första frågan, där han var lite osäker: Jo, vi är gärna med och diskuterar en ny skattereform. Var det landar någonstans kan man ju alltid prata om.

Jörgen Hellman tog upp hur det gick för budgeten 2017, som vi var så oroliga för när vi debatterade den för ett år sedan. Jag kan tala om hur det gick. Det är fortfarande lika långa köer, om inte längre, för att få komma till sjukvården. 70 000 personer har väntat mer än 90 dagar på vård. Vi har fortfarande en pensionärsskatt, som regeringen före valet lovade att avskaffa, men man mäktar inte med det. Det görs en stor satsning på äldreomsorgen i regeringens budget för 2018 med hela 13 miljoner kronor. Ja, du hörde vad jag sa: 13 miljoner kronor! Vi tycker inte att ni tar på allvar att det finns 5 000 äldre som har fått godkänt att flytta in på äldreboende men ännu inte har fått plats.

Jörgen Hellman frågade alltså hur det gick med det innevarande årets budget. Jag tycker att det inte gick så bra. På en femgradig skala skulle ni inte få fyra eller femma. Det finns givetvis saker som är bra, men strukturella reformer, som Jörgen Hellman talar om, lyser med sin frånvaro. Det är detta vi försöker rätta till i vår budget.

Vi tror att välfärden behöver struktureras om. Vi behöver satsa på de delar som faktiskt inte fungerar. Det som regeringen gör är att strö pengar lite överallt och hoppas att de ramlar någonstans. Men så kan man inte

göra. Man måste satsa pengar när det behövs och göra strukturella reformer. Man måste våga ta tag i det som behövs. Vården behövs. Äldreomsorgen behövs.

Jag hoppas att Jörgen Hellman kan rätta till detta till nästa budget.

Anf. 84 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Tack för frågorna, Larry Söder! Det var ju inte så mycket skattefrågor, utan de handlade mest om hur offentlig sektor fungerar.

När det gäller kommunsektorn har regeringen tillfört 10 miljarder kronor. En del av detta kommer naturligtvis att gå till äldreomsorgen. Sedan har det varit historiska satsningar på sjukvården. Det är klart att vi har satsat på kvaliteten i offentlig sektor.

Jag kunde dock utmejsla en skattefråga i Larry Söders inlägg, nämligen att Kristdemokraterna omgående skulle avskaffa pensionärstraffskatten. I er budget ser det så ut, men pensionärerna får också betala genom höjningen av matmomsen med 15 miljarder. Detta kommer naturligtvis att drabba pensionärerna. Det är alltså inte fullt ut så att Kristdemokraternas budget bara hjälper pensionärerna, utan de får ändå vara med och betala för sin pensionärsskattesänkning.

Vi tar inte bort den direkt utan trappar ned den. Det beror på att vi behöver resurser till sjukvården och kommunsektorn. Därför gör vi det stegvis. För dem som har pensioner upp till 17 000 kronor tar vi bort straffskatten, och upp till 35 000 trappar vi ned den. Det är detta vi står för.

Anf. 85 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Anledningen till att jag tog upp de andra delarna var att Jörgen Hellman talade om hur bra det var med budgeten. Men jag kan inte se att det är så bra med budgeten.

Jag talade i mitt anförande också om att ni hade ett reformutrymme på 40 miljarder. Tyvärr räckte inte de pengarna till dem som har behov av LSS, för där vill ni ju dra ned. Själva budgeten visar inte på den medmänsklighet som jag skulle vilja se.

Sedan vill jag nog påstå att vi ska vara väldigt glada över att ni inte lyckades med alla de reformer på skatteområdet som ni var på väg att göra. 3:12-reglerna stoppades eftersom Alliansen inte ville ha dem. Även Reepalus förslag kom att läggas i malpåse. Regeringen har en stor hemläxa att göra.

När det gäller pengar till kommunerna kan du fråga vilken kommun som helst. Du kan mejla till mig och tala om vilken kommun som tycker att man har fått för mycket pengar av staten. När man pratar med kommunerna får man veta att de har alldeles för lite pengar för det åtagande som staten säger att de ska ha.

Jag menar fortfarande att regeringen har en stor hemläxa att göra när det gäller att hitta strukturella reformer. I er budget finns det inga strukturella reformer över huvud taget på något område – inte på skatteområdet eller på något annat område. Jag menar att en regering måste våga göra strukturella reformer.

Sedan har vi detta med pensionärsskatten. Det är klart att alla får vara med och finansiera den välfärd som vi har. Men det viktigaste, precis som Jörgen Hellman säger, är att en pension är uppskjuten lön och ska beskattas därefter. Men det tycker inte Jörgen Hellman, för hans budget inbegriper

inte det. Där vill han att pensionärerna ska betala lite mer i skatt och att de ska vänta på sänkningen. Det tycker inte jag.

Därför tycker jag att Kristdemokraternas budget är betydligt bättre.

Anf. 86 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! När det gäller LSS har Fredrik Olovsson förtjänstfullt besvarat frågorna om domstolsbesluten, tolkningsproblematiken och de utredningar som kommer att ske, så jag tänkte inte kommentera det ytterligare.

Larry Söder tog upp 3:12-reglerna. Det är en skatteutskottsfråga, om något. Det är väl en av de saker, Larry, som partierna behöver se över. Hur rimligt är det med dagens skattesystem: att man kan föra över en för stor del av sin löneinkomst till utdelning, som då beskattas lägre? Tänk till exempel på en stafettläkare som får en vanlig lön kontra en som har en egen firma! Det kan skilja ganska många tusenlappar i lön beroende på associationsform. Det är väl inte rimligt att det är associationsformen som ska styra vilken inkomstnivå det är.

Vi behöver ha 3:12-regler på något sätt. Dagens system är inte optimalt. Men, som sagt, det ligger inte i budgeten. Detta lär partierna få se över.

Sedan har naturligtvis också Larry ett lite högre tonläge när det gäller pensionärsskatten. Kristdemokraterna har opinionssiffror som ligger på 3–4 procent. Om det mot för förmodan skulle bli ett regeringsskifte tror jag inte att Kristdemokraterna skulle sitta själva i en regering. De måste förhålla sig till Moderaternas politik. Huvuddelen i den politiken är jobbskatteavdrag av olika dignitet, vilket innebär att det blir automatisk straffskatt för pensionärerna. Jag är inte säker på att en röst på Kristdemokraterna kommer att innebära att straffskatten för pensionärer försvinner.

Anf. 87 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! En viktig del av arbetet i skatteutskottet och en viktig del av skattesystemet är arbetet mot skatteundandragande och vinstförflyttning. Där har samtliga partier i utskottet traditionellt sett varit ganska eniga. Det är väldigt glädjande, för det är en jätteviktig fråga.

Detta arbete drivs internationellt framför allt av ett projekt inom OECD som har utvecklats på grund av att man ville motverka de negativa effekterna av globaliseringen. En av de frågor som är aktuella i dag på detta område gäller upprättandet av en så kallad svart lista för att peka ut och bearbeta icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner, som det brukar heta, det vill säga länder som inte vill samverka i arbetet mot skatteundandragande och vinstförflyttning.

I skatteutskottet har vi haft uppe frågan flera gånger, och det pågår just nu ett arbete inom EU för att upprätta en sådan här lista. Från Sverigedemokraternas sida har vi vid ett par tillfällen pekat på att vi skulle behöva få EU att också arbeta för att ta med EU-länder som inte är samarbetsvilliga i detta avseende. Vi har faktiskt några länder i EU som i vissa avseenden kan betraktas som skatteparadis.

Detta vill inte Socialdemokraterna vara med och driva inom unionen. Jag har därför en fråga till Jörgen Hellman: Varför vill man inte driva detta? Det är en jätteviktig fråga. Det kommer att underminera EU:s förtroende om vi inte gör detta.

Anf. 88 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Tack, Olle, för frågan! Den är oerhört viktig och oerhört aktuell. Vi såg i medierna om paradise leak. Vi har sett vad Panamadokumentationen har lett till.

Jag var med på OECD-mötet när man tog fram BEPS-frågorna för många år sedan. Det har verkligen blivit en utveckling i dessa frågor sedan dess. Styrkan med OECD är att G20- och G8-länderna också kan anpassa sig till dessa förslag. Det är inte bara EU som gör det. Detta har varit styrkan med att OECD har kommit med förslagen. De implementeras mer.

Det är ett stort arbete att få fram skatteavtalen med bergsfurstendömen och paradisoar. Det har varit det som man har koncentrerat sig på i detta arbete.

Sedan kan man fundera på: Hur ska vi hantera EU:s medlemsländer? Vi måste naturligtvis försöka få regler. Vi måste försöka se till att skattemyndigheterna kan tala med varandra på ett enklare sätt. Jag tycker att EU har kommit en bit på väg. Ett exempel är att Skatteverket tidigare fick begära in kontouppgifter. Från nästa år får de detta automatiskt. Det tas alltså steg för att det ska bli bättre system.

När det gäller den svarta listan är det en fortsatt öppen diskussion. Men det handlar om de länder som är utanför EU-medlemskapet. Jag hinner inte svara på allting. Jag får göra det i nästa replik.

Anf. 89 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! På något sätt kan jag förstå att Jörgen Hellman slirar lite grann på svaret på min fråga. Vi är helt överens om den övergripande delen och om att det är viktigt med detta arbete. Det innehåller väldigt många olika förslag och åtgärder när det gäller att flytta information om olika typer av skatteupplägg och annat. Det är viktigt internationellt. Arbetet drivs av OECD på ett bra sätt. Vi tycker att det är OECD som är den stora och viktiga aktören här, som vi behöver förhålla oss till.

Men just den svarta listan inom EU riskerar att dra ned EU i smutsen lite grann, för man pekar inte ut sina egna skatteparadis. När man inte tar med de egna länderna på listan kommer andra länder utanför EU att tycka: Varför ska ni komma här och snacka? Ni har ju egna skatteparadis som ni inte ens bryr er om.

Vi i Sverigedemokraterna tycker att det är viktigt att man är konsekvent, tydlig och rak hela vägen, även i det interna spelet. Därför måste man också peka ut de medlemsländer som faktiskt inte sköter sig i detta avseende. Det är där jag vill ha svar från Jörgen Hellman. Varför vill inte Socialdemokraterna vara med och arbeta för att stärka EU? På det här sättet försvagar ni i stället EU i detta avseende.

Anf. 90 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru talman! Under dessa två minuter lär jag hinna svara på frågan fullt ut.

En del med svarta listan är förebyggande. Vet länder att de kan komma med på svarta listan kanske de ändrar aktiviteter så att de inte kommer med på svarta listan. På så sätt är systemet med svarta listan bra.

Att ändra regler gemensamt i EU gör att de EU-länder som slirar lite på reglerna kommer att tvingas att följa dem. Det gäller alltså att vara aktiv när det gäller gemensamma EU-regler. Jag ska ge ett exempel. Det gäller momsdirektivet och det som vi jobbar med i utskottet – momsfrågorna. Ju mer det blir samma system, desto mindre problem blir det med att företag försöker flytta vinster genom momstransaktioner och annat. Det beskattas då rätt i de länder där det ska beskattas.

Gemensamma system kommer alltså att minska detta, så att inte vissa länder utmärker sig genom att slira på reglerna.

Det är också så att detta drabbar svenska företag. Det drabbar svenska multinationella företag, med en ökad byråkrati. Därför måste vi verkligen tänka på vad reglerna, till exempel när det gäller moms, ger för effekter för företagen. Det är både och. Men svarta listan gäller länder som är utanför EU-medlemskapet.

Anf. 91 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Vad får jag för pengarna? Så sa ordföranden för Svenskt Näringsliv, han som meddelande sin avgång i dag. Det var även en svordom inlagd i det, men innehållet i frågan var: Vad får jag för pengarna?

Eftersom vi lever i den tid vi gör blev detta naturligtvis snabbt en hashtag på sociala medier. Vissa ville försvara Svenskt Näringslivs företrädare och menade att vi ju har väldigt höga skatter i det här landet, men merparten, åtminstone som jag såg, radade i olika sammanhang upp vad det är vi faktiskt får.

Vi får utbildning. Innan vi över huvud taget kan alfabetet får vi börja i förskolan. Vi har möjlighet att gå hela vägen fram till universitetet, där vi möjligen forskar fram nya mediciner eller något annat oerhört avancerat, beroende på vilken inriktning vi väljer.

Vi har möjlighet att få sjukvård. Den som föder barn eller ligger på akuten efter en skada får en räkning på någon eller några hundralappar, fast den egentliga kostnaden är flera tusen kronor.

Vi får äldreomsorg när vi blir äldre, vi får vägar och järnvägar och vi får mycket mer som vi framöver kommer att diskutera här i kammaren när vi kommer att besluta om 27 olika andra steg inom de olika utgiftsområdena.

I dag sätter vi ramarna för statens inkomster och statens utgifter. Jag tycker att vi i alla fall kan konstatera att vi får väldigt mycket för pengarna.

De skatter vi tar in finansierar välfärden, men de ska också styra. Vi ska sträva efter att ha ett optimalt skattesystem, ett system som främjar innovation och bidrar till miljösmarta lösningar och som också fördelar på ett så bra sätt som möjligt.

Fru talman! De kommande decennierna kommer vi att stå inför en lång rad av utmaningar. Det handlar om miljö och klimat, där vi måste ändra utvecklingen. Det handlar om integration och etablering i en väldigt vid bemärkelse. Det handlar om en demografisk utmaning, där vi har många äldre som kommer att gå i pension och så småningom vara i behov av äldreomsorg och där det är färre i arbetsför ålder som måste arbeta för att finansiera detta.

Vi har en ökad digitalisering och globalisering och möjligheter på massor av sätt, men det är också en del utmaningar. Vi har också en ökad skuldsättning hos hushållen som vid nedgång och räntehöjningar kan bidra till problem. Det finns också oroande tendenser om inkomstspridningen, som ökar i stora delar av världen.

Skattesystemet kommer aldrig att vara den enda lösningen eller det enda svaret, men det är och förblir en viktig del. I budgeten som vi beslutar om i dag och även tidigare under mandatperioden har vi vidtagit många viktiga åtgärder, även om det kommer att behövas fler reformer.

Vi kommer framöver att behöva öka den miljöstyrande effekten i skattesystemet. Den som släpper ut måste också betala för det. I den här budgeten inför vi en skatt på flyg. Det är en försiktig skatt. Den kommer att behöva öka över tid, och vi måste också använda fler styrmedel för att ställa om flyget, exempelvis byta bränsle.

Vi aviserar också att reseavdraget framöver kommer att behöva förändras. I dag är det utformat så att det gynnar pendling med bil i storstadsregioner där det många gånger finns fullgoda alternativ. Glädjande nog har vi sett i två olika blocköverskridande överenskommelser att det har funnits en samsyn om att förändra detta. Vi behöver kontinuerligt vässa skatterna så att de styr optimalt också miljömässigt.

Fru talman! Flera av de borgerliga partierna – Moderaterna och framför allt Kristdemokraterna – har föreslagit kraftigt höjd moms främst på mat och livsmedel. Jag tycker att det är intressant att reflektera över, eftersom det finns andra skattehöjningar som beskrivs i väldigt drakoniska ordalag. Tidigare i den här debatten har dock ingen av företrädarna nämnt dessa skattehöjningar, som i Kristdemokraternas fall handlar om 15 miljarder kronor.

I att öka den miljöstyrande effekten ingår också att sänka skatter på saker som vi vill se mer av. Regeringen har sänkt moms på reparations-tjänster och utvidgat RUT. Nu införs också växa-stödet för de allra minsta företagen.

I en utredning som kom i somras, utredningen om cirkulär ekonomi, föreslogs att ett hyberavdrag, ett nytt tjänsteavdrag, skulle införas. Det är intressant att fundera på inför kommande mandatperiod.

Sammantaget är det här en grön skatteväxling som leder till förbättrad miljö, minskade utsläpp och ökad återvinning såväl som förbättrad etablering och fler jobb – samtidigt. Det är väldigt bra.

Miljöpartiet vill, liksom flera andra partier har sagt här tidigare, se en större skattereform under nästa mandatperiod. Naturligtvis är innehållet avgörande för hur en sådan ska se ut, och för vår del är skatteväxlingen en bärande del även om det finns fler.

Vi vill inte ha för stora inkomstskillnader mellan människor i samhället. Vi har sänkt pensionärsskatten tidigare och går nu också vidare med det. Överlag har vi en omfördelning i samhället som gör att det blir bättre.

Med ganska enkla medel skulle vi ytterligare kunna förbättra jämlikheten och rättvisan ännu mer. Vi gör det när vi förhindrar skattebrott, skattefusk och skatteflykt. Något som också skulle bidra till att minska problemet med skuldsättningen vore att fasa ut ränteavdraget. Det skulle även öka den finansiella stabiliteten och rörligheten på bostadsmarknaden, vilket vore väldigt bra.

Fru talman! Av debatten att döma kan det kännas som om skatterna hela tiden ökar. Så är det inte. Vi har en skattekvot på ungefär 43 ½ procent, vilket är väsentligt lägre än när det var som högst, 1990, när också den senaste skattereformen gjordes. Visst, Centerpartiet har föreslagit att vi ska ned på OECD-snittet. Det skulle betyda att vi skulle behöva skära ned 400 miljarder kronor från budgeten. Det är inte en politik som Miljöpartiet eller regeringen står för. Jag vet inte om det är något som övriga borgerliga partier och Sverigedemokraterna ställer upp på, men det är åtminstone inte den politik som jag vill se.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. (Applåder)

Anf. 92 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Rasmus Ling inledde med frågan: Vad får vi för pengarna? Vi är nog ganska överens om att vi får ganska mycket för pengarna, även om vi kan vara mer effektiva med de pengar som kommer in och även använda dem på andra sätt. I mitt anförande talade jag faktiskt om vad som var problematiken, det vill säga längre köer inom sjukvården och människor som står i kö till ett äldreboende men som inte får plats.

En lika relevant fråga tycker jag är: Varifrån kommer pengarna? Då är nog Rasmus Ling och jag överens om att de ibland kommer från de företag som vi hoppas ska starta, växa och utvecklas i Sverige så att de kan anställa folk, vilket i sin tur betyder att man kan betala den skatt som vi önskar.

Vi har ett problem i Sverige som gör att företag inte startar och att människor faktiskt inte vågar ta det ansvar som det innebär. Det handlar om det företrädaransvar som finns i skattelagstiftningen och som innebär att man som företrädare i ett bolag, där man kanske sitter i styrelsen, dagen efter att till exempel arbetsgivaravgifter ska vara inne utan påminnelse kan bli avkrävd dessa pengar.

Om man frågar dem som har erfarenhet av att sitta i en bolagsstyrelse säger de att de aldrig sitter i en styrelse i ett bolag som är nystartat och under utveckling, eftersom det är för stora risker. Det är faktiskt de som skulle behöva sitta i dessa bolagsstyrelser för att hjälpa till att utveckla dessa bolag. Jag menar att det stoppar nybildandet av bolag och stoppar att erfarna hjälper de nya, utvecklande företagen i styrelsearbetet.

Nu har regeringen tillsatt en utredning som ska se över detta. Men grov oaktsamhet, som det står i lagen kring detta, har man inte tagit med i utredningen över huvud taget, utan man gör bara en generell utredning. Jag frågar om Miljöpartiet står bakom utredningen eller vill gå längre.

Anf. 93 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det är glädjande att höra att vi är överens om att välfärden behöver utvecklas och förbättras och att vi ser samma problem med långa köer och annat som behöver åtgärdas inom välfärdssektorn.

Frågan om företrädaransvaret svarade Larry Söder själv lite grann på. Regeringen har tillsatt en utredning för att se över det. Det är naturligtvis svårt att svara nu, efter några veckor, på vad utredningen kommer att komma fram till. Vi har sett att det har varit problem emellanåt och att det även skapat väldigt stora problem. Det behöver vi naturligtvis komma ifrån. Samtidigt måste det vara ett visst ansvar i att sitta i en bolagsstyrelse. Den här frågan är inte så svart eller vit som den ibland framställs som.

Jag vill passa på att fråga Larry Söder hur Kristdemokraterna ser på det framtida skatteuttaget. Har ni samma syn som Centerpartiet har gett uttryck för och vill ned till en genomsnittlig OECD-nivå, vilket alltså betyder att det är 400 miljarder kronor som ska skäras bort från statsbudgeten?

Anf. 94 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Jag försökte ge Rasmus Ling en hint och en möjlighet att tala lite grann om företagaransvaret och att du ser samma problem som vi, det vill säga att inga människor sätter sig i bolagsstyrelser om det krävs att man tar samma ansvar som övriga när man försöker göra rätt och det inte handlar om att man försöker göra fel eller komma undan skatt.

Grov oaktamhet, som det står i lagen, är en ganska viktig del. Om man gör saker för att uppenbarligen undandra skatt ska man givetvis åka dit, men om man försöker göra rätt och riktigt menar jag att skatteskulderna är av samma typ som andra skulder, såsom skulder till bolagets leverantörer. Rasmus Ling tog inte den chansen. Uppenbarligen tycker han att skatterna är viktigare att ta in än skulderna från de bolag som levererar till företag som har lite problem med att betala. Det tycker jag är beklämmande, för företag måste kunna lita på att staten försöker hjälpa till så mycket som möjligt.

Att dra alla företagare över en kam och tala om att alla är skattesmitare därför att de inte betalar i rätt tid tycker jag är alldeles fel. Men det tycker uppenbarligen inte Rasmus Ling, eftersom han inte ville gå längre i utredningen och gå på grov oaktamhet.

När det gäller skattekvoten glömde Rasmus Ling en sak, och det är att när ni tog över regeringsmakten var skattekvoten 42,5 procent, det vill säga att den har höjts 1 procent under er regeringstid. Det betyder, menar jag, att vi går åt fel håll. Jag tycker att den ska sänkas och att pengarna ska användas så effektivt som möjligt, men som jag sa i mitt anförande beror det på vilka åtaganden man har mot medborgarna. Det måste hänga ihop på ett eller annat sätt.

Denna regering höjer hela tiden skatter. 63 skatter har ni höjt. Kommer det att bli 70, 80, 90 eller 100, eller när är ni nöjda?

Anf. 95 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det kommande året kommer skattekvoten att sjunka, så det som Larry Söder anför nu stämmer helt enkelt inte. Hur det ska se ut kommande mandatperiod får vi se. Från Miljöpartiets sida tycker vi inte att skattekvoten ska vara högre än vad den är i dag. Men det kommer att finnas många utmaningar. Kristdemokraterna och Larry Söder talar varmt om äldreomsorgen, vilket är ett oerhört viktigt område, men det finns ju många fler, och det finns stora behov av utbildning och annat som vi finansierar tillsammans.

Något som jag nämnde i mitt huvudanförande, men som Larry Söder inte tog upp vare sig i replikskiftet eller i sitt anförande, handlar om den ganska drastiska momshöjning som Kristdemokraterna vill göra – 15 miljarder kronor. Man talar mycket om att pensionärerna ska få det bättre. Vi har tagit bort skatteflyktan för pensionärer med pensioner upp till 17 000 kronor. Larry Söder vill sänka skatten för dem som har högre pensioner än så och vill finansiera det genom att höja momsen på mat. Det betyder att alla garantipensionärer, som har det allra sämst ställt, kommer att få högre

månadskostnader än vad de har i dag. Jag tycker att man kan fundera på om det är en sjyst prioritering.

Anf. 96 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Flygskatten är en av de skadliga skatter som jag nämnde i mitt huvudanförande. Jag nämnde inte flygskatten vid namn, men jag nämnde ett antal skadliga skatter.

Jag blir lite förvånad när jag hör Rasmus Ling från Miljöpartiet stå här och säga att det är bra att man ökar skatten på flyget och att det skulle påverka flygets miljöutsläpp. Jag antar att Rasmus Ling då menar att det ska flygas mindre, det vill säga att vi ska lägga ned flyget i viss utsträckning. Det är nämligen det som flygindustrin, resebranschen och företagen som är beroende av flyget i vårt avlånga land menar kommer att bli effekten. I mitt perspektiv blir åtgärden att skattebelägga flyget i tron att man ska förbättra miljön väldigt konstig.

När man lägger mer skatt på flygbolagen kommer lönsamheten för dem att minska. Det innebär att de får sämre förutsättningar att investera i nya, mer miljövänliga flygplan, motorer, nya bränslesystem och annat som skulle kunna göra flyget mer miljövänligt. Det kan väl inte vara så att Rasmus Ling tycker att viktiga transporter och nödvändiga persontransporter för företagen ska tas bort? Ska man kanske åka snälltåg upp till Luleå eller så?

Framför allt: Varför vill man ta bort förutsättningarna för flygbolagen att skaffa mer miljövänliga flygplan?

Anf. 97 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det är jätteroligt att frågan om flygskatten kommer upp till diskussion här.

Sverigedemokraterna är ju kända för att ha ett totalt ointresse för allt som heter miljö och klimat. De ledande företrädarna som är ansvariga för miljöfrågor förnekar till och med att det finns problem över huvud taget med global uppvärmning. Det är jättebra att denna fråga kommer upp.

Flygskatten, som föreslås i budgeten, är på en mycket försiktig nivå. Det handlar om 60 kronor för inrikesresor och inom EU och upp till 400 kronor för de allra längsta resorna. Hade den varit högre hade den haft en tydligare miljöeffekt. Då hade den också fått större effekt för flygbolagen som får betala för den. Men nu börjar vi på en försiktig nivå och behöver sedan gå uppåt. Detta är inte det enda styrmedel som vi kommer att behöva för att ställa om. Vi kommer också att behöva göra ett bränslebyte på motsvarande sätt som vi gör på personbilssidan.

I Norge, där man har haft denna flygskatt, har det lett till mer effektiva transporter. De flygplan som ändå går har en större belägningsgrad. Norge är ju mer beroende av flyget än vad vi är i Sverige, och att det har gått där visar nog att det kommer att gå väldigt bra här också.

Olle Felten raljerar över företag som åker snälltåg till Luleå. Jag tycker inte att företag som tar miljö- och klimatfrågor på allvar och som använder tåget, oavsett om det är norrut mot Norrbotten och Luleå, söderut eller någon annanstans, ska missgynnas på det sätt som sker i dag. Flyget är helt befriat från skatt, vilket skiljer det från alla andra transportslag.

Vi ska inte missgynna företag som går före och har miljö och klimat som en del av sin affärsidé.

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

Anf. 98 OLLE FELTEN (SD) replik:

Fru talman! Poängen är att Miljöpartiet motverkar miljöförbättringar genom sina skadliga skatteförslag. Det är poängen, Rasmus Ling.

Ni tar bort förutsättningarna för flygindustrin i Sverige att göra investeringar för att förbättra miljön. Vi behöver flygtransporter. Vi kan inte åka långsamma färdmedel när vi ska från södra till norra Sverige. Det kan vara 150 mil, och ibland behöver man transportera sig snabbt. Det är inget konstigt utan helt nödvändigt.

Rasmus Ling från Miljöpartiet agerar tillsammans med de röda partierna för att försämra förutsättningarna för att göra de nödvändiga transporterna mer miljövänliga. Det är detta som är det tråkiga. Flygindustrin har kommit med mängder av utredningar och rapporter som visar att det är så. Detta kan inte Rasmus Ling smita undan, utan det är den frågan jag vill ha svar på: Varför vill Miljöpartiet minska förutsättningarna för flygindustrin att förändra sin flygplansflotta och bli mer miljövänlig?

Anf. 99 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Sedan 1990 har utsläppen från flygindustrin, både i Sverige och globalt, ökat mångdubbelt. Detta tycker nästan alla är ett problem. En stor majoritet i Sveriges riksdag och en stor majoritet av världens länder tycker att detta är ett stort problem. Sverigedemokraterna förefaller inte tycka det.

Varför säger jag så? Jo, för att Sverigedemokraterna konsekvent säger nej till alla förslag, regleringar och styrmedel som läggs fram, oavsett om det gäller kemikalier eller utsläpp från jordbruket. Man säger nej till att investera i höghastighetståg eller befintliga tåg, och man säger nej till flygskatter. Man säger ja endast till motorvägar och annat som ökar utsläppen.

Flyget behövs ibland – det gör det – men vi måste göra en omställning, framför allt på de sträckor som inte är 150 mil utan som ligger i häradet 50–80 mil. Där ska järnvägen vara det naturliga sättet att färdas, för privatpersoner men helst också för företag. Då krävs att tåget är snabbt, smidigt och pålitligt.

Det måste också vara neutrala regler. När vi gynnar flyget och har det helt obeskattat är det inte konstigt att många kommer att välja flyget. På det sättet ska vi inte ha det.

Anf. 100 MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Skattesystemet ska utformas så att finansieringen av den offentliga verksamheten tryggas på lång sikt. Skatterna ska bland annat hjälpa till att utjämna inkomst- och förmögenhetsklyftor, och de ska vara verktyg i omställningen till ett miljömässigt hållbart samhälle.

Därför är skattepolitikens främsta uppgift att finansiera den gemensamma välfärden, olika samhällsfunktioner och andra offentliga utgifter. Vid sidan av detta ska den även skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt, hög sysselsättning och ett rättvist fördelat välstånd.

Fru talman! I Sverige har Vänsterpartiet länge varit pådrivande i uppbyggandet av en omfattande offentlig sektor i ekonomin, finansierad genom progressiv och solidarisk beskattning av medborgare och företag – en

gemensam och solidarisk sektor, grundad på principen av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov. Därför har Vänsterpartiet valt många satsningar som går till välfärden, bland annat rättvisemiljarderna till det svikna Sverige.

Nu införs en tioårig mångmiljardsatsning som kommer att beröra många bruksorter, glesbygdskommuner, socialt utsatta stadsdelar och förorter runt om i Sverige. Pengarna ska kunna sökas av kommuner som har områden som karaktäriseras av exempelvis hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, socioekonomisk utsatthet och lågt valdeltagande.

Fru talman! När vi ser hur arbetsrätten urholkas av den borgerliga politiken gör vi satsningar som ger nästan 3 miljoner löntagare en skattesänkning när skattereduktion för fackföreningsavgift införs.

Vänsterpartiet har redan drivit igenom flera höjningar av underhållsstödet, och nu gör vi det igen.

Fru talman! Vänsterpartiet har trots sin roll som oppositionsparti lyckats driva igenom viktiga satsningar i budgeten som leder till ett jämlikare Sverige: sommarlovsstödet för aktiviteter för barn och unga, som byggs ut, avgiftsfri simskola, förstärkning av gymnasieskolans introduktionsprogram, höjt studiebidrag, borttagen karensdag i a-kassan, sänkt skatt för personer med sjuk- och aktivitetsersättning, höjt tak för sjukpenning, höjt bostadstillägg för ålderspensionärer och personer med SA-ersättning och så vidare, så som nämndes här tidigare. För att lyckas med detta behövs ett fungerande och solidariskt skattesystem – ett skattesystem där var och en gör rätt för sig och betalar sin del av skatten.

Jag kom till Sverige för lite mer än 20 år sedan från ett litet land i Västafrika. Mina föräldrar hade arbetarbakgrund, och det enda jag hade mycket av på resan hit var stora drömmar – drömmar om ett bättre liv för mig och min familj.

Jag fick möjlighet att gå i skolan, lära mig svenska och gå på högskola och universitet för att utbilda mig. Jag använde sjukvården, och jag skaffade mig familj vilket ledde till att jag använde barnomsorg. Nu går barnen till skolan, och jag – jag! – sitter i Sveriges riksdag.

Det har inte varit en lätt resa. Den var tuff, men vilken resa! Allt detta gjordes möjligt därför att människor gjorde rätt för sig och betalade skatt som användes för att finansiera välfärden. En solidarisk skattepolitik gjorde min resa möjlig. Då är det bara rätt, fru talman, att jag, nu när jag har ekonomiska förutsättningar och förmåga att betala skatt för att möjliggöra en likadan resa för andra som kommer efter mig, gör just detta: betalar skatt. Det är vad en solidarisk och rättvis skattepolitik handlar om.

Vi lever i en orättvis, ohållbar och orimlig värld. I enlighet med det kapitalistiska systemets logik samlas allt större rikedomar i ett fåtal händer, medan miljarder av världens befolkning hålls nere i fattigdom och ofrihet. Klyftorna vidgas, och giriga riskkapitalister och höginkomsttagare använder sig av skatteplanering för att hålla undan miljarder från skatte-kassan. Skatteuttaget övervältras på ekonomiskt svagare grupper i samhället. Kapitalet utnyttjar varje skillnad i sociala rättigheter för att maximera sina vinster. Arbetare ställs mot varandra. Fackliga rättigheter angrips och försämras. Att motverka skattefusk och aggressiv skatteplanering är en fortsatt hög politisk prioritering för Vänsterpartiet.

Fru talman! Sverige har en stark ekonomisk tillväxt i dag, men den ekonomiska tillväxt som trots allt ägt rum har gjort de rika rikare samtidigt som den synliggjort avsaknaden av politisk vilja att rättvist fördela samhällets resurser.

Fru talman! Den budget som Alliansen, med Moderaterna i spetsen, presenterat bygger på att sjuka, arbetslösa och nyanlända ska betala för skattesänkningar för dem som redan har ett jobb. Man genomför besparingar på sjuka och arbetslösa med ca 7,5 miljarder. Denna politik har prövats, och det blev inte några fler jobb. Tvärtom ökade arbetslösheten och klyftorna under Alliansens tid.

Det är dock anmärkningsvärt att se hur Alliansen med Moderaterna i spetsen av olika skäl har valt att inte prioritera detta. Man har valt att jaga krigsflyktingar i stället för skatteflyktingar och att jaga papperslösa flyktingar i stället för att följa the paper trail och jaga de internationella ekobrottslingarna. Men förhoppningsvis är de senaste avslöjandena i paradise papers en ögonöppnare för regeringen och svenska folket.

Fru talman! Bakom varje stressad lärare, utbränd sjuksköterska, socio-nom och polis ligger det en girig riskkapitalist och skattesmitare.

Fru talman! Det är tråkigt att se att Alliansen fortfarande tror på sin mirakelkur om att sänkta skatter skulle ge fler jobb, när vi redan har prövat detta under åtta års tid. Jobben blev inte fler, trots att man gjorde rekordstora sänkningar av skatterna.

Extra oroväckande är det att se Alliansen föreslå samma verkningslösa medicin i kombination med uppstramningar av a-kassan och sjukförsäkringen nu när sjukfrånvaron bara ökar. Jag tycker att det är mycket oroande och bakåtsträvande.

Fru talman! Det sägs att definitionen av galenskap är när man fortsätter att göra samma sak om och om igen och förväntar sig olika resultat. Därför är det kanske dags att Alliansen ser över sin politik. Denna politik bygger nämligen på en ekonomisk kalkyl som grundar sig på en omvänd Robin Hood-politik. Den bygger på att de rika har för lite pengar och att de fattiga har för mycket pengar. Ni tar från de fattiga och ger till de rika, från arbetare till riskkapitalister, från sjuksköterskan, från polisen, från läraren, från svetsaren till riskkapitalbolag. Ni sänker skatten för de rika och sänker lönen för de fattiga. Det kan aldrig vara rimlig, rätt och rättvis fördelningspolitik.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Men jag vill avsluta med en sak som min partiledare Jonas Sjöstedt sa häromdagen om vad er politik innebär. En kassörska på Willys betalar en större andel av sin inkomst i skatt än ägaren till matkedjan Willys, som är en miljardär.

Fru talman! Det är varken rätt eller rättvis omfördelningspolitik.

(Applåder)

Anf. 101 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Först vill jag fråga Momodou Jallow om det var hans första anförande i riksdagen.

(MOMODOU JALLOW: Ja.)

Jag gratulerar.

Mycket av det som du säger, Momodou Jallow, har vi tidigare hört din företrädare tala om.

Jag studsade lite när du talade om en omfattande offentlig verksamhet och att man är stolt över att det är ett mål i sig. Det får du gärna utveckla – om du tycker att det är ett mål i sig, eller om vi faktiskt ska ha en offentlig verksamhet som utgår från att människor får de behov tillfredsställda som de behöver få tillfredsställda, det vill säga att de får hjälp från staten när de behöver få hjälp, men att människor i övrigt ska kunna fatta sina egna beslut.

Momodou, du talade mycket bra om din personliga resa. Jag tycker att det är bra att få reda på lite grann om dig som person. Men det finns också människor här i Sverige som har gjort en personlig resa genom att LSS-verksamheten har byggts upp i Sverige. Det har blivit en rättighet att kunna få hjälp och stöd i den omfattning som man behöver.

Jag vet att Kristdemokraterna och Vänsterpartiet har samma uppfattning i denna fråga, det vill säga att den situation som regeringen har försatt många människor i när det gäller LSS inte är acceptabel. Som vår statsminister skulle säga: Det är inte okej. Man har gjort så att människor faktiskt förlorar sin värdighet.

Eftersom jag anser att Vänsterpartiet stöder denna regering, det vill säga att ni inte är något oppositionsparti utan ett parti som stöder regeringen, undrar jag: Skulle ni kunna hjälpa oss i oppositionen att faktiskt få igenom detta? Regeringen förstår uppenbarligen inte problemet. Regeringen vill skjuta fram problemet till efter nästa val. Jag menar att Vänsterpartiet och Kristdemokraterna i denna fråga har samma uppfattning om att vi måste göra någonting åt detta för människorna här och nu. Hur kan du hjälpa oss?

Anf. 102 MOMODOU JALLOW (V) replik:

Fru talman! Jag håller med dig, Larry Söder, när det gäller LSS-problematiken. För Vänsterpartiet är det mycket viktigt att man får sitt stöd utifrån behov, precis som jag sa i mitt anförande. Det är viktigt att skattepengarna används för detta och ingenting annat.

Som du sa förlorar människor sin värdighet i denna process på grund av byråkrati. Det tycker vi inte är acceptabelt. Vi har varit mycket tydliga med att vi tycker att de människor som behöver hjälp ska få den hjälp som de behöver. Det kommer vi att fortsätta jobba för från Vänsterpartiet.

Trots att vi samarbetar med S, MP och regeringen är vi fortfarande ett oppositionsparti. Det är vi mycket tydliga med. Vi ingår inte i regeringen. Därför kan vi inte ta ansvar för det som regeringen gör.

Det som vi kan göra är att använda vår position som oppositionsparti för att försöka påverka så mycket som möjligt med vår politik, och det är det vi har gjort i den budgetförhandling som vi har deltagit i.

När det gäller det som du nämnde om den offentliga verksamheten tycker vi att det är mycket viktigt att så mycket som möjligt av skattebetalarnas pengar används för att hjälpa de människor som bor i detta land. Vi har sett hur den offentliga verksamheten, till exempel när det gäller välfärden, har krackelerat. Vi har sett hur välfärden håller på att nedmonteras.

Det är en mycket viktig fråga för oss att välfärden, som människor under många år har jobbat för att bygga upp, ska upprätthållas så att alla som behöver använda välfärden ska få den hjälp som de behöver. Det är inte vinsten som ska avgöra, utan behovet. Det är Vänsterpartiets politik.

Anf. 103 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru talman! Momodou Jallow kan tala om för mig hur många gånger som helst att ni anser att ni är ett oppositionsparti. Men den dag som ni talar om att ni inte stöder den regering som vi nu har finns inte den regeringen längre. Enligt mitt synsätt är ni ansvariga för den regeringspolitik som förs. Ni får klä skott för alla de beslut som denna regering tar, eftersom ni stöder den.

Det är därför som min ingång i detta är: Hur kan ni stödja en regering som tar bort rätten till värdighet för människor genom att man minskar på LSS på detta sätt? Det är ert ansvar. Ni är ett av tre partier som har ansvar för denna regerings politik. Ni borde ta detta ansvar genom att ställa större krav på regeringen. Jag tror inte att Sveriges befolkning går på att ni säger att ni är ett oppositionsparti. För den dag som ni säger att ni inte stöder regeringens budget faller denna regering. Det är ett faktum.

Sedan talade du om att välfärden krackelerar. Ja, det gör den. 70 000 människor har väntat mer än 90 dagar på den vård som de faktiskt är berättigade till. 5 000 människor står i kö till ett äldreboende som de har fått beviljat. Ja, välfärden krackelerar. Och ni är medansvariga till det, eftersom denna regering inte gör några strukturella reformer för att förändra detta.

Det är inte roligt att som ni vara ett parti som stöder regeringen utan att sitta i den. Jag är medveten om det, Momodou. Men jag tror att vi i just LSS-frågan kan skaka hand och tala om för regeringen att den måste ändra sig, alldeles oavsett om vi är i opposition eller sitter i regeringen. Detta är nämligen ovärdigt inför de människor som behöver LSS. Jag tror att Vänsterpartiet är så starka att de faktiskt kan göra det.

Miljöpartiet och Socialdemokraterna ser inte detta behov utan vill vänta till efter valet. Låt dem inte skjuta denna fråga framåt. Människor är värda ett bättre öde.

Anf. 104 MOMODOU JALLOW (V) replik:

Fru talman! Jag har, som sagt, inte någon avvikande mening när det gäller just det som har med LSS att göra. Precis som du säger är människor värda mycket mer. Vi ska inte låta människor lida på grund av byråkrati. Det håller jag med om till hundra procent.

När det gäller just den offentliga sektorn vill jag framhäva mycket starkt att vi inte ingår i regeringen. Vi försöker påverka med vår politik. Vi förhandlar, precis som man gör i all annan politik, och försöker få fram den politik som vi står för. Det är det som vi har gjort. Det innebär inte på något sätt att vi ingår i regeringen. Det vill jag tydliggöra. Vi är kanske inte överens i denna fråga, men jag vill verkligen tydliggöra att vi inte ingår i denna regering. Vi gör vårt bästa för att påverka politiken i Sverige, precis som alla andra gör och precis som ni gör.

När det gäller LSS, den offentliga sektorn och allt annat i Sverige som vi har talat om är det mycket viktigt att också tala om problematiken och orsaken till problematiken. Anledningen till att många människor inom

Prot. 2017/18:35
22 november

Statens budget 2018
Rambeslutet

välfärdssektorn – poliser, lärare, sjuksköterskor och andra – går på knäna är att det har bedrivits en politik som bygger på skattesänkningar.

Vi kan inte finansiera välfärden utan skatteintäkter. Om vi inte har skatteintäkter kan vi inte finansiera denna viktiga kärna, och då kommer våra viktiga institutioner i samhället inte att fungera som det är tänkt. Det är en politik ni står för, Larry Söder. Det är en politik som ni stod för under åtta års tid, då ni gång på gång sänkte skatten för de rika. Det har påverkat just dessa viktiga samhällsfunktioner, och det måste vi kunna prata om.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Höständringsbudget
för 2017

§ 8 Höständringsbudget för 2017

Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU11
Höständringsbudget för 2017 (prop. 2017/18:2)
föredrogs.

Anf. 105 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 i detta betänkande om höständringsbudgeten. Det är en budget som till skillnad från statsbudgeten är till för att göra ändringar i statens utgifter för innevarande år därför att ordinarie budget inte har räckt till.

Vi har de två senaste åren sett parti efter parti ompröva sin politik på flera områden. Det är positivt; det behövs fler politiker som kan erkänna att de har haft fel i sina tidiga bedömningar. Den stora frågan kvarstår dock: Har man omprövat eller har man anpassat sin politik? Har man alltså omprövat den för att man genuint tror på sina nya ställningstaganden, eller har man anpassat den på grund av att det är en populär ståndpunkt i väljar-kollektivet? Det återstår att se. Tiden kommer att utvisa om man kan gå från ord till handling.

Det vi kan konstatera är dock att Sverigedemokraterna är helt ensamma om att lämna ett motförslag till regeringens ändringsbudget här i dag. Det är inte heller första gången det händer. Varför är det så? Är det för att det saknas engagemang för ändringsbudgeten? Det är möjligt att det är så i vissa partier. Eller är det för att man, som i denna budget, inte tycker att nästan 7 miljarder mer till invandringen är dålig politik? Man kanske tycker att köerna i vården inte ska vara kortare. Man kanske är nöjd med hur tryggheten ser ut i våra förorter. Man ser inte integrationsproblemen som ett problem.

När vi talar om integration kan det betyda olika saker beroende på vem man frågar. De allra flesta partier verkar vara överens om att man är en del av det svenska samhället när man har jobbat minst en timme i veckan. Till detta räknas också om man deltar i diverse subventionerade arbetsmarknadsåtgärder. Sverigedemokraterna delar inte denna uppfattning; vi tycker att det är en väldigt generös definition.

Det som är intressant i sammanhanget är dock att detta går att mäta i det så kallade sysselsättningsgapet, det vill säga skillnad i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda. Faktum är att ingenting pekar på att sysselsättningsgapet minskar eller kommer att minska, trots en fördelaktig

åldersprofil bland de nyanlända och trots en högkonjunktur. Tvärtom pekar allt på att det kommer att öka när nästa lågkonjunktur slår till.

Fru talman! I bakgrunden håller också ett skuggsamhälle på att växa fram. Då tänker jag främst på det ganska stora antalet afghanska män som har kommit hit. Jag läste nyligen en artikel där man intervjuade en polis om just detta, och han förklarade att många av dem går ett sorgligt öde till mötes. De hamnar i kriminalitet, missbruk och prostitution. Det som slog mig är dock att de kom hit med drömmar om guld och gröna skogar, men i artikeln vittnas det om ett påtagligt hat mot Sverige.

Man kan diskutera var ansvaret för detta ligger. Även om Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte är överens om hur denna fråga ska hanteras är det de facto denna regering som motiverat dessa människor att komma hit från första början – ett misstag som alla inblandade parter nu får lida för. Jag skulle därför vilja ställa tre frågor med anledning av detta.

För det första: Hur många av de 80 000 utlovade utvisningarna har verkställts?

För det andra: Hur många av dessa 80 000 har gått under jorden?

Den tredje frågan går till Moderaterna, som jag noterar har lämnat kammaren. Jag ställer dock frågan ändå: Varför röstar ni i dagens votering inte för ett stopp för ytterligare anslag till migrationsrelaterade utgifter?

Fru talman! I ändringsbudgeten är det inte möjligt att föreslå nya satsningar eller satsningar som är större än regeringens. Därför handlar denna proposition rent krasst om vad man *inte* bör lägga pengar på. För Sverigedemokraterna är det självklart att agera när vi inte är nöjda med de prioriteringar regeringen gör. Att inte göra någonting är samma sak som att acceptera politiken och acceptera samhällsutvecklingen i övrigt.

Det faktum att vi lägger fram ett alternativ till höständringsbudget är därför av lika högt symbolvärde som det är av praktisk betydelse. Även om vi sannolikt inte får igenom vårt förslag i dagens votering kan vi med handen på hjärtat säga att vi har gjort allt i vår makt för att få till en förändring – en sverigedemokratisk ensamrätt som visar att vi är den optimala motpolen mot den förda politiken och det enda riktiga oppositionspartiet.

Fru talman! I den nationalekonomiska terminologin finns det något som heter ”alternativkostnad”. Det är det du måste avstå från att göra. Om man frågar svenska folket vilka områden som är viktigast kommer tryggheten och sjukvården alltid högt upp på listan. Det är inte konstigt; vi har fler attacker än någonsin på blåljuspersonal. Förortsgång i numerärt överläge mot polisen gör att vi inte kan garantera säkerheten vare sig för medborgarna eller för polisen själv. Vi har en sjukvård som går på knäna – patienter flygs till andra länder för operation, och kvinnor tvingas föda bak i bilen på grund av nedstängda BB-avdelningar.

Nästan 7 miljarder kronor av de sammanlagda anslagsförändringarna kan direkt hänföras till migrations- och integrationspolitiken. För att få en känsla för den siffran ska jag konkretisera den något. 7 miljarder kronor motsvarar kostnaden för Säkerhetspolisen gånger fyra, 160 000 heltidstjänster för sjuksköterskor eller 17 000 årslöner för poliser. För 7 miljarder kronor hade vi kunnat höja polislönerna med 2 000 kronor i månaden, dubbla satsningarna på folkhälsan eller korta vårdköerna drastiskt.

Detta, fru talman, är alternativkostnaden för massinvandringen.

Anf. 106 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Hur man än planerar och hur väl vi än förbereder oss för framtiden anländer den alltid med en eller annan överraskning i bagaget. Vårt system för hur vi budgeterar och beslutar om detta i riksdagen tar hänsyn till den osäkerheten.

Osäkerheten gäller även för regeringen och de mycket noggrant bedömda utgifterna och inkomsterna i budgeten. Bedömningarna görs i augusti året innan budgeten ska falla ut på riktigt, och därför har vi ändringsbudgetar. De flesta partier i riksdagen brukar tycka att ändringsbudgetar är någonting man inte behöver lägga så mycket kraft på, eftersom det är regeringen eller regeringspartierna som ändrar i sin egen beslutade budget. Det är också skälet till att det är lite tomt på talarlistan i detta ärende, skulle jag tro.

Trots att det inte har hänt så jättemycket oförutsett och oväntat och trots att det inte handlar om några uppseendeväckande poster i ändringsbudgeten har det ändå föreslagits en del förändringar. Sverigedemokraterna har också reserverat sig mot dem. Jag ska nämna några av de saker som tas upp i reservationen.

Man tycker att Sameskolstyrelsen inte har skött sitt jobb och att vi borde ha bättre koll på deras pengar. Det är också ett uppdrag som Ekonomistyrningsverket får i budgetpropositionen – eller, rättare sagt: Regeringen säger att man ska ge det uppdraget.

Man tycker att det är fel att vi satsar pengar på solceller, där det har uppstått en kö som vi nu ser till att beta av bidragen till.

Man är också upprörd över att etableringsersättningen ökar. Det gör den dock därför att rätten till föräldraförsäkring har förändrats. Där sparar alltså staten mycket större pengar på de grupper som i dag kommer till Sverige med barn som är i förskoleålder; de får inte lika lång föräldraförsäkring. Då stiger å andra sidan etableringsersättningen, fast mindre.

När det handlar om anslagen till utgiftsområde 8 rör det sig inte om någon okontrollerad ökning. Det handlar om kommunernas ansökningar om ersättning, som är större än vad som har antagits i budgetpropositionen. Fler ansökningar har också bedömts kunna hanteras under 2017, varför beloppet är större. Det ligger även så till i processen att man behöver of-fentliga biträden.

Det ska förstås inte skymma bilden av att migrationen är ett anslag där kostnaderna nu kommer att minska i mycket stor omfattning. Antalet boendeplatser minskar i rask takt. Utgiftsområdet mer än halveras 2018 jämfört med i år, och det beräknas sjunka ytterligare – med en tredjedel – 2019. Det är alltså det långsiktiga perspektivet på detta utgiftsområde.

Fru talman! Jag vill slå fast att regeringen genom att hålla goda budgeteringsmarginaler sett till att det finns utrymme för denna typ av justeringar under pågående budgetår utan att vi riskerar att skapa några som helst sprickor i vårt budgetramverk eller i våra mycket starka offentliga finanser. Vi kommer nästa år att amortera över 40 miljarder på statsskulden, men även i år ser utfallet ut att kunna bli gott.

Jag yrkar alltså avslag på förslaget i utskottets betänkande.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU5
Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet och produktivitet
(skr. 2016/17:223)
föredrogs.

*Riksrevisionens
rapport om tings-
rätters effektivitet
och produktivitet*

Anf. 107 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Fru talman! För att förtroendet för rättsväsendet ska upprätthållas krävs att alla delar är rättssäkra och effektiva. Polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården måste självklart ständigt utvecklas och effektiviseras.

Riksrevisionen har en kontrollerande och pådrivande funktion. Ärendet i dag handlar om Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet och produktivitet – det vill säga hur många mål man avgör.

Det är viktigt att alla delar av rättsväsendet, och förstås alla statliga myndigheter, tar rapporterna från Riksrevisionen på största allvar.

Mycket av diskussionerna i dag i rättssamhället rör inställda rättegångar. Varje år ställs 6 procent av de planerade brottmålsrättegångarna in. Uteblivna tilltalade är den huvudsakliga anledningen, då de inte har kunnat nås för delgivning.

Brottmålsförhandlingar som gång på gång ställs in på grund av bristande delgivning påverkar tilliten till domstolarna. Även förhållandet att relativt många enkla brottmål preskriberas innan domstol får möjlighet att pröva målet påverkar förtroendet för domstolarna. Kostnader för försvarare samt besvär för vittnen och målsäganden är också en följd.

Domstolsverket har därför satt igång ett arbete för att på alla sätt se till att de verktyg som finns för att kunna delge den tilltalade verkligen används av de rättsvårdande myndigheterna. Det finns nämligen en stor mängd olika åtgärder och verktyg som kan användas, men vid en kartläggning av inställda förhandlingar har det visat sig att de inte använts. Om varje länk i kedjan skulle fungera skulle antalet inställda mål gå ned högst väsentligt.

Arbetet med att delge alla tingsrätter kunskaper går nu vidare. Det är ett bevis på att tingsrätters arbete kan och ska effektiviseras.

En annan åtgärd är det snabbförfarande som från åklagarsidan ska införas på försök. Vid två tingsrätter kommer från den 1 januari ett arbete med ett så kallat snabbförfarande att sättas igång.

Vid brott som till exempel rattfylleri görs utredningen på brottsplatsen och delges den misstänkte med detsamma. Tid för rättegång sätts också ut inom en mycket snar framtid. Detta arbete sätts igång vid årsskiftet, och det är bara att hoppas på framgång.

Jag har nu beskrivit två olika förfaranden som med största sannolikhet kommer att medverka till större effektivitet, och det är jag säker på att alla kommer att välkomna.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 108 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! Jag är inte oenig med Susanne Eberstein i något avseende. När det gäller Riksrevisionens rapport är det viktigt att konstatera att effektiviteten hos domstolarna har blivit högre.

Det man kan anmärka på är att produktiviteten har minskat med ungefär 2 procent per år. Till denna minskning finns två förklaringar, som är diametralt motsatta. Den första förklaringen är att man har för stora resurser i förhållande till arbetsbelastningen. Den alternativa förklaringen är att man har mer komplicerade mål, vilket också är en generell trend som vi kan se när det gäller domstolarna.

Vi har ett särskilt yttrande i detta ärende men inget annat yrkande.

I budgetpropositionen finns på utgiftsområde 4 Rättsväsendet en rubrik som heter ”Uppbromsning av flödet i början av rättskedjan”. Där säger regeringen att antalet skäligen misstänkta personer, antalet ärenden som redovisats till åklagare, antalet brottsmisstankar som har inkommit till Åklagarmyndigheten och antalet personuppklarade brott visade på tydliga ökningar åren efter 2006, följt av markanta minskningar under senare år.

Detta är naturligtvis oroande, inte minst med tanke på att polisen redovisade 26 procent färre ärenden till åklagare 2016 jämfört med 2006.

Nu satsar regeringen pengar på rättsväsendet utöver domstolarna i större omfattning än vad man har gjort tidigare, men man satsar inte lika mycket som Moderaterna. Jag tycker att man borde ha förväntningar på att det skulle komma in fler brottmål till domstolarna. Det är en ganska naturlig följd av satsningar på rättsväsendet i övrigt.

Vi satsar som sagt mycket mer, och vi förväntar oss också resultat. Vi tycker att det i grunden är fel att regeringen engångsvis plockar bort pengar från domstolarna, till exempel för finansiering av ett nytt insolvensregister hos Bolagsverket och Kronofogdemyndigheten. Man minskar också anslaget från 2018 för att finansiera ökningen av anslagen till Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Nu har jag bara talat om brottmålen. När det gäller tvistemålen ser vi en hel del oro på marknaden, men det är ganska svårt att sia om hur utvecklingen för tvistemål kommer att se ut. Där kan man alltså inte förvänta sig vare sig det ena eller det andra, men prognosen kanske ändå blir att det blir fler tvistemål än tidigare.

Det viktiga här är att man inte minskar olika delanslag och att man tillskjuter mer pengar, vilket vi moderater gör. Vi tillskjuter mer pengar till domstolarna för att vara på den säkra sidan och undvika den vanliga ryckigheten. Vi gör det också för att vi har förväntningar på att övriga satsningar på rättsväsendet ska ge resultat.

I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 109 SUSANNE EBERSTEIN (S) replik:

Fru talman! Det är klart att varje krona som satsas på rättsväsendet är jättebra, men jag vet inte om den halva procent som Moderaterna, till skillnad från oss, lägger på domstolarna kommer att göra så stor skillnad. Jag tror snarare att det är det vardagliga, trägna arbetet av duktiga tjänstemän som kommer att innebära att effektiviteten ökar. Jag har svårt att tro att just den halva procenten i ökade anslag till domstolarna skulle betyda så hemskt mycket.

Vi gör jättesatsningar på polisen. Vi hoppas att detta inte bara ska innebära att antalet poliser blir större utan även att mer jobb utförs, för det är väl det som vi saknar i dag.

Anf. 110 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! Om det nu rör sig om så kallade jättesatsningar är de ändå inte lika stora som Moderaternas. Men bortsett från det måste man någonstans ha förväntningar på att detta ska leda till något resultat, och då är det väl ändå principiellt fel att minska anslagen till domstolarna för att finansiera ökningen av anslagen till Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Detta är naturligtvis också ett sätt att skicka signaler. Jag deltog själv en gång i tiden i det effektiviseringsarbete som ägde rum i domstolarna och vet att detta har gjorts på ett väldigt bra sätt. Det handlar ytterst om människor, precis som Susanne Eberstein säger, men trots detta är det kanske så att man från regeringens sida inte riktigt tror att de övriga satsningarna på rättsväsendet kommer att öka arbetsbelastningen för domstolarna. Det är nämligen vad detta kokar ned till.

Man kan tala om en halv procent hit eller dit, men det spelar inte så stor roll. Om man visar att satsningar görs visar man kanske också att man tror på att domstolarna kommer att utföra mer arbete med anledning av både brottmål och inkommande tvistemål.

Anf. 111 SUSANNE EBERSTEIN (S) replik:

Fru talman! Till de 5,6 miljarder som regeringen lägger på domstolsväsendet lägger Moderaterna och de andra ungefär 0,5 procent. Jag vet inte om det är en väldigt stark signal till domstolarna om att de betyder hemskt mycket mer i Moderaternas ögon än i våra. Jag tror inte att 5,6 miljarder plus 0,5 procent är det som kommer att göra skillnad för den effektivitet som vi faktiskt kräver av domstolarna.

Vad gäller satsningarna på polisen, som är större än de någonsin tidigare har varit, ska det, tycker jag, också ställas krav på större effektivitet.

Men skillnaden på 0,5 procent i anslagen är som sagt kanske inte vad som kommer att vara avgörande för om domstolarna blir effektivare eller inte. Jag tror inte det.

Anf. 112 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! Det handlar kanske inte ytterst om effektiviteten, för vi talar både om effektivitet och produktivitet. Jag har mer riktat in mig på produktiviteten här. Många faktorer spelar in för både effektivitet och produktivitet.

Jag kan dock bara nämna att så sent som i måndags besökte jag polisen i Uppsala. Där har man en mycket högre redovisning av antalet ärenden som går till åklagare än vad som finns på andra håll i landet. Att nå en högre redovisning är ganska enkelt. Om man redovisar förundersökningar med tillräckligt hög kvalitet leder ganska säkert många av dem till åtal och blir också mål i tingsrätten.

Om man har några förväntningar tycker jag i varje fall inte att man ska ta pengar från domstolarna för att finansiera Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Det kommer annars att göra att det blir ännu mer som genereras i form av åtal till domstolarna.

Det låter alltid så här när man diskuterar belopp. Varje satsning som regeringen gör är fantastiskt viktig, alldeles oavsett hur liten den än är. När det gäller oppositionens och Moderaternas satsningar är varje sådan från vår sida väldigt obetydlig, i motsats till regeringens satsningar.

Man måste ha någon idé om hur detta hänger ihop. Jag tycker att den idé som innebär att man ser bättre resultat i rättsväsendet i övrigt leder till att man satsar mer pengar på domstolarna och även rättsväsendet i övrigt. Moderaterna satsar mer på allt jämfört med regeringen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 10 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten

Justitiekommitténs betänkande 2017/18:JuU8
Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten
(prop. 2017/18:26)
föredrogs.

Anf. 113 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Det finns mellan varven alltid någonting att glädjas över. I detta betänkande är det bland annat att regeringen har gått Sverigedemokraterna till mötes när det gäller straffen för de grova vapenbrotten.

Redan första året av den här mandatperioden föreslog Sverigedemokraterna att straffen för grovt vapenbrott skulle skärpas så att den som går omkring med ett skarpladdat vapen eller automatvapen på stan direkt skulle kunna häktas i stället för att släppas fri. Regeringen såg vid det tillfället inget behov av någon lagändring utan ansåg att lagen var väl avvägd som den var. Inte heller ställde sig något alliansparti bakom Sverigedemokraternas förslag; de ansåg därmed också att lagen var väl avvägd som den var.

Så här har läget sett ut till så sent som för bara ett år sedan då jag senast ställde en fråga till den före detta inrikesministern, Anders Ygeman, huruvida regeringen avsåg att skärpa straffet. Inte heller då kunde regeringen ge något besked utan betonade i stället andra åtgärder som lösning på de eskalerande vapenrelaterade brotten runt om i vårt land.

Slutligen har dock polletten trillat ned för regeringen. Fler fritidsgårdar och korvgrillning med grovt kriminella gav uppenbarligen ingen effekt. Då tittar man till slut på vad Sverigedemokraterna har föreslagit, och man kopierar och presenterar det som sin egen politik. Det välkomnas från mig, fru talman, med ett bättre sent än aldrig.

Det här är det stora problemet med socialister och liberaler: Man ska alltid testa att grilla korv i tre år så fort ett nytt kriminellt fenomen utmärker sig. Under den tiden hinner kriminella döda både varandra och oskyldiga. Barnfamiljer får sina fönster söndersprängda eller sönderskjutna. Mer korvgrillning, säger liberaler och socialister. Kanske ska det också vara fler fritidsgårdar eller förtur i bostadsköer eller till arbete.

Fru talman! Sverige behöver ett nytt politiskt ledarskap, ett som inte alltid hittar svaren i samma gamla politik. Vi behöver ett ledarskap som tar samhällsproblemen på det allvar som de förtjänar och handlingskraftigt agerar i tid.

I detta sammanhang förtjänar faktiskt både den borgerliga oppositionen och den rödgröna regeringen kritik. Även om vi i huvudsak är positivt inställda till huvuddelen av de förslag som regeringen har landat i anser vi utöver att minimistrafpen bör skärpas också att straffens olika maximinivåer bör skärpas. För detta har vi en glasklar reservation i betänkandet som beskriver alla detaljer. Jag yrkar bifall till denna reservation.

Anf. 114 ELIN LUNDGREN (S):

Fru talman! *Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten* heter den proposition som vi nu behandlar. Den heter precis vad det handlar om, så det är lätt att förstå innehållet.

Huvudsyftet är tydligt. Vi vet att illegala vapen och handgranater i samhället får allvarliga konsekvenser då de kan användas i dödligt våld. Den här lagstiftningen ska bidra till att motverka det.

Jag lyssnade lite grann på budgetdebatten tidigare i dag, och då betonade bland andra finansminister Magdalena Andersson just denna reglering som ett exempel på allt som regeringen gör för att komma till rätta med brottsligheten.

Även om detta är bra löser förslaget naturligtvis inte problemen på egen hand, utan det handlar också om att se det i ett paket tillsammans med andra insatser som görs för att motverka brottsligheten. Oavsett vad Sverigedemokraterna säger ingår inte korvgrillning i detta paket, men väl straffskärpningar – även på andra områden – och mer resurser till hela rättsväsendet, bland annat polisen. Också tullen får tillskott för att bekämpa illegala vapen. Det kanske viktigaste av allt är en satsning på välfärden. Vi vet ju att en persons lyckade skolgång är det som absolut bäst förebygger kriminalitet.

Regeringen har tre förslag i propositionen. Det låter lite tråkigt när man räknar upp dem, men för att det ska vara lätt att förstå debatten gör jag det ändå.

Det första förslaget handlar om att ändra straffskalan för grovt vapenbrott och grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. Det blir en höjning av minimistrafpen från ett års fängelse till två års fängelse och en höjning av maxstrafpen från fyra års fängelse till fem års fängelse.

Det andra förslaget handlar om en höjning av minimistrafpen för de synnerligen grova brotten, från fängelse i tre år till fyra år.

Det tredje och sista förslaget handlar om att för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor av normalgraden ändras straffmaximum från två års fängelse till tre års fängelse.

Utöver detta har utskottet efter en alliansmotion enats om att be regeringen återkomma med ett förslag om en höjning av straffmaximum för de synnerligen grova brotten och förslag om att fler brott ska ses som grova. Skälet till detta är att utskottet är överens om att vi annars riskerar att få en för snäv straffskala.

I utskottet är vi också eniga om att förslagen i propositionen är bra, för när straffen uppgår till minst två års fängelse omfattas detta av nya möjligheter att använda tvångsmedel. Exempelvis kan åklagare föreslå häktning under förundersökningar. Varför är detta bra? Jo, det betyder helt enkelt att man kan låsa in en person som misstänks ha begått ett allvarligt brott under tiden för utredningen.

Lagrådet har granskat detta och kommit med en del kritik. Bland annat anser man att remisstiden har varit för kort och att tillräcklig konsekvensbeskrivning saknas. Men regeringen har bedömt att förslaget inte innebär en ny kriminalisering och har också sett att samtliga remissinstanser utom två har inkommit med sina remissvar. Vi i utskottet kan se att regeringen har brustit i hanteringen, men vi delar regeringens bedömning att det är angeläget att straffskärpningarna snabbt kan komma på plats. Jag vill ändå betona att det är viktigt med en god beredning och att vi generellt naturligtvis förväntar oss en sådan.

Utskottet har bedömt att de här förslagen är både ändamålsenliga och väl avvägda. Det viktiga slutmålet är att förslaget ska vara bidragande i kampen mot brottsligheten. Alla människor har rätt att känna sig trygga, och när förutsättningarna i samhället ändras kan lagstiftningen också behöva göra det. Det här är ett sådant exempel.

Fru talman! Med det yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 115 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Fru talman! Vi befinner oss i en kluven tid. Vi kan glädjande nog konstatera att vissa typer av brott minskar och att utsattheten för vissa typer av brott sjunker. Men samtidigt ser vi väldigt allvarliga tendenser till en ny hotbild i vårt samhälle. Det dödliga våldet ökar. Användandet av skjutvapen ökar. Otryggheten i vissa delar av våra bostadsområden ökar. Det blir allt svårare för blåljuspersonal att gripa in, hjälpa och stötta människor, eftersom man möts av ett motstånd som många gånger är oförklarligt.

Vi har under en följd av år sett en ökad användning av automatvapen, till och med handgranater, och attacker mot polisbilar. Man ger sig på rättsväsendets företrädare både på stationer och faktiskt i deras hem. Det är någonting som vi de facto inte kan acceptera och någonting som vi måste få stopp på. Under en lång följd av år har vi kunnat se att den ökade vapen användningen också måste leda till konsekvenser för oss som lagstiftare. Det har varit för lätt att i domstolen komma undan med innehav av väldigt potentia vapen. Det har varit alldeles för lätt att komma undan rimliga straffsätser vid innehav av inte minst militära vapen som handgranater. Detta måste vi åtgärda, och det är viktigt att vi gör det nu.

Delar av justitieutskottet har relativt nyligen gjort ett studiebesök i USA i extremt brottsutsatta städer: Baltimore och Chicago. Även om vi inte på något sätt har samma problem som de måste vi inse att vi måste göra någonting åt problemen nu, så att de inte ökar ytterligare. Det är nämligen samma drivkrafter bakom beteendena där som här. Det är kombinationen av känslan av utanförskap, unga människor, för mycket narkotika och skjutvapen som leder till mänskliga katastrofer. Det sker här precis som det sker där. Det är samma drivkrafter, och det gäller att vi får stopp på den här utvecklingen så fort som möjligt så att vi inte hamnar i liknande mängder som i USA.

Fru talman! Den här propositionen har varit ett dilemma. Förvisso har nu regeringen lämnat en proposition efter ett tillkännagivande från riksdagen, en av många beställningar, där behovet av skärpta minimistraff vid grovt vapenbrott påpekades. Detta kommer nu regeringen tillbaka med efter att Alliansen drivit fram tillkännagivandet. Det är samma sak med de grova brotten gällande tillståndspliktiga explosiva varor. Regeringen återkommer nu efter att riksdagen begärt detta i enlighet med en alliansmotion.

Dilemmat för oss är att regeringen har gjort lite och gjort det sent och slarvigt. Därför kom det också mycket riktigt allvarlig kritik från Lagrådet, som vi hade svårt att förhålla oss till. Vi har försökt föra ett resonemang, för vi ser att vi måste lösa problemet. Men detta har varit så pass slarvigt att samtliga partier delar kritiken gentemot regeringen, även Socialdemokraterna och Miljöpartiet, det vill säga regeringspartierna. Det utskottet säger är att det instämmer i Lagrådets bedömning att regeringen har brustit i beredningen av ärendet, bland annat genom en för kort remisstid och genom en bristande motivering till denna avvikelse från beredningskravet. Lagrådet avstyrkte propositionen därvidlag.

Vi tycker däremot att vi måste ta vårt ansvar. Visserligen måste man understryka vikten av kravet på beredning; det här måste vara en engångshändelse. Men samtidigt anser vi mot bakgrund av brottsutvecklingen att vi måste få de här straffskärpningarna i kraft så fort som möjligt. Därför valde vi en annan väg. Vi hade två val: att försöka stoppa propositionen eller att försöka förbättra den. Allianspartierna valde det senare. Vi ser det som ett sätt att se till att detta leder till riktiga åtgärder. Vi tycker inte att vi kan lagstifta direkt på plats. Delar vi Lagrådets kritik måste vi också följa spelreglerna. Men vi vill samtidigt inte att det här ska stanna vid reservationer utan att det ska bli riktig politik. Därför är vi ganska glada över att vi trots allt har lyckats få ett de facto fullständigt enigt utskott. Det finns visserligen en reservation, men den överensstämmer med majoritetens ståndpunkt.

Den nya beställningen, som nu gör att vi kommer upp i totalt 90 tillkännagivanden från justitieutskottet under den här perioden, innebär, som nämntes tidigare, att straffmaximum för de synnerligen grova brotten ses över efter remisskritik för att vi inte ska få en alldeles för snäv påföljds katalog för domstolarna att ta hänsyn till, men också att det är väldigt viktigt att titta på kvalifikationsgrunderna vad gäller grova vapenbrott och synnerligen grova vapenbrott. Det här har faktiskt aktualiserats under ärendets beredning, eftersom det relativt nyligen kom en dom från Högsta domstolen. Det här beslutet skulle egentligen nästan innebära att det behövs tre tillkännagivanden, för det finns samtidigt utskottstexter om att man ska se över även denna del i samband med att man ser över kvalifikationsgrunderna för de grova brotten.

Jag kan konstatera ganska nöjt – trots att det skaver något att vi genar lite grann i kurvorna – att vi har lyckats bli överens, att vi tillsammans kan försöka häva utvecklingen, att regeringspartierna har insett sina tillkortakommanden och att vi därför har fått ett gemensamt yttrande.

Fru talman! Jag är glad att detta har kommit till stånd, men samtidigt tror jag att det hade kunnat bli bättre. Sverige behöver en ny regering.

(Applåder)

Anf. 116 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande, inklusive tillkännagivandet.

Jag är faktiskt lite glad över att vi kan enas i den här frågan. När jag första gången hörde talas om straffmålet för framför allt handgranater för ett och ett halvt eller två år sedan måste jag medge att jag blev lite chockerad över hur det såg ut i Sverige. Brottslingar kunde tas av polisen på gatan i till exempel Malmö och man kunde hitta en handgranat i deras bagage, men sedan släpptes de igen. Det var inte tillräckligt högt straffvärde för att de skulle häktas. Det var i princip lagligt att springa runt med handgranater på stan tills man blev fälld. Så kan det inte få vara. Därför är det väldigt bra att vi nu i riksdagen kan enas om att höja straffet, så att dessa brottslingar kan häktas.

Den beskrivning jag fick vid den första dragningen i denna fråga var att det var så i Danmark; där blev man häktad direkt när man hade handgranater med sig. Jag måste också medge att jag första gången blev lite förvånad över att höra att folk sprang omkring med handgranater i Sverige. Varför var det handgranater och inte skjutvapen? Jo, det berodde just på att straffen var så låga. Vi har ett problem inte bara i Sverige utan i hela Europa efter framför allt Balkankrigen; det har funnits en stor illegal tillgång till handgranater på den svarta marknaden. Då är det väldigt viktigt att vi i Sverige tar tag i detta.

När jag ser hur det har accelererat och hur handgranater verkar ha blivit något av ett favoritvapen för interna gänguppågörelser blir jag chockad. Det är inte något nytt. Före 2014 skedde upp till åtta handgranatsattacker i Sverige. Efter det har det accelererat ännu mer. Det är då väldigt bra att vi nu i dag kan besluta om denna proposition i kammaren och se till att det verkligen blir en straffförändring.

Jag vill ändå passa på att ställa en fråga till alliansrepresentanterna. Varför gjordes inte denna förändring redan under förra mandatperioden? Det hade varit så mycket lättare. Det var precis samma fråga då. Det hade i och för sig inte skett så många attacker. Det var bara åtta attacker med handgranater.

Det hade varit så mycket lättare om den förra regeringen redan hade skärpt straffen för handgranaterna. Då skulle vi ha kunnat slå till tidigare. Polisen hade kunnat häkta ungdomarna och brottslingarna som sprang omkring med handgranater.

Det hade funnits en tydlig hotbild mot dem. Det hade kanske inte etablerats att de kastar handgranater på varandra, som de faktiskt har hållit på med, och dödar människor. Det gäller också hotet mot allmänheten.

Det hade varit enklare om man i tid hade skapat de regler som gör att vi förhindrar åtminstone en del av gängkriminalitetens explosion i till exempel Malmö. Exemplet från Danmark fanns redan då.

Bättre sent än aldrig, kan man säga. S-MP-regeringen har arbetat hårt. Vi har under åren hittills sedan vi tog över regeringsmakten hanterat över 100 propositionen på Justitiedepartementet.

Jag är glad att vi nu också skärper straffen för handgranater och grövre vapen. Jag är glad över att riksdagen kommer att vara relativt enig i denna fråga.

Anf. 117 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Som jag nyss konstaterat har också Mats Pertofts eget parti insett att produkten inte blev så bra. Det innebär att man röstar på Alliansens förslag. Det är ett erkännande i sig.

Från talarstolen har han i debatten riktat en fråga: Varför löste inte den förra regeringen alla problem så att vi måste jobba? Det är varje regerings dilemma. Det är nog en ganska vanlig typ av retorik. Varför fixade ni inte allting för oss innan? Nej, prövningarna kommer vartefter.

Precis som Mats Pertoft nämnde började det förvisso 2014 att ske ett antal attacker. Men han vet mycket väl hur det fungerar inom rättsväsendet och hur lagstiftningen fungerar.

Först måste vi få till stånd några förundersökningar som på något sätt leder till att en åklagare väcker åtal i ärendet och tar det till domstol. Sedan ska det tröskas igenom för att det ska skapas praxis i domstolsväsendet, förhoppningsvis innan man ändrar lagen.

När man sedan har fått ett antal domar, som vi kanske har fått i veckan, som innebär att lagstiftaren tycker att det inte blev riktigt rätt, börjar man se över lagstiftningen. Det är precis det som har skett i det här fallet.

Varför togs inget initiativ? Den 21 februari 2013 antogs direktiven till den utredning som regeringen de facto har levererat i första skedet. Det är den utredning som handlade om skärpta straff för organiserad brottslighet. Arbetet startade och utredningen som sedan ledde till en proposition startade på grund av alliansregeringen.

Vi upplevde från vår sida att den inte räckte till. Därför fortsatte Alliansen att driva frågan framför sig, och därför blev det tillkännagivanden i riksdagen som har lett till den här propositionen. Det är svaret på din fråga.

Anf. 118 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Vi talar inte om propositionen om organiserad brottslighet. Den har redan passerat riksdagen.

Vi talar om handgranater. De första attackerna skedde ungefär 2011. Jag vill fortfarande fråga Krister Hammarbergh: Varför var det så ointressant under er tid? Det handlar inte om att vi skyr arbetet. Vi arbetar hela tiden för att förändra och förbättra lagstiftningen.

Som jag nämnde tidigare är det bra att vi är eniga om att vi ska skärpa lagstiftningen om detta. Jag undrar bara varför inte det skedde mycket tidigare. När det gäller den organiserade brottsligheten var vi också, vad jag minns, väldigt överens om att den ska lagföras tydligare. Jag har varit inne i det arbetet många gånger. Apropå min bakgrund i Södertälje är det för min del en prioriterad fråga.

Min fråga gäller fortfarande handgranater. Det har varit ett på tok för lågt straffvärde för det i Sverige. Vi har kunnat se i till exempel Danmark vilken effekt det har haft att ha ett högre straffvärde. Nu är jag glad att vi gemensamt fattar beslutet att förändra detta. Men varför skedde det inte tidigare?

Anf. 119 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Fru talman! Jag måste tyvärr med en papegojas envishet upprepa det jag sa tidigare. Det är på grund av tillkännagivanden och bifall till hans motioner som propositionen om explosiva varor har kommit till. Det är de facto så.

Det är väldigt viktigt att förstå att den här typen av skjutningar och användning av tunga vapen är knutna till den organiserade brottsligheten. Förstår man inte det kommer det att vara väldigt svårt att lösa problematiken.

Jag har direktiven till utredningen, men de är i min bänk. Jag ska räcka över dem till Mats Pertoft så att han kan få se vad beställningen var. Det har också med vapen att göra.

Anf. 120 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Till Krister Hammarbergh vill jag svara att jag fortfarande kan säga att jag är väldigt glad över att vi är överens i denna fråga. Det är bra att vi har kommit så långt. Jag kan gärna titta på direktiven, så kan vi se om vi redan då i princip var överens.

Anf. 121 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Även jag känner mig lite nödgad att gå upp i debatten och ta ett litet replikskifte. Vi får höra från Miljöpartiet: Varför skärpte man inte straffen för exempelvis handgranater under förra mandatperioden, eftersom det har uppenbarats sig som ett så stort problem i den kriminella miljön?

Till att börja med tycker jag att det är kul att Miljöpartiet har anslutit sig till tanken att straff har effekt på vilken typ av kriminalitet som utspelar sig i vårt samhälle. Är det så att man höjer straffen för vissa typer av exempelvis vapenbrott kommer det att ske en förändring i det att människor slutar att spontant beväpnas sig för att spontant kunna utföra skottlossningar gentemot kriminella rivaler eller i andra sammanhang.

Det har effekt att skärpa straffen. Det är välkommet att Miljöpartiet, som har varit den största motståndaren till skärpta straff under hela mandatperioden, nu ansluter till det förstånd som vi andra har haft så länge.

Det talades om att skärpa straffet i god tid. Vi är inne på sista året av mandatperioden. Nu kommer en framhastad proposition från regeringen om att skärpa straffet för grovt vapenbrott och exempelvis explosiva varor. Man har kritik mot att den förra regeringen inte gjorde någonting under sin mandatperiod just när det gäller explosiva varor. Man klagat och säger att saker och ting skulle ha gjorts i god tid.

Varför lyssnade man inte på Sverigedemokraterna redan år ett när det gällde grovt vapenbrott och höjda straff? De här problemen är på inget sätt något nytt för i år. De problemen har utspelat sig i vårt samhälle med all tydlighet under hela mandatperioden. Varför har inte regeringen agerat i tid?

Anf. 122 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! När det gäller skillnaden mellan Miljöpartiet och Sverigedemokraterna i synen på brott och straff är nog den största skillnaden att Miljöpartiet lyssnar på forskningen och tar allvarligt på det som vetenskap och beprövad erfarenhet visar.

Det är inte så, enligt vår åsikt, att straff generellt ger färre brott. Däremot finns det situationer där det är tydligt att högre straff minskar antalet brott. Det gäller till exempel det vi diskuterar i dag – handgranater, där ett högre minimistraff ger rätt att häkta vederbörande. Det är därför jag tog detta som ett exempel; det är väldigt tydligt.

Sedan finns det andra brott, till exempel vapenbrotten, där det finns utlåtanden som tydligt pekar på detta. Men generellt sett ger inte högre straff färre brott. Den som tror det tror också på sagor och andra drömmar, vilket nog Sverigedemokraterna tenderar att göra.

Anf. 123 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Jag fick kanske inte något direkt jättebra svar på frågan om varför man inte har gjort någonting när problemen har varit så tydliga under en lång tid.

Miljöpartiet säger att man tittar på forskning innan man fattar beslut i olika frågor. Men häktningspresumtionen har alltid varit två år för grovt vapenbrott, och det har alltid funnits ett problem med att personer i kriminella miljöer beväpnar sig lite på måfå när de går ut på stan. Så har det sett ut.

Effekten av det lagförslag som ni nu under galgen presenterar har varit väl känd under hela mandatperioden. Problemen har varit väl kända under hela mandatperioden. Jag tycker, fru talman, att Mats Pertoft gör sig lite grann skyldig till det han anklagar Alliansen för när han säger att Alliansen inte agerade i tid. Nu är vi inne på sista året. Vad är det som har tagit så lång tid för Miljöpartiet när det gäller att förstå att detta är ett nödvändigt lagförslag? Min fråga kvarstår.

Anf. 124 MATS PERTOFT (MP) replik:

Fru talman! Jag nämnde tidigare, i den förra replikomgången, vad det är som har tagit så lång tid: Justitiedepartementet har under denna mandatperiod tagit fram över 100 propositioner som denna kammare har behandlat. Detta är en av dem. Det har varit ett gediget arbete, men just på grund av att det inte hände riktigt lika mycket under förra mandatperioden har departementet denna mandatperiod fått arbeta väldigt hårt för att ta fram de olika bitarna. Vi tar dessa frågor på allvar – därav min fråga till Krister Hammarbergh i den debatt vi hade nyss, och detta är mitt svar även till Sverigedemokraterna.

Jag tycker att det vore klädsamt om Adam Marttinen lyssnade lite mer noggrant när jag tydligt differentierade detta. Miljöpartiet kan utan vidare tänka sig hårdare straff på sådana områden där det visar sig ha effekt, men inte på sådana områden där det blir en ren myt att hårdare straff skulle ge någon effekt.

Anf. 125 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Först vill jag yrka bifall till justitiekottets förslag i betänkandet om skärpt straff för grovt vapenbrott och till de tillkännagivanden som Alliansen har fått igenom när det gäller de synnerligen grova vapenbrotten.

Jag tycker att det är oerhört magstarkt av Miljöpartiets representant, som för tillfället är tjänstledig från Regeringskansliet, att hävda att Justitiedepartementet har fattat beslut om över 100 propositioner, väl medveten om att de flesta har tagit mellan två och tre år att bereda. Lejonparten av de initiativ som togs när det gäller propositioner har alltså tagits av alliansregeringen. Det känner naturligtvis Mats Pertoft till. Det är en ohederlig debatteknik som jag hör under detta pass när det gäller handgranater.

Jag tycker att Miljöpartiet i stället borde lyssna på nyheterna den 14 augusti 2015 när dåvarande Folkpartiet, som vi hette då, i Sveriges Television föreslog att innehav av handgranater ska klassas som vapeninnehav. Det säger regeringen nej till. Vi föreslog att handgranater ska ge höjda straff. Det har tagit två år för regeringen att genomföra en sådan förändring. Det var först i juni 2017 som Sveriges riksdag kunde fatta beslut om att höja straffet för innehav av handgranater. Kom inte till kammaren och påstå att vi inte har lyft frågan! Kom inte och påstå att det var denna regering som tog detta initiativ!

Fru talman! Vi har stora problem när det gäller tillgång på illegala vapen men också legala vapen som de kriminella hittar och skaffar sig vid olika typer av inbrott. Efterfrågan på vapen är stor, och det är lätt att i dag få tag i illegala vapen.

Vi ser också av vad som hittills har noterats av polisen att vi har haft 230 skjutningar, varav tolv dödsskjutningar i Stockholm, sju i Malmö och tre i Göteborg, fram till mitten av november. Det är en oerhört allvarlig utveckling, och det är därför det krävs fler åtgärder och inte bara en höjning av minimistraffet. Vi vill också bredda paragrafen så att fler vapenbrott kan gå under denna lagstiftning. Men vi måste även vidta andra åtgärder, som inte direkt är föremål för denna proposition. Det gäller exempelvis polisens förmåga, som några har varit inne på.

Liberalerna menar dock att den mest akuta åtgärden är att ge tullen tillräckliga resurser för att kunna stoppa införseln av illegala vapen. Regeringen har i år valt att inte lägga några pengar på Tullverket, utan det kommer först nästa år. Det är alltså viktigt att skärpa lagstiftningen och att satsa på polisen men också att satsa på Tullverket.

Det som gäller det synnerligen grova vapenbrottet förtjänar en egen kommentar eftersom förslaget har tillkommit på ett alliansinitiativ. Bakgrunden är den fråga som Liberalerna uppmärksammade för tre veckor sedan i en skriftlig fråga till regeringen: Högsta domstolen fattade beslut i början av november om att innehav av fem automatkarbiner och ett stort antal kraftfulla patroner inte är att anse som synnerligen grovt vapenbrott. När Högsta domstolen skulle slå fast sin dom var två av fem justitieråd skiljaktiga. De hade alltså en avvikande mening om hur detta skulle tolkas: som ett grovt vapenbrott eller ett synnerligen grovt vapenbrott.

När det gäller regeringens skriftliga svar på min fråga – som jag fick i dag, vilket jag inte tror är en slump – menar regeringen att det är den gamla regeringens fel att det ser ut som det gör. Man säger att man självklart är beredd att agera om det behövs framöver. Veckan innan, den 16 november, antog vi dock ett betänkande där man på s. 8 kan läsa ett referat av vad regeringen säger: Regeringen anser mot den bakgrunden att det för närvarande inte framkommit tillräckliga skäl för att höja straffmaximum även för de synnerligen grova brotten.

Jag tycker att det är helt olika nyanser i dessa svar. Vad vill Socialdemokraterna och Miljöpartiet? Hur ser ni egentligen på de synnerligen grova brotten?

Även när det gäller smuglingslagen, som berörs indirekt i betänkandet, står Mats Pertoft här i talarstolen och angriper oss för att vi inte har gjort tillräckligt. Men när justitieutskottet hade ett ärende som handlade just om skärpt syn på vapenbrott och att detta bör avspeglas i smugningslagstiftningen gjorde vi ett tillkännagivande till regeringen om att lagen

ska skärpas. Vilka partier reserverade sig då? Jo, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag tycker att det är ohederligt av er att använda denna debatteknik i ett ärende där vi delvis är överens. Men det är Liberalerna och Alliansen som har skjutit flera av frågorna framför sig, och det tycker jag är bra. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Prot. 2017/18:35
22 november

*Skjutvapen och
explosiva varor –
skärpta straff för
de grova brotten*

§ 11 Ny övergångsbestämmelse i lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård

Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU11
Ny övergångsbestämmelse i lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (prop. 2017/18:12)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 12.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.19 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Statens budget 2018 Rambeslutet

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (C)

5. res. 4 (L)

6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

16 för res. 4

15 för res. 5

274 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Prot. 2017/18:35
22 november

Förberedande votering 2:
17 för res. 3
16 för res. 4
270 avstod
46 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.
Förberedande votering 3:
37 för res. 2
17 för res. 3
250 avstod
45 frånvarande
Kammaren biträdde res. 2.
Förberedande votering 4:
77 för res. 1
37 för res. 2
191 avstod
44 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
144 för utskottet
113 för res. 1
48 avstod
44 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 102 S, 23 MP, 19 V
För res. 1: 76 M, 36 SD, 1 -
Avstod: 17 C, 16 L, 15 KD
Frånvarande: 11 S, 7 M, 10 SD, 2 MP, 5 C, 2 V,
3 L, 1 KD, 3 -

Punkt 2 (Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget)

1. utskottet
2. res. 6 (M)
3. res. 7 (SD)
4. res. 8 (C)
5. res. 9 (L)
6. res. 10 (KD)
Förberedande votering 1:
16 för res. 9
15 för res. 10
274 avstod
44 frånvarande
Kammaren biträdde res. 9.
Förberedande votering 2:
17 för res. 8
16 för res. 9
272 avstod
44 frånvarande
Kammaren biträdde res. 8.

Förberedande votering 3:

37 för res. 7

17 för res. 8

251 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Förberedande votering 4:

74 för res. 6

37 för res. 7

194 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

144 för utskottet

112 för res. 6

49 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 23 MP, 19 V

För res. 6: 76 M, 36 SD

Avstod: 17 C, 16 L, 15 KD, 1 -

Frånvarande: 11 S, 7 M, 10 SD, 2 MP, 5 C, 2 V,
3 L, 1 KD, 3 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU11 Höständringsbudget för 2017

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

148 för utskottet

37 för res.

120 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 1 M, 23 MP, 2 C, 19 V, 1 L

För res.: 36 SD, 1 -

Avstod: 75 M, 15 C, 15 L, 15 KD

Frånvarande: 11 S, 7 M, 10 SD, 2 MP, 5 C, 2 V,
3 L, 1 KD, 3 -

Annika Carlsson (C) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

JuU5 Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet och produktivitet

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU8 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten

Punkt 1 (Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten)

1. utskottet

2. res. (SD, -)

Votering:

268 för utskottet

37 för res.

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 76 M, 23 MP, 17 C, 19 V, 16 L, 15 KD

För res.: 36 SD, 1 -

Frånvarande: 11 S, 7 M, 10 SD, 2 MP, 5 C, 2 V,
3 L, 1 KD, 3 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU11 Ny övergångsbestämmelse i lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 13 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2017/18:40 En ny beslutsprocess för den högspecialiserade vården

2017/18:44 Sveriges deltagande i det permanenta strukturerade samarbetet inom Europeiska unionen

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2017/18:44 *Sveriges deltagande i det permanenta strukturerade samarbetet inom Europeiska unionen* skulle förkortas till *en dag*. Motionstiden skulle gå ut *torsdagen den 23 november kl. 16.30*.

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 november

2017/18:176 Investeringsstöd för hyresbostäder

av *Mats Green* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:177 Arbetsmarknadsutbildningar

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:178 Framtiden för den statliga filmpolitiken

av *Olof Lavesson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:179 Arbetsförmedlingens Förberedande och orienterande utbildning

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:180 Framtiden för public service

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:181 Jobbklyftan mellan inrikes- och utrikesfödda

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:182 Taiwan i världen

av *Caroline Szyber* (KD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:183 Utvärdering av den tillfälliga lagen

av *Christina Höj Larsen* (V)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:184 Rörligheten på bostadsmarknaden

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:185 Undervisningsgapet

av *Ida Drougge* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:186 Nya reformer för arbetsmarknaden

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:187 It-säkerheten vid länsstyrelserna

av *Sotiris Delis* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:188 Återställande av biografmomsen

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:189 En parlamentarisk filmutredning

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:190 Illegal spridning av film

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:191 Digitalisering av filmarvet

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:192 Framtiden för Svenska Filminstitutet

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

Prot. 2017/18:35
22 november

2017/18:193 Miljön inom handelsavtalen
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Ann Linde (S)
2017/18:194 Översyn av artskyddsförordningen
av *John Widegren* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 november

2017/18:293 Olaga hot mot lantbrukare
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2017/18:294 Skärpta straff för våldtäkt
av *Tomas Tobé* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2017/18:295 Stöd till totalförsvaret genom certifiering
av *Christian Holm Barenfeld* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2017/18:296 Hamnkonflikten
av *Christian Holm Barenfeld* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)
2017/18:297 Hamnkonflikten
av *Christian Holm Barenfeld* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:298 EU:s avtal med Turkiet
av *Christina Höj Larsen* (V)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)
2017/18:299 Nya besiktningsregler
av *Rickard Nordin* (C)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)
2017/18:300 Väg 940, Onsalavägen
av *Ola Johansson* (C)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)
2017/18:301 Hinder för återvändandearbetet
av *Aron Modig* (KD)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)
**2017/18:302 Arbetet för en lokalisering av Europeiska läkemedels-
myndigheten till Skandinavien**
av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till statsrådet Ann Linde (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Prot. 2017/18:35

22 november

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 22 november

2017/18:243 Bedrägeri med hjälp av postförsändelse

av *Susanne Eberstein* (S)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:256 Långa handlingstider på Lantmäteriet

av *Jan R Andersson* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:268 Svenskt fiske efter Brexit

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:281 Situationen i bostadsområdet Tjärna ängar i Borlänge

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.10.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 7 anf. 32 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 76 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 91 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 102 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.19 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

BRITT-MARIE HARTVIG

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1	Avsägelse	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4	Anmälan om granskningsrapport	4
§ 5	Ärende för hänvisning till utskott	4
§ 6	Ärende för bordläggning	4
§ 7	Statens budget 2018 Rambeslutet	4
	Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU1	4
Anf. 1	ELISABETH SVANTESSON (M)	4
Anf. 2	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	7
Anf. 3	EMIL KÄLLSTRÖM (C)	9
Anf. 4	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	11
Anf. 5	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	12
Anf. 6	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	12
Anf. 7	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	13
Anf. 8	MATHIAS SUNDIN (L)	13
Anf. 9	JAKOB FORSSMED (KD)	16
Anf. 10	FREDRIK OLOVSSON (S)	19
Anf. 11	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	21
Anf. 12	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	22
Anf. 13	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	23
Anf. 14	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	23
Anf. 15	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	24
Anf. 16	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	24
Anf. 17	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	25
Anf. 18	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	25
Anf. 19	JAKOB FORSSMED (KD) replik	26
Anf. 20	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	26
Anf. 21	JAKOB FORSSMED (KD) replik	27
Anf. 22	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	27
Anf. 23	MATHIAS SUNDIN (L) replik	28
Anf. 24	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	28
Anf. 25	MATHIAS SUNDIN (L) replik	29
Anf. 26	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	29
Anf. 27	JANINE ALM ERICSON (MP)	30
Anf. 28	JAKOB FORSSMED (KD) replik	32
Anf. 29	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 30	JAKOB FORSSMED (KD) replik	33
Anf. 31	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	34
Anf. 32	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	35
Anf. 33	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	35
Anf. 34	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	36
Anf. 35	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 36	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	37
Anf. 37	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	37
Anf. 38	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	37
Anf. 39	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	38

Anf. 40 HÅKAN SVENNELING (V).....	38
Anf. 41 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	42
Anf. 42 HÅKAN SVENNELING (V) replik	42
Anf. 43 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	43
Anf. 44 HÅKAN SVENNELING (V) replik	43
Anf. 45 JAKOB FORSSMED (KD) replik	44
Anf. 46 HÅKAN SVENNELING (V) replik	44
Anf. 47 JAKOB FORSSMED (KD) replik	45
Anf. 48 HÅKAN SVENNELING (V) replik	46
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	46
Anf. 50 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	49
Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	50
Anf. 52 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	50
Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	51
Anf. 54 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	51
Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	52
Anf. 56 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	52
Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	52
Anf. 58 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	53
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	53
Anf. 60 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	54
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	54
Anf. 62 JAKOB FORSSMED (KD) replik	55
Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	56
Anf. 64 JAKOB FORSSMED (KD) replik	56
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	57
Anf. 66 MATHIAS SUNDIN (L) replik	57
Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	58
Anf. 68 MATHIAS SUNDIN (L) replik	58
Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	58
Anf. 70 PER ÅSLING (C).....	59
Anf. 71 CECILIA WIDEGREN (M).....	61
Anf. 72 OLLE FELTEN (SD)	63
Anf. 73 CECILIA WIDEGREN (M) replik	65
Anf. 74 OLLE FELTEN (SD) replik.....	66
Anf. 75 CECILIA WIDEGREN (M) replik	66
Anf. 76 OLLE FELTEN (SD) replik.....	67
Anf. 77 LARRY SÖDER (KD)	67
Anf. 78 JÖRGEN HELLMAN (S)	69
Anf. 79 CECILIA WIDEGREN (M) replik	70

Anf. 80 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	71
Anf. 81 CECILIA WIDEGREN (M) replik	71
Anf. 82 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	72
Anf. 83 LARRY SÖDER (KD) replik	72
Anf. 84 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	73
Anf. 85 LARRY SÖDER (KD) replik	73
Anf. 86 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	74
Anf. 87 OLLE FELTEN (SD) replik.....	74
Anf. 88 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	75
Anf. 89 OLLE FELTEN (SD) replik.....	75
Anf. 90 JÖRGEN HELLMAN (S) replik.....	75
Anf. 91 RASMUS LING (MP)	76
Anf. 92 LARRY SÖDER (KD) replik	78
Anf. 93 RASMUS LING (MP) replik	78
Anf. 94 LARRY SÖDER (KD) replik	79
Anf. 95 RASMUS LING (MP) replik.....	79
Anf. 96 OLLE FELTEN (SD) replik.....	80
Anf. 97 RASMUS LING (MP) replik.....	80
Anf. 98 OLLE FELTEN (SD) replik.....	81
Anf. 99 RASMUS LING (MP) replik	81
Anf. 100 MOMODOU JALLOW (V).....	81
Anf. 101 LARRY SÖDER (KD) replik	83
Anf. 102 MOMODOU JALLOW (V) replik	84
Anf. 103 LARRY SÖDER (KD) replik	85
Anf. 104 MOMODOU JALLOW (V) replik	85
(Beslut fattades under § 12.)	86
§ 8 Höständringsbudget för 2017	86
Finansutskottets betänkande 2017/18:FiU11	86
Anf. 105 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	86
Anf. 106 FREDRIK OLOVSSON (S)	88
(Beslut fattades under § 12.)	88
§ 9 Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet och produktivitet.....	89
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU5.....	89
Anf. 107 SUSANNE EBERSTEIN (S).....	89
Anf. 108 ANTI AVSAN (M)	90
Anf. 109 SUSANNE EBERSTEIN (S) replik.....	90
Anf. 110 ANTI AVSAN (M) replik.....	91
Anf. 111 SUSANNE EBERSTEIN (S) replik.....	91
Anf. 112 ANTI AVSAN (M) replik.....	91
(Beslut fattades under § 12.)	92
§ 10 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten.....	92
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU8.....	92
Anf. 113 ADAM MARTTINEN (SD)	92
Anf. 114 ELIN LUNDGREN (S).....	93
Anf. 115 KRISTER HAMMARBERGH (M)	94
Anf. 116 MATS PERTOFT (MP).....	96
Anf. 117 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	97
Anf. 118 MATS PERTOFT (MP) replik.....	97

Anf. 119 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	97	Prot. 2017/18:35
Anf. 120 MATS PERTOFT (MP) replik	98	22 november
Anf. 121 ADAM MARTTINEN (SD) replik	98	-----
Anf. 122 MATS PERTOFT (MP) replik	98	
Anf. 123 ADAM MARTTINEN (SD) replik	99	
Anf. 124 MATS PERTOFT (MP) replik	99	
Anf. 125 ROGER HADDAD (L)	99	
(Beslut fattades under § 12.).....	101	
§ 11 Ny övergångsbestämmelse i lagen om samverkan vid		
utskrivning från slutna hälso- och sjukvård	101	
Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU11	101	
(Beslut fattades under § 12.).....	101	
Ajournering.....	101	
Återupptaget sammanträde	101	
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		
sammanträde	101	
FiU1 Statens budget 2018 Rambeslutet.....	101	
FiU11 Höständringsbudget för 2017	103	
JuU5 Riksrevisionens rapport om tingsrätters effektivitet		
och produktivitet.....	103	
JuU8 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för		
de grova brotten.....	104	
SoU11 Ny övergångsbestämmelse i lagen om samverkan		
vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.....	104	
§ 13 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	104	
§ 14 Anmälan om interpellationer.....	104	
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	106	
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	107	
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.10.....	107	